

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ BİLİM DALI

**RESMİ İLKÖĞRETİM OKULU YÖNETİCİLERİNİN ÖĞ-
RENCİ VELİLERİYLE İLETİŞİMDE KARŞILAŞTIKLARI
SORUNLARIN İSTANBUL İLİ BAHÇELİEVLER İLÇESİ
ÖRNEĞİNDE İNCELENMESİ**

(Yüksek Lisans Tezi)

Hazırlayan:
Onur BEKYÜREK

İstanbul, 2008

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ BİLİM DALI

**RESMİ İLKÖĞRETİM OKULU YÖNETİCİLERİNİN ÖĞ-
RENCİ VELİLERİYLE İLETİŞİMDE KARŞILAŞTIKLARI
SORUNLARIN İSTANBUL İLİ BAHÇELİEVLER İLÇESİ
ÖRNEĞİNDE İNCELENMESİ**

(Yüksek Lisans Tezi)

Hazırlayan:
Onur BEKYÜREK

050712070

Danışman:
Yrd.Doç.Dr. Ferda Şule KAYA

İstanbul, 2008

YEMİN METNİ

Sunduğum Yüksek Lisans Tezimi, Akademik Etik İlkelerine bağlı kalarak hiç kimseden akademik ilkelere aykırı bir yardım almaksızın bizzat kendimin hazırladığına and içerim. 27/02/2008

Aday: Onur Bekyürek

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS SINAV TUTANAĞI

27.01.2008

Enstitümüz *İşletme Yönetimi* Anabilim dalı *Eğitim Yönetimi ve Denetimi* Bilim dalı yüksek lisans öğrencilerinden **050712070** numaralı **Onur Bekyürek'in** "*Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim - Öğretim ve Sınav Yönetmeliği*"nin ilgili maddesine göre hazırlayarak, Enstitümüze teslim ettiği "**RESMİ İLKÖĞRETİM OKULU YÖNETİCİLERİNİN ÖĞRENCİ VELİLERİYLE İLETİŞİMDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLARIN İSTANBUL İLİ BAHÇELİEVLER İLÇESİ ÖRNEĞİNDE İNCELENMESİ**" konulu tezini, Yönetim Kurulumuzun 25.01.2008 tarih ve 2008/03 sayılı toplantısında seçilen ve Taksim Kampüsünde toplanan biz jüri üyeleri huzurunda, ilgili yönetmeliğin (c) bendi gereğince 6...9 dakika süre ile aday tarafından savunulmuş ve sonuçta adayın tezi hakkında ~~oyçokluğu/oybirliği~~ ile **Kabul/Red-veya Düzeltme** kararı verilmiştir.

İşbu tutanak, 4 nüsha olarak hazırlanmış ve Enstitü Müdürlüğü'ne sunulmak üzere tarafımızdan düzenlenmiştir.

DANIŞMAN
YRD.DOÇ.DR. ŞULE KAYA

ÜYE
PROF.DR. MUSTAFA DELİCAN

ÜYE
PROF.DR. MEHMET FİKRET GEZGİN

“İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğrenci Velileriyle İletişimde Karşılaştıkları Sorunlar” İstanbul İli Bahçelievler İlçesi Örneği

Tezi Hazırlayan: Onur Bekyürek

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; okul yönetimi-veli ilişkisinin öğrenci başarısını nasıl etkilediğini incelemektir.

Anket ve tarama yöntemi kullanılarak hazırlanan bu çalışmada; aile okul arasındaki ilişkiler öğrencinin başarısını nasıl etkiler? Bahçelievlerdeki Resmi İlköğretim okullarında görev yapmakta olan yöneticilerle bu okullardaki öğrencilerin ana babaları arasında sürdürülmekte olan iletişimin engelleri nelerdir ve bu engeller ne ölçüde vardır? Öğrenci velilerinin eğitim seviyesi ilköğretimde öğrenci başarısının artmasını sağlar mı? Öğrenci velilerinin okula gelme sıklıkları öğrenci başarısını etkiler mi? Sorularına cevap arandı.

Okul-Aile iletişiminin öğrenci başarısı üzerindeki etkisi eğitim sisteminin üzerinde durması gereken konulardan biridir. Dolayısıyla öğrenci başarısı ile ilgili bütün faktörlerin bilinmesi büyük önem arz etmektedir.

Bu çalışmada, İlköğretim Okullarında okul yönetimi ile veli iletişimi ve bu iletişimin öğrenci başarıları üzerindeki etkisini belirlemek amacı ile İstanbul ili Bahçelievler ilçesindeki resmi İlköğretim Okullarında görev yapan 100 okul yöneticisi ve bu okullarda eğitim gören öğrencilerin velilerinden oluşan 317 kişiye anket uygulanmıştır.

Araştırmada elde edilen bazı sonuçlar aşağıdadır:

1. Okul yönetimiyle iletişim halinde olan velilerin çocuklarının başarıları pozitif yönde etkilenmektedir.
2. Okul yönetimi veli iletişiminde, okula sürekli gelen veli ara sıra gelenlere göre daha olumlu bir tutum içerisindedir.
3. Velilerin ekonomik problemleri, okul etkinliklerine katılmalarını ve okulla ilişkilerini engellemektedir.
4. Birlikte oturan, eğitim durumu yüksek olan ve ekonomik durumu iyi olan velilerin çocuklarının başarıları yüksektir.

Anahtar Kelimeler: Okul-Aile İletişimi, Yönetici-Veli, Resmi İlköğretimler

The problems that school principals run into in terms of communication with the students' parents. Example of Bahçelievler County, İstanbul

Written by Onur BEKYÜREK

ABSTRACT

The aim of this research is to find out how school administration and parents' communication affects students' success.

The answers of the following questions are looked for in this project prepared using the methods of inquiry and search.”How does the relationship between the family and the school effect the student's success? What are the obstacles of the current communication between the administrators who are in charge of the formal Primary Schools in Bahçelievler and the parents of the students in these schools and what are criterias of these obstacles? Does the education level of the parents provide the increasing level of student's success at Primary School? Does the frequency of the parents' visiting the school , effect the success of the student?”

The effect of the communication between the school and family in the student's success is one of the subjects that the education system gives importance to. Consequently, it is importantly presented to know all the factors about the success of the student.

In this project, to identify the school administration and the parents communication at Primary Schools and the effects of this communication in the student's success, an inquiry is applied to a hundred school administrators who are in charge of Primary Schools in Bahçelievler in İstanbul and the 317 parents of the students who attend these schools. The results of this research are explained below.

1. The success of the students whose parents' are in communication with the school administration is effected in a positive way.
2. In the school administration-parents communication, parents who always visit the school are in a better behaviour than the parents who seldom visit the school.
3. Economical situations prevent the parents from contributing into school activities and relations with the school.
4. Parents who live together , have high education levels and no financial problems have a great-succeed-children:

Key words: School–Parent communication, Manager–Parent, Primary State Schools

İÇİNDEKİLER

Yemin Metni

Jüri Sayfası

Türkçe Özet ve Anahtar Kelimeler

İngilizce Özet ve Anahtar Kelimeler (Abstract)

Tablolar Listesi XI

Kısaltmalar XVI

Giriş 1

I. BÖLÜM OKUL YÖNETİCİLERİNİN ÖĞRENCİ VELİLERİYLE İLETİŞİMİ

1. OKUL VE OKUL YÖNETİCİSİ	8
1.1. Okulun Görevleri	9
1.2. Okul Yöneticisi ve Görevleri	9
1.3. Öğrenci	10
1.4. Okul Çevre İlişkileri	11
2. AİLE	13
2.1. Aile Modelleri	14
2.2. Çalışan Anne ve Babalar:	15
2.3. Ailelerin, Çocuklarının Eğitimine Yaklaşımları	16
2.4. Çocuk Eğitiminde Ailenin Önemi	16
2.5. Çocuğun Okul Başarısına Ailenin Etkisi	17
3. OKUL-AİLE İLİŞKİLERİ	17
3.1. Aile İle İlişkilerin Önemi	17
3.2. Okul-Aile İlişkilerinin Yönetimi	19
3.3. Okul-Aile Birliklerinin görev ve yetkileri:	19
3.4. Okul-Aile Birliklerinin Amaçları	21
3.5. Ailenin Okuldan Beklentileri	21
3.6. Okul Yöneticilerinin Ailelerden Beklentileri	23
3.7. Okul-Aile İşbirliği	24
3.8. Okul-Aile İşbirliğinin Faydaları	25
3.9. Okul-Aile İşbirliğini Geliştirme	26
3.10. Okul-Aile İşbirliğini Olumsuz Etkileyen Faktörler	27
3.10.1. Anne-babaların kendi okul yaşantılarının olumsuzluğu	27
3.10.2. Ailelerin ekonomik sorunları	27

3.10.3. Ailelerin okula ayırabilecekleri zamanın kısıtlı olması.....	27
3.10.4. Ailelerin eğitim düzeyinin düşük olması.....	28
3.10.5. Öğretmenlerin olumsuz tutumları.....	28
3.10.6. Ev ve okul kültürünün farklılığı	28
3.11. Okul-Aile İletişiminin Engelleri:.....	29
3.12. Okul-Aile İlişkilerinin Geliştirilmesi Ne Kazandırabilir?	31
3.13. Ailenin Okul ve Eğitime Katılımını Sağlama ve Bunun Yararları.....	33
4. ÇOCUKLARIN GELİŞİM ÖZELLİKLERİ (11-13 YAŞ).....	35
4.1. Fiziksel (Motor) Gelişim	35
4.2. Sosyal Gelişim.....	36
4.3. Duygusal Gelişim ve Kişilik Gelişimi.....	37
4.3.1. Heyecanlar (Duygular)	37
4.3.2. Zihinsel Bilişsel) Gelişim	38
5. İLETİŞİM	39
5.1. İletişim Çeşitleri:	40
5.2. Empatik İletişim Kurmak	40
5.2.1. Empatik İletişim İçin Dinleme Becerisi	41
5.3. Ailelerle İletişim Kurma Yolları.....	42
5.4. Görüşme.....	43
5.5. Üçlü Görüşme.....	44
5.6. Telefon, Faks, E-Posta, Kanalıyla görüşme	44
5.7. Yazışma	45
5.8. Karşılıklı Ziyaretler	45
5.9. Veli Toplantıları ve Sosyo-Kültürel Etkinlikler	46
6. KONU HAKKINDA ÖNCEDEN YAPILAN ÇALIŞMALAR	50

II. BÖLÜM

RESMİ İLKÖĞRETİM OKULLARINDA YÖNETİCİ-VELİ İLETİŞİMİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

1.ARAŞTIRMANIN AMACI.....	54
2.ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	54
3.ARAŞTIRMANIN SAYILTILARI.....	54
4.ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI	54
5.TANIMLAR	55
6.ARAŞTIRMA VE METODU	55

6.1. Araştırma Modeli.....	55
2.1.4.1. T –Testi.....	55
2.1.4.2. Mann-Whitney U Testi.....	55
2.1.4.3. Varyans Analizi	56
2.1.4.4. Kruskal Wallis Testi	56
2.1.4.5. Levene Homojenlik Testi	56
2.1.4.6. Kolmagorov Smirnov Testi	56
6.2. Evren ve Örneklem	57
6.3. Verilerin Toplanması	57
7. BULGULAR	58
7.1. Yöneticiler İle İlgili Bulgular	58
7.1.1. Demografik Bulgular	58
7.1.2. İletişimle İlgili Bulgular	62
7.1.2.1. İletişimle İlgili Bulguların Dağılımı	62
7.1.2.2. Okul–Aile İletişiminde Yönetici Tutum Ölçeğinin Oluşturulması	71
7.1.2.3. Bulguların Değerlendirilmesi	74
7.1.2.3.1.Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin görevine göre farklılıklar.	74
7.1.2.3.2.Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin cinsiyetine göre farklılıklar.	75
7.1.2.3.3.Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin yaşına göre farklılıklar.	77
7.1.2.3.4.Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin medeni durumuna göre farklılıklar.....	77
7.1.2.3.5.Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin ilk-orta ve lise eğitimini tamamladığı yere göre farklılıklar.	81
7.1.2.3.6.Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin eğitim düzeyine göre farklılıklar.....	82
7.1.2.3.7.Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin mezun olduğu fakülteye göre farklılıklar.	83
7.1.2.3.8.Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin branşına göre farklılıklar.	84
7.1.2.3.9.Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin pozisyonuna göre farklılıklar	85

7.1.2.3.10.Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin yöneticilikte geçen hizmet sürelerine göre farklılıklar	86
7.1.2.3.11.Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin aynı okulda geçen hizmet sürelerine göre farklılıklar	88
7.1.2.3.12.Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin başarılı öğrencilerin aileleri ile görüşme durumuna göre farklılıklar.....	89
7.2. Veliler İle İlgili Bulgular	91
7.2.1. Demografik Bulgular	91
7.2.2. İletişim İle İlgili Bulgular	97
7.2.2.1. İletişim İle Bulguların Dağılımı	97
7.2.2.2.Okul–Aile İletişiminde Veli Tutum Ölçeğinin Oluşturulması	102
7.2.2.3. Bulguların Değerlendirilmesi	102
7.2.2.3.1.Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri velilerin mesleklerine göre farklılıklar	105
7.2.2.3.2.Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri velilerin statülerine göre farklılıklar	106
7.2.2.3.3.Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri velilerin okula gelme durumuna göre farklılıklar.....	108
7.2.2.3.4.Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri velilerin yaşına göre farklılıklar	109
7.2.2.3.5.Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri velilerin birliktelik durumuna göre farklılıklar.....	110
7.2.2.3.6.Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri annenin öz/üvey olma durumuna göre farklılıklar.....	112
7.2.2.3.7.Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri babanın öz/üvey olma durumuna göre farklılıklar.....	112
7.2.2.3.8.Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri eğitim düzeylerine göre farklılıklar	113
7.2.2.3.9.Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri çocuğun kendine ait odasının olup olmama durumuna göre farklılıklar.....	116
7.2.2.3.10.Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri sahip oldukları çocuk sayısına göre farklılıklar	117
7.2.2.3.11.Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri öğrencinin velisinin kaçınıcı çocuğu olduğu durumuna göre farklılıklar	118

7.2.2.3.12.Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri velinin memleketine göre farklılıklar	119
7.2.2.3.13 Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri velinin gelir düzeyine göre farklılıklar	119
7.2.2.3.14.Öğrencilerin resmi başarı durumları velilerin okula gelme durumuna göre farklılıklar	120
7.2.2.3.15.Öğrencilerin resmi başarı durumları velilerin yaşına göre farklılıklar	121
7.2.2.3.16.Öğrencilerin resmi başarı durumları velilerin birliktelik durumuna göre farklılıklar	122
7.2.2.3.17.Öğrencilerin resmi başarı durumları velilerin eğitim düzeyine göre farklılıklar	123
7.2.2.3.18.Öğrencilerin resmi başarı durumları kendilerine ait odaları olup olmamasına göre farklılıklar.....	124
7.2.2.3.19.Öğrencilerin resmi başarı durumları ailedeki çocuk sayısına göre farklılıklar	125
7.2.2.3.20.Öğrencilerin resmi başarı durumları ailedeki kaçınıcı çocuk olduklarına göre farklılıklar	126
7.2.2.3.21.Öğrencilerin resmi başarı durumları ailenin gelir düzeyine göre farklılıklar.	127
SONUÇ.....	135
KAYNAKÇA	142
ÖZGEÇMİŞ.....	146
EKLER:	147
Ek: 1 Beykent Üniversitesine Anket Çalışması hakkında yazılan yazı.....	147
Ek: 2-A Velilere Yönelik Anket Soruları 1.Sayfa.....	148
Ek: 2-B Velilere Yönelik Anket Soruları 2. Sayfa.....	149
Ek: 4-A Yönetici Bilgi Formu.	150
Ek:4-B Okul Yöneticisi Anketi 1.Sayfa.....	151
Ek:4-C Okul Yöneticisi Anketi 2. Sayfa.....	152
Ek: 5-A İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü Tarafından Beykent Üniversitesi Rektörlüğüne Yazılan Resmi Yazı.	153
Ek: 5-B Anket Uygulaması İçin Alınan Valilik Onayı.....	154
Ek: 6 Örnek Veli Görüşmesi.	155

Tablolar Listesi

Tablo 1 Öğrenci Velilerinin Toplantıya katılma oranı	49
Tablo 2 Araştırmaya katılan yöneticilerin görevine göre dağılımı.....	58
Tablo 3 Araştırmaya katılan yöneticilerin cinsiyete göre dağılımı.	58
Tablo 4 Araştırmaya katılan yöneticilerin yaşa göre dağılımı.	58
Tablo 5 Araştırmaya katılan yöneticilerin medeni duruma göre dağılımı.	59
Tablo 6 Araştırmaya katılan yöneticilerin ilk-orta-lise eğitimini tamamladığı yere göre dağılımı.....	59
Tablo 7 Araştırmaya katılan yöneticilerin eğitim düzeyine göre dağılımı.....	59
Tablo 8 Araştırmaya katılan yöneticilerin mezun oldukları üniversiteye göre dağılımı.....	60
Tablo 9 Araştırmaya katılan yöneticilerin mezun oldukları fakülteye göre dağılımı.....	60
Tablo 10 Araştırmaya katılan yöneticilerin branşlarına göre dağılımı.....	61
Tablo 11 Araştırmaya katılan yöneticilerin pozisyona göre dağılımı.	61
Tablo 12 Araştırmaya katılan yöneticilerin yöneticilikte geçen hizmet sürelerine göre dağılımı.....	61
Tablo 13 Araştırmaya katılan yöneticilerin aynı okulda geçen hizmet sürelerine göre dağılımı.....	62
Tablo 14 Araştırmaya katılan yöneticilerin öğrenci velileri ile görüşme nedenlerine göre dağılımı.....	62
Tablo 15 Araştırmaya katılan yöneticilerin öğrenci velileri ile görüşme nedenlerine ve görevlerine göre dağılımı.....	63
Tablo 16 Araştırmaya katılan yöneticilerin velilerin kendileri ile görüşme nedenlerine ilişkin görüşlerinin dağılımı.	64
Tablo 17 Araştırmaya katılan yöneticilerin velilerin kendileri ile görüşme nedenlerine ilişkin görüşlerinin görevlerine göre dağılımı.	65
Tablo 18 Araştırmaya katılan yöneticilerin velilerin kendileri ile görüşme nedenlerine ilişkin görüşlerinin yaşlarına göre dağılımı.	66
Tablo 19 Araştırmaya katılan yöneticilerin Okul Müdürünün görevi hakkındaki görüşlerine ilişkin dağılımı.....	67
Tablo 20 Araştırmaya katılan yöneticilerin Okul Müdürünün görevi hakkındaki görüşlerinin görevlerine göre dağılımı.	68
Tablo 21 Araştırmaya katılan yöneticilerin velilerin kendilerini nasıl tanımladıkları hakkındaki görüşlerine ilişkin dağılımı.	69
Tablo 22 Araştırmaya katılan yöneticilerin velilerin kendilerini nasıl tanımladıkları hakkındaki görüşlerine ilişkin dağılımı.	70
Tablo 23 Araştırmaya katılan yöneticilerin başarılı öğrencilerin aileleri ile görüşme durumlarına ilişkin dağılımı.	71
Tablo 24 Güvenilirlik Analizi.....	71
Tablo 25 Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği.....	72
Tablo 26 Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeğini oluşturan sorulara ait tanımlayıcı istatistikler.	72
Tablo 27 Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği.....	74
Tablo 28 Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin görevine göre farklılıklar. Varyans Analizi Tablosu.	74
Tablo 29 Veli okul yöneticisi ve öğretmenle olan görüşmelerini onların isteği üzerine olmasını beklemezsizin yaparlar.	75

Tablo 30 Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin cinsiyetine göre farklılık göstermekte midir?	75
Tablo 31 Okul-aile iletişiminde yönetici tutum ölçeği.....	76
Tablo 32 Yönetici iletişim aracı olarak öğrenciyi kullanmak yerine velinin kendisiyle yazılı ya da yüz yüze iletişim kurarlar.....	76
Tablo 33 Okul-aile iletişiminde yönetici tutum ölçeği.....	77
Tablo 34 Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin yaşına göre farklılık göstermekte midir? Varyans Analizi Tablosu.	77
Tablo 35 Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin medeni durumuna göre farklılık göstermekte midir?	78
Tablo 36 Okul-aile iletişiminde yönetici tutum ölçeği.....	78
Tablo 37 Bu okulda veliler, öğretmenle olan görüşmelerini teneffüslerde ya da ders saatleri dışında yaparlar.....	78
Tablo 38 “Bu okulda veliler, toplantılarda alınan kararlar doğrultusunda çalışma yaparlar.” Yargısıyla ilgili Mann-Whitney U Testi.....	79
Tablo 39 “Bu okulda veliler, okul yöneticisinin ve öğretmenin isteklerini göz önünde bulundururlar.” Yargısıyla ilgili Mann-Whitney U Testi.....	79
Tablo 40 Veliler maddi konularda işbirliği yapmaya isteklidirler. Mann-Whitney U Testi.	79
Tablo 41 “Yöneticiler öğrenciyle ilgili konularda velilerin görüşlerini alırlar.” Yargısıyla ilgili Mann-Whitney U Testi.	80
Tablo 42 Evli Yöneticilerin Yargılara verdiği cevaplara ilişkin tablo.	80
Tablo 43 Okul-aile iletişiminde yönetici tutum ölçeği.....	81
Tablo 44 Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin ilk-orta ve lise eğitimini tamamladığı yere göre farklılık göstermekte midir? Varyans Analizi Tablosu... ..	81
Tablo 45 “Yönetici, veliye öğrencinin başarısından çok onun sosyal ve psikolojik gelişimi hakkında bilgi verir.” Yargısıyla ilgili Kİ-Kare Tablosu.	82
Tablo 46 Yöneticilerin İlk, orta ve lise eğitiminizi tamamladığı yerler. Sıra Ortalamaları tablosu.....	82
Tablo 47 Okul-aile iletişiminde yönetici tutum ölçeği.....	82
Tablo 48 Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin eğitim düzeyine göre farklılık göstermekte midir?	83
Tablo 49 Okul-aile iletişiminde yönetici tutum ölçeği.....	83
Tablo 50 Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin mezun olduğu fakülteye göre farklılık göstermekte midir?	83
Tablo 51 Okul-aile iletişiminde yönetici tutum ölçeği.....	83
Tablo 52 Okul-aile iletişiminde yönetici tutum ölçeği.....	84
Tablo 53 Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin branşına göre farklılık göstermekte midir?	84
Tablo 54 Okul-aile iletişiminde yönetici tutum ölçeği.....	85
Tablo 55 “Yöneticiler velilerin eleştirilerini hoşgörüyle karşılar.” Yargısıyla ilgili Ki-Kare tablosu.....	85
Tablo 56 Okul-aile iletişiminde yönetici tutum ölçeği.....	86
Tablo 57 Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin pozisyonuna göre farklılıklar Varyans Analizi Tablosu.	86
Tablo 58 Okul-aile iletişiminde yönetici tutum ölçeği.....	86
Tablo 59 Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin yöneticilikte geçen hizmet süreleri ile ilgili Varyans Analizi Tablosu.	87
Tablo 60 “Bu okulda velilerin hepsi, okul aile birliği ve veli toplantılarına tam olarak katılırlar.” Yargısıyla ilgili Ki Kare tablosu.	87

Tablo 61 Yöneticilikte geçen hizmet süresi Sıra Ortalamaları.....	87
Tablo 62 Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği.....	88
Tablo 63 Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin aynı okulda geçen hizmet sürelerine göre Varyans Analizi Tablosu.	88
Tablo 64 Veliler okul yöneticisine mesleki yeterlilikleri konusunda güvenirlir.	89
Tablo 65 Aynı okulda gecen hizmet süresi sıra ortalamaları.	89
Tablo 66 Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği.....	89
Tablo 67 Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin başarılı öğrencilerin aileleri ile görüşme durumuna göre Varyans Analizi Tablosu.....	90
Tablo 68 Başarılı öğrencilerin aileleri ile görüşme durumu açısından hangi yönetici grupları arasında farklılığın olduğunun belirlenmesi amacıyla Post-Hoc yaklaşımı kullanılarak oluşturulan Tukey HSD Testi.....	90
Tablo 69 Araştırmaya katılan velilerin mesleğine ilişkin frekans dağılımı.....	91
Tablo 70 Araştırmaya katılan velilerin statüsüne ilişkin dağılımı.....	92
Tablo 71 Araştırmaya katılan velilerin okula gelme sıklıklarına ilişkin durumlarının dağılımı.....	92
Tablo 72 Araştırmaya katılan velilerin yaşlarına ilişkin durumlarının dağılımı.	93
Tablo 73 Araştırmaya katılan velilerin birliktelik durumlarının dağılımı.....	93
Tablo 74 Annenin öz olma durumuna göre dağılımı.....	93
Tablo 75 Babanın öz olma durumuna göre dağılımı.	94
Tablo 76 Araştırmaya katılan velilerin eğitim durumlarına göre dağılımı.....	94
Tablo 77 Öğrencinin kendine ait odasının olup olmama durumuna göre dağılımı.....	94
Tablo 78 Araştırmaya katılan velilerin sahip olduğu çocuk sayısına göre dağılımı.	95
Tablo 79 Öğrencilerin, velinin kaçınıcı çocuğu olduğuna göre dağılımı.	95
Tablo 80 Araştırmaya katılan velilerin memleketine göre dağılımı.....	96
Tablo 81 Araştırmaya katılan velilerin gelir düzeyine göre dağılımı.....	97
Tablo 82 Velinin Okul Müdürü ile görüşme isteme durumuna göre dağılımı.	98
Tablo 83 Velinin Okul Müdürü ile görüşme isteme durumuna göre çapraz dağılımı.....	99
Tablo 84 Araştırmaya katılan velilerin Okul Müdürü ile görüşme sebebine göre dağılımı.	100
Tablo 85 Araştırmaya katılan veliye göre Okul Müdürünün en önemli görevi ve eğitim seviyesine göre dağılımı.	101
Tablo 86 Araştırmaya katılan veliye göre çocuğunun başarı durumu ve eğitim seviyesine göre dağılımı.....	102
Tablo 87 Ankette yer alan soruların birbirleri ile olan tutarlılığını ve kullanılan ölçeğin ilgilenilen sorunu ne derece yansıttığını belirlemek amacıyla yapılan güvenilirlik analizi.	103
Tablo 88 Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği.....	103
Tablo 89 Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeğini oluşturan sorulara ait tanımlayıcı istatistikler.	103
Tablo 90 Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği.....	105
Tablo 91 “Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri velilerin mesleklerine göre farklılık göstermekte midir?” Yargısıyla ilgili Ki-Kare tablosu.....	105
Tablo 92 Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği.....	106
Tablo 93 Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri velilerin statülerine göre farklılık göstermekte midir?	106
Tablo 94 Ölçeği oluşturan sorular hakkında veli görüşlerinin statüye göre farklılık gösterip göstermediği ile ilgili Mann Whitney U testi.	107

Tablo 95 Anne ve Babaların, “Veli Toplantılarına katılımım”, “Çocuğum her türlü konuda benimle konuşur”, “Okul Müdürleri, veliye öğrencinin başarısından çok sosyal ve psikolojik gelişimi hakkında bilgi verir” yargılarıyla ilgili sıra ortalamaları.....	107
Tablo 96 Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği.....	108
Tablo 97 Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri velilerin okula gelme durumuna göre farklılık göstermekte midir?	108
Tablo 98 Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri velilerin okula gelme durumuna göre Post Hoc testi.....	109
Tablo 99 Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği.....	109
Tablo 100 Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri velilerin yaşına göre Varyans analizi.	110
Tablo 101 Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği.....	110
Tablo 102 Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri velilerin birliktelik durumuna göre Varyans analizi.	110
Tablo 103 Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği.....	111
Tablo 104 Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği.....	111
Tablo 105 Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri annenin öz/üvey olma durumuna göre Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği.....	112
Tablo 106 Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri annenin öz/üvey olma durumuna göre Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği	112
Tablo 107 Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri babanın öz/üvey olma durumuna göre Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği.....	113
Tablo 108 Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri babanın öz/üvey olma durumuna göre Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği.....	113
Tablo 109 Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği.....	113
Tablo 110 Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri eğitim düzeylerine göre Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği	114
Tablo 111 Ölçeği oluşturan sorular hakkında veli görüşlerinin statüye göre farklılık gösterip göstermediğinin test edilmesi için kullanılan Kruskal Wallis testi.	114
Tablo 112 Yargılar bazında velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri eğitim düzeylerine göre farklılık gösterip göstermediğine dair tablo.....	115
Tablo 113 Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri çocuğun kendine ait odasının olup olmama durumuna göre okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği.....	117
Tablo 114 Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri çocuğun kendine ait odasının olup olmama durumuna göre okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği.....	117
Tablo 115 Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği.....	117
Tablo 116 Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri sahip oldukları çocuk sayısına göre okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği.....	118
Tablo 117 Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği.....	118
Tablo 118 Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri öğrencinin velisinin kaçınıcı çocuğu olduğu durumuna göre Varyans analizi.	119
Tablo 119 Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri velinin memleketine göre Varyans analizi.	119
Tablo 120 Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği.....	120
Tablo 121 Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri velinin gelir düzeyine göre Varyans analizi.	120
Tablo 122 Öğrencilerin resmi başarı durumları velilerin okula gelme durumuna göre Ki-Kare Bağımsızlık Testi.	121
Tablo 123 Öğrencilerin resmi başarı durumları velilerin yaşına göre Ki-Kare Bağımsızlık Testi.	122

Tablo 124 Öğrencilerin resmi başarı durumları velilerin birliktelik durumuna göre Ki-Kare Bağımsızlık Testi.....	123
Tablo 125 Öğrencilerin resmi başarı durumları velilerin eğitim düzeyine göre Ki-Kare Bağımsızlık Testi.....	124
Tablo 126 Öğrencilerin resmi başarı durumları kendilerine ait odaları olup olmamasına göre Ki-Kare Bağımsızlık Testi.....	125
Tablo 127 Öğrencilerin resmi başarı durumları ailedeki çocuk sayısına göre Ki-Kare Bağımsızlık Testi.....	126
Tablo 128 Öğrencilerin resmi başarı durumları ailedeki kaçınıcı çocuk olduklarına göre Ki-Kare Bağımsızlık Testi.....	127
Tablo 129 Öğrencilerin resmi başarı durumları ailenin gelir düzeyine göre Ki-Kare Bağımsızlık Testi.....	127
Tablo 130 Annesinin Çalışma Durumu ve Okula Gelme Durumunda Göre Öğrenci Başarısının Dağılımı.....	128
Tablo 131 Velinin Yaşı ve Okula Gelme Durumunda Göre Öğrenci Başarısının Dağılımı.....	129
Tablo 132 Velilerin Birliktelik ve Okula Gelme Durumunda Göre Öğrenci Başarısının Dağılımı.....	130
Tablo 133 Velilerin Eğitim Düzeyi ve Okula Gelme Durumunda Göre Öğrenci Başarısının Dağılımı.....	131
Tablo 134 Velilerin Memleketinin Bulunduğu Yer ve Okula Gelme Durumunda Göre Öğrenci Başarısının Dağılımı.....	132

Kısaltmalar

a.g.k.	Adı Geçen Kitap
a.g.m.	Adı Geçen Makale
A.Ü.	Ankara Üniversitesi
An.Ü.	Anadolu Üniversitesi
Bil.	Bilimleri
Bkz.	Bakınız
Çev.	Çeviri
Eğt.	Eğitim
Ens.	Enstitü
G.Ü.	Gazi Üniversitesi
M.E.B.	Milli Eğitim Bakanlığı
M.Ü.	Marmara Üniversitesi
s.	Sayfa
SBE	Sosyal Bilimler Enstitüsü

Giriş

Günümüz eğitim sisteminin en önemli sorunlarından ve Okul Müdürlerinin ve Müdür Yardımcılarının da en çok şikâyet ettikleri konulardan biri okul-veli ilişkisinin yetersiz oluşudur. Ne zaman öğrencinin biri sorun çıkarsa veya derslerden zayıf not alsa, bunu, öğrencinin tembel oluşuna veya velisinin ilgisizliğine bağlarız. Okul ile sürekli iletişim halinde olan velilerin çocuklarının daha az sorun çıkartan ve daha çalışkan öğrenciler olduğunu iddia ederiz. Peki gerçekten bu böyle midir?

Okulun fonksiyonunu yerine getirmesinde ve başarıya ulaşmasında en önemli unsur iletişimdir. Okul yönetiminin aileyle kuracağı başarılı bir iletişimle öğrenciye kazandırılmak istenen bilgi ve davranışın gerçek hayata ve çevreye yansması muhakkak olumlu olacaktır.

Aile, okulun işbirliği kurması gereken en önemli toplumsal kurumdur. Çünkü aileler okulun beslendiği kaynaktır. İhmale gelmez. Okul-Aile işbirliği ne denli bilinçli ve karşılıklı bilgilendirme ile geçerse geçsin genç, onu bekleyen tuzaklara o denli düşmemiş olur.

Okul yönetimi uygulayacağı eğitim programında belirlediği amaçlara ve hedeflere ulaşmak için aileden destek almak zorundadır. Çünkü ailenin tutumları çocuklar üzerinde belirleyicidir. Bu da çocukların okuldaki başarısını etkilemektedir. Genel olarak okul ile iyi iletişim kuran ilgili velilerin öğrencilerinde başarılarının arttığı gözlenmiştir.

Araştırma ve tarama yöntemini kullanarak hazırlanan bu çalışmada aşağıdaki soruların cevapları vermeye çalışıldı;

“Okul yönetimi-veli ilişkisi, öğrenci başarısını nasıl etkiliyor?” sorusu bu araştırmanın problem cümlesini oluşturmaktadır.

Bu araştırmanın amacı; okul yönetimi-veli ilişkisinin öğrenci başarısını nasıl etkilediğini incelemektir.

Bu konudaki hipotezimiz: Okul yöneticisi-Veli iletişiminin formal ilişkiler düzeyinde sağlıklı bir şekilde yürütülmesi başarıyı olumlu etkiler.

Görev yaptığım okulda (Bahçelievler İlçesi Siyavuşpaşa İlköğretim Okulu), Velilerin teşvikiyle öğrenci meclisleri projesine ve sosyal faaliyetlere katılan öğrencilerin edilgen bir uyum yerine, okul yaşamlarında etkin bir görev alarak ders ve davranışlarında somut düzelme olduğunu karnelerine bakarak ve davranışlarını gözlemleyerek tespit ettim.

Velisi okula sık gelen öğrencilerin, çocuğunun başarısını takip eden velilerin çocuklarının derslerde ve sosyal etkinliklerde başarılı olarak görmem beni tetikledi ve bu çalışmaya sevk etti.

Çalışmanın amacı doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere cevap aranacaktır:

- Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin görevine göre farklılık göstermekte midir?
- Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin cinsiyetine göre farklılık göstermekte midir?
- Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin yaşına göre farklılık göstermekte midir?
- Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin medeni durumuna göre farklılık göstermekte midir?
- Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin ilk-orta ve lise eğitimini tamamladığı yere göre farklılık göstermekte midir?
- Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin eğitim düzeyine göre farklılık göstermekte midir?
- Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin mezun olduğu fakülteye göre farklılık göstermekte midir?
- Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin branşına göre farklılık göstermekte midir?
- Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin pozisyonuna göre farklılık göstermekte midir?
- Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin yöneticilikte geçen hizmet sürelerine göre farklılık göstermekte midir?
- Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin aynı okulda geçen hizmet sürelerine göre farklılık göstermekte midir?
- Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin başarılı öğrencilerin aileleri ile görüşme durumuna göre farklılık göstermekte midir?
- Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri velilerin mesleklerine göre farklılık göstermekte midir?
- Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri velilerin statülerine göre farklılık göstermekte midir?

- Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri velilerin okula gelme durumuna göre farklılık göstermekte midir?
- Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri velilerin yaşına göre farklılık göstermekte midir?
- Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri velilerin birliktelik durumuna göre farklılık göstermekte midir?
- Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri annenin öz/üvey olma durumuna göre farklılık göstermekte midir?
- Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri babanın öz/üvey olma durumuna göre farklılık göstermekte midir?
- Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri eğitim düzeylerine göre farklılık göstermekte midir?
- Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri çocuğun kendine ait odasının olup olmama durumuna göre farklılık göstermekte midir?
- Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri sahip oldukları çocuk sayısına göre farklılık göstermekte midir?
- Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri öğrencinin velisinin kaçınıcı çocuğu olduğu durumuna göre farklılık göstermekte midir?
- Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri velinin memleketine göre farklılık göstermekte midir?
- Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri velinin gelir düzeyine göre farklılık göstermekte midir?
- Öğrencilerin resmi başarı durumları velilerin okula gelme durumuna göre farklılık göstermekte midir?
- Öğrencilerin resmi başarı durumları velilerin yaşına göre farklılık göstermekte midir?
- Öğrencilerin resmi başarı durumları velilerin birliktelik durumuna göre farklılık göstermekte midir?
- Öğrencilerin resmi başarı durumları velilerin eğitim düzeyine göre farklılık göstermekte midir?
- Öğrencilerin resmi başarı durumları kendilerine ait odaları olup olmamasına göre farklılık göstermekte midir?

- Öğrencilerin resmi başarı durumları ailedeki çocuk sayısına göre farklılık göstermekte midir?
- Öğrencilerin resmi başarı durumları ailedeki kaçınıcı çocuk olduklarına göre farklılık göstermekte midir?
- Öğrencilerin resmi başarı durumları ailenin gelir düzeyine göre farklılık göstermekte midir?

Çocuk için okula başlamak, yeni bilgi edinmek ve yeni bir dünyaya girmek demektir. Okula başlamak çocuk için duygusal açıdan da bir değişikliktir. Çocuk, aileden ayrılıp yeni ilişkiler kuracağı bir ortama girmektedir. Çocuğun ailede başlayan eğitimi okulda şekillenir, sosyal çevrede devam eder. Sağlıklı bir eğitim, bu üçünün koordineli çalışmasına, özellikle okul ve aile arasındaki bağın güçlü olmasına bağlıdır. Fakat bazı anne-babalar çocukların okulla ilgili faaliyetlerine karşı ilgisiz, Okul Müdürleri de öğrencilerin okul dışı faaliyetlerinden habersizdir.

Kimi anne-babalar, çocuklarını okula teslim ettikleri günden itibaren, eğitim vazifelerinden kurtulduklarını zannederler. Artık çocukları yetiştirme vazifesi okula ve Okul Müdürüne aittir ve onlar sorumludur. Buna rağmen çoğu anne babalar, çocuklarının Müdürlerini ya hiç tanımazlar ya da çocuklarının anlattıkları ile tanırırlar.

Ayrıca günümüzde her alanda olduğu gibi eğitim alanında da oldukça yoğun rekabet yaşanmaktadır. Böyle bir ortamda aileler, haklı olarak çocuklarından başarı beklemektedirler. Bu uğurda hemen her aile, tüm imkânlarını seferber etmektedir. Fakat tüm bu çabalara rağmen her zaman olumlu sonuçlar alınamamakta, başarısızlık ile karşılaşmaktadır.

Öğrenciden kaynaklanabilecek başarı ya da başarısızlık nedenlerinin en önemlileri zekâ, yetenek ve kişilik özellikleridir. Yapılan araştırmalara göre; öğretim programlarında başarılı olmak için her zaman üstün zekâyı ihtiyaç olmadığı, aksine çok zeki çocukların bile başarısız olabileceği saptanmıştır. Önemli olan öğrencideki mevcut potansiyeli tespit edip doğru şekilde yönlendirmektir. Burada sosyo-ekonomik durum, aile ortamı ve tutumları, duygusal nedenler de etkili olmaktadır. Duygusal ihtiyaçları karşılanmayan çocuklar ne kadar zeki olurlarsa olsunlar bunu kullanamazlar ve başarısız olurlar.

Çocuklarda başarıyı etkileyen kişilik özelliklerinin bir kısmı doğuştan gelen yapısal özelliklerle açıklanabilirken bir kısmı da ailenin ve çevrenin etkisi ile öğrenilmiş davranışlardır. Çocuğun öğrenmeye ve okumaya güdülenmesinde, kendine olan güveni ve çevresi ile iletişimi önemlidir.

Başarının oluşmasında çocuğun öğrenmeye güdülenmesinin yani motivasyonun oluşmasında da sosyal çevrenin rolü büyüktür. Başarı güdüsünün gücü, önce kişinin genel enerji düzeyine bağlıdır. Diğer etken ise kültürel yapı, okul ve aile değerlerinin özellikleridir. Çocukların başarısında, beslenme ve fiziksel şartların niteliği de çok önemlidir. Çocukların yaşlarına uygun vitamin ve kalorileri almaları gerekir.

Buraya kadar ifade edilen bütün etkenlere bakılarak okul ve aile ilişkileri uyumlu olursa, eğitim faaliyetleri aynı yönde ve birbirinin tamamlayıcısı olacağından, okul, öğrenci üzerinde daha etkili olabilir. Bir ülkenin geleceği olan öğrencilerin yetiştirilmesi, eğitimi ve ihtiyaçlarının belirlenmesi ancak sağlıklı okul-aile işbirliği ile sağlanabilir.

Öğrenciler yaşantıları ile ilgili birçok temel bilgileri aile çevrelerinden öğrenirler. Bu, onların davranışlarına, inançlarına, iletişim tarzlarına, kısaca yaşantısına yansır. Okulun belirlenen amaçlarına ulaşması ve çocuğun toplumsallaşmasında okulun ve ailenin eğitim süreçlerinin birbirlerini bütünlemesi ve tutarlılık göstermesi gerekir.

Ailedeki sosyal yapı ve etkileşim ile okuldakinin birbirinden farklı, hatta bazen de zıt olduğunu, çocuklar okula girer girmez öğrenirler. Okulda herkesin belirlenmiş sosyal rollerine göre beklentiler egemendir, duygu ve sevgi iletişimi yerine rasyonel sözel iletişim ve etkileşim vardır. Bu, öğrenciler için bir problem olur, onların benliklerini zedeler.

Ailedeki duygusal sosyal ilişkiler yerine okulda katı ve gerçekçi ilişkiler oluşmuştur. Formal ilişkiler, herkesin duygusal hayatını kontrol altına almayı gerektirir; herkes okul denen sosyal kurumun geçerli kriterlerine göre davranmak zorundadır; okuldaki bu kriterler de başarı prensibine göre organize edilir.

Okulda, dersin veya okulun amaçları ile bağdaşmayan davranışlar hoş görülmez. İlişkiler zaman, mekân ve muhteva olarak sınırlandırılmıştır. Öğrenci okulda kendisine

yüklenen sosyal role göre davranacaktır; müdürü örnek kişi olarak alacak, onu taklit ederken onun şahsiyet özelliklerine, duruşuna ve değerlerine dikkat edecektir.

Okulda, ailedeki yönlendirmenin hemen hemen tam zıddı hüküm sürmektedir; çocukların hareketleri ve hayatın anlamı belirli alanlarda sınırlanmıştır. Çocuk duygusal ve heyecanlı durumlarda kendini kontrol etmek, disiplinli olmak zorundadır; kararlarını verirken kendi fikir ve arzularından çok genel ölçülere uymak zorundadır.

Okuldaki iletişim yapıları da aileninkinden farklıdır. Okuldaki iletişim yapısını esas olarak okul yönetimi ve yönetmelikler tarafından belirlenmiş rol yapısı tayin eder. Müdür ile öğrenci arasındaki iletişim ders ve disiplin konularındandır ve zaman olarak sınırlıdır.

Aile-okul arasındaki bu sosyalleşme ve iletişim farklılıkları bazı çatışmaların çıkmasına neden olmaktadır. İlköğretim okuluna yeni başlayan bir çocuk çift hayat yaşamaktadır; okulda öğrenci, ailesi içinde çocuk olarak muamele görmekte, öyle davranmaktadır. Ailenin çocuktan bekledikleri ile okulun çocuktan bekledikleri farklı şeyler olmakta; okul, çocuğun başarısına, zekâsına, kendini bilme, beğenme ve takdir etme duygusuna önem vermektedir.

Ailedeki sosyalleşme ile okuldaki sosyalleşme arasına sınırlar konulamaz. Bunlar bir arada ele alınıp değerlendirilmesi daha doğru olacaktır. Bu sebeple bahsettiklerimizin sorun olmaması ve çözümlenebilmesi için öğrencinin ailedeki sosyalleşme şartları, anne babanın çocuk yetiştirme stilleri, ailenin içinde bulunduğu sosyal sınıfı veya çevresi çok iyi bilinerek hareket edilmelidir.

Ailedeki ve okuldaki iletişim kanallarının, iletişim biçimlerinin ve sosyalleştirme amaçları şunlar olmalı:

- Çocuğun kendine güvenini geliştirmek,
- Çocuğun ahlaki bilincini geliştirmek,
- Çocuğun zihni yeteneklerini ve problem çözme yetisini geliştirmek,
- Çocukta sürekli bir başarı motivasyonunun bulunmasını sağlamak,
- Çocukta empati ve dayanışma duygularını geliştirmek,
- Çocuğun karşılaştığı çatışmaları soğukkanlı olarak değerlendirme, verimli ve üretici biçimde çözme yeteneğini geliştirmek.

İnsanın sınırsız öğrenme kapasitesi göz önüne alındığında bugün ulaştığımız öğrenme düzeyi ile yetinmek doğru değildir. Daha etkili ve anlamlı öğrenme günümüzde bütün toplumların üzerinde önemle durduğu konuların başında yer almaktadır. Çünkü eğitim, günümüzde bir ülkenin geleceğini ve uluslararasıdaki yerini belirleyen temel kriterlerden biridir.

Bu bakımdan Okul-Aile iletişiminin öğrenci başarısı üzerindeki etkisi eğitim sisteminin üzerinde durması gereken konulardan biridir. Bu bağlamda öğrenci başarısı ile ilgili bütün faktörlerin bilinmesi büyük önem arz etmektedir.

Etkili bir eğitim için okul-aile işbirliği kaçınılmazdır. Okul ve aile ilişkileri ahenkle kurulursa, eğitim faaliyetleri aynı yönde ve birbirinin tamamlayıcısı olacağından okul, öğrenci üzerinde daha etkili olacaktır. Ailedeki sosyalleşme ile okuldaki sosyalleşmenin bir arada değerlendirilmesi ve çocuğun ailedeki sosyalleşme şartları ile bulunduğu sosyal sınıf ve tabakanın çok iyi bilinerek hareket edilmesi gerekir. Anne-babanın, Okul Müdüründen ve Müdür Yardımcılarından beklediği davranışların başında, iyi ilişkilerin kurulması ve sürdürülmesi gelmektedir. Anne-babanın kendi okul yaşantılarının olumsuzluğu, ekonomik sorunları, okula ayırabilecekleri zamanın kısa olması, eğitim düzeylerinin düşük olması, müdürlerin olumsuz tutumları, ev ve okul kültürünün farklılığı gibi sebepler ailelerin işbirliğini engelleyen unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Kurallarına uygun ve özverili yapılmış bir veli toplantısının, veli ile en iyi iletişim kurma yollarından biri olduğu görülmektedir.

I. BÖLÜM

OKUL YÖNETİCİLERİNİN ÖĞRENCİ VELİLERİYLE İLETİŞİMİ

1. OKUL VE OKUL YÖNETİCİSİ

Çağdaş medeniyet seviyesini yakalamada en etkin araç, şüphesiz eğitim ve öğretimdir. Eğitim öğretimin aktif bir şekilde uygulandığı mekânlar da okuldur. “Kelime anlamı itibariyle herhangi bir öğretimin yapıldığı yer (ecole) manasına gelen okul, terim olarak, toplumun bilgi ve tecrübelerinin belli kurallar içinde yeni nesillere kazandırıldığı kurum için kullanılır.”¹ “Okul, önceden belirlenmiş hedefler doğrultusunda öğrencilere yeni davranışlar kazandıracak yaşantılar hazırlayıp sunan toplumsal bir sistemdir.”² “Okul; örgün, formal kuralları daha önceden belirlenmiş bir alanı ifade eder.”³ Bu yüzden “Okullar, çağlar boyunca genç kuşakların sistemli eğitiminde, bilgi ve kültürün aktarılmasında son derece önemli rol oynayan, bugün de bu rollerini önemli ölçüde sürdürmekte olan kurumlardır.”⁴

“Okulun fiziksel yapısı, görünüş, kullanış, sağlık koşullarına uygun oluş açılarından uygun ve çekici olmalıdır. Temiz, bakımlı, iyi donanımlı okullar, yalnız morali değil; davranışı da etkiler.”⁵ Bu durum veliyi okula daha da yaklaştıracak, okul yönetimine olan güveni artıracak ve okul veli iletişimine yardımcı olacaktır.

“Okuldaki öğrenci sayısının çoğalması, sorunların da artması anlamına gelebilir. Öğrenci sayısı dört yüzün altında olan okullarda başarı, daha çok olan okullardan yüksek, okul büyüklüğü ile öğrenci başarısı ilişkisi ters ve çizgisel bulunmuştur. Okullarda yönetimin demokratik olması, öğretmen ve öğrencilerin okulla ilgili kararlara katılımının sağlanması, hem öğretmen moralini, hem de öğrenci başarısını etkilemektedir.”⁶ Milli Eğitim Bakanlığınca İlköğretim Okullarında her yıl uygulanan Öğrenci meclisleri projesi etkin bir şekilde yürütülmektedir. Bu uygulamayla öğrenciler okuldaki yaşamları konusunda söz sahibi olabilmekte ve okul içinde kendileriyle ilgili sorunları rahatlıkla dile getirebilmektedirler.

¹Dodurgalı, A., Eğitim Sosyolojisi, İstanbul, 1995, s. 83.

²Başaran, İ.E., Türkiye Eğitim Sistemi, Ankara, 1993, s. 71.

³Duman, F.N., Aile Okul İşbirliği Aileler Okula Gidiyor, İstanbul, 2005, s.19.

⁴Oktay, A., Yaşamın Sihirli Yılları: Okul Öncesi Dönem, İstanbul, 2000, s.202.

⁵Başar, H., Sınıf Yönetimi, Ankara, 2006, s. 19.

⁶Başar, a.g.k., s.19-21.

“Okullar eğitim için çok önemli, vazgeçilmez ve yeri doldurulamaz kurumlar durumundadırlar. Okulları örgün eğitim kurumları olarak nitelendirir ve onları yaygın eğitimden ayırırız. Aslında bu ayırım okulu daha yakından tanımak ve onunla özel olarak meşgul olmak kolaylığı sebebiyledir. Okullar, özellikle ilköğretim okulları vatandaşın ayağına kadar gitmekte, mecburi oluşu sayesinde de milletin çocuklarına, onları birbirine yaklaştırıcı, birbirine benzetici özellikleri kazandırmaktadır. Ailelerin çoğu, çocuklarının okula gitmesi ile, onlarla birlikte okulun verdiklerinden etkilenmekte, yararlanmaktadırlar.”⁷

1.1. Okulun Görevleri

Okul ortamında yönetim sisteminin görevleri: “Eğitimin temel amaçlarına ilişkin ana politikanın hazırlanması, bunun gerçekleşmesini sağlayacak uygulama politikalarının hazırlanması, meşrulaşan bu politikaların teknik ve işletmecilik yönleri ve yönetim süreçlerinden gereğince yararlanılması.”⁸ olarak dört boyutta toplanabilir.

“Okulun görevleri aslında eğitimin görevleridir ve bunlar; sosyal, politik ve ekonomik olarak gruplandırılabilir. Okulun sosyal görevi, çocuğu sosyalleştirmek, yani çocuğa kültürü aşılaktır. Okulun politik görevi, yetiştirdiği kuşağın toplumdaki devlet sistemine bağlılık göstermesini ve liderlik yetenekleri olan öğrencilerin seçilmesi ve eğitilmesini gerçekleştirmektir. Okulun ekonomik görevi ise ekonominin beyin gücü ve insan gücü gerekmesini karşılamaktır.”⁹ Bu özellik doğrultusunda bazıları, toplumdaki anlaşma ve kaynaşmanın artmasını okulun birinci görevi olarak göstermektedir. Çevre tanınması ve kalkınması da okulun görevleri arasında sayılabilir.

1.2. Okul Yöneticisi ve Görevleri

Okulun sahip olduğu insan ve madde kaynaklarını, okulun amaçları doğrultusunda, etkili bir biçimde harekete geçirmede en önemli rolü oynayan ve birinci derecede sorumlu olan okul yöneticisidir. Okul yöneticisi, önce problemleri gerçekçi bir gözle görebilmeli, sonra o problemleri çözebilecek yetenek, bilgi ve tecrübeye sahip olmalıdır.

Okul Müdürlerinin ve Müdür Yardımcılarının görevleri, okul yönetimi konusunda yazılmış olan değişik kitaplarda değişik başlıklar altında açıklanmaktadır. “Başaran bu görevleri iki maddede toplamıştır:

⁷Bilgin, B., İslam ve Çocuk Ankara, 1991, s. 128.

⁸Lucio, W.H. Mc. Neil, J.D., Supervision, New York, 1962, s. 86-87.

⁹Bursalıoğlu, Z., Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış, Ankara, 2000, s.37.

1. Eğitim yönetiminin işlevleri olan, eğitim programlarını, öğrenci işlerini, işgören hizmetlerini ve okulun genel hizmetlerini, okulun örgütsel ve eğitsel amaçlarını etkili biçimde gerçekleştirecek düzeyde yönetir.

2. Etkili bir eğitim yönetimi için yönetim iş ve işlemlerini planlar, okulun tüm kaynaklarını ve güçlerini örgütler ve eşgüdümleyer, okulun işgörenleri ile etkili iletişim yapar, okulu amaçlarından saptırmamak ve etkili çalışmasını sağlamak için eylemleri, işleri ve işlemleri denetler.”¹⁰

“Bursalıoğlu bu görevleri iki grupta toplamıştır.

- 1) Okulun yönetilmesi
- 2) Örgüt olarak gelişmesini hedef tutan görevler”¹¹

Okul yöneticisi bu görevleri yaparken de kendisini yöneten üstüne karşı sorumludur.

“Okul yöneticisi, eğitim çevresinin beklentilerini karşılamak zorundadır. Okul yöneticisi, okulda en iyi mesleki uygulamaların gerçekleştirilmesinden, başarısız ve elverişsiz sınıf uygulamalarının giderilmesinden ve okul personelinin mesleki gelişiminden sorumludur. Okul yöneticisi, öğretmen ve öğrencilerin önemli günlerini kutlama ve öğretmenlerin mesleki gelişimi için uygun bir ortam hazırlama sorumluluğunu da üstlenmiştir. Okul işgörenlerine göre, yöneticinin temel sorumluluğu, yüksek kalitede bir öğrenme ve öğretme ortamını hazırlamaktır. Kısacası okul müdürü öğrencinin de destekçisidir. Çocuğu kötü ev koşulları yüzünden başarısızlık riskine atan ya da uygun olmayan çalışma ölçütlerini kullanan bir kişinin aksine okul yöneticisi, çocuklar için uygun bir eylem politikası belirlemek zorundadır.”¹²

1.3. Öğrenci

Öğrenci kelimesi Türk Dil Kurumunun hazırlamış olduğu sözlükte, “öğrenim görmek amacıyla herhangi bir öğretim kurumunda okuyan kimse”¹³ olarak tanımlanmaktadır. Okula değişik aile kültürlerinde yetişmiş farklı davranış ve alışkanlıklara sahip öğrenciler gelmektedir. Hüseyin Başar; “Aynı okul öğrencileri olmalarına karşın, bir iki sınıf farklı

¹⁰Başaran, a.g.k., s.118.

¹¹Bursalıoğlu, a.g.k., s.200.

¹²Gökyer, N., Öğretim Liderliği, Ankara 2004, s.16

¹³Türk Dil Kurumu, Türkçe Sözlük, Ankara, 1988, s.1131.

öğrencilerin zihinsel güçleri ve buna bağlı kavrama davranışları farklı olur.”¹⁴ demektedir. Dolayısıyla öğrencileri, öğretmenleri ve okul yöneticisi etkili bir iletişim ve başarı için iyi tanınmalıdır.

Öğrenciler, ana babaların gerçekleri ile okul gerçekleri arasında kalırlar. Bu gerçekler ne kadar birbiriyle paralel gider uyuşur ise o oranda öğrenci bocalamaz kararsız kalmaz ve kendisi ile ilgili rota çizilebilir.”¹⁵

Ziya Bursalıoğlu'na göre; “Öğrencilerin okul yönetimi üzerindeki en derin etkisi, okul ortamı içindeki informal örgütlerden en güçlüsünü yaratmasından ileri gelmektedir.”¹⁶ Gerçekten de öğrenciler okulu etkileyen önemli bir öğedir. Okulun varlığı öğrencinin varlığına bağlıdır; çünkü amaç öğrencinin eğitimi ve öğretimidir.

1.4. Okul Çevre İlişkileri

Okul toplumsal açık bir sistemdir. Okulu çevreden ayrı düşünmek mümkün değildir. Çevre denilince aile dışında kalan, çocuğun toplumsal çevresini oluşturan ve eğitime katkıda bulunan her şey anlaşılmalıdır.

Pehlivan'a göre “Okul- Çevre ilişkileri dört boyutta ele alınabilir;

1. Çevre kalkınmasına okulun katkıda bulunması,
2. Okul-aile işbirliği ve aile katılımının sağlanması,
3. Baskı grupları, gönüllü kişi ya da gruplarla ilişkiler,
4. Çevrenin eğitime desteğinin sağlanması ve halkla ilişkiler.”¹⁷

“Bir yerde okul varsa, o yer ve çevresi okuldan etkilenmektedir. Okulun ve çevresinin temizliği, uygunsuz kişilerden ve zararlı malzemelerin satışından korunması, çevre halkını da korumaktadır. Öğrencilerin ihtiyacı olan eşyanın satılır hale gelmesi, kitaplıkların kurulması, öğretmenlerin faaliyeti, çevreye yenilikler getirmekte, özendirici rol oynamakta, bu yolla yetişkinlerin davranışlarında da değişikliklerin meydana gelmesini sağlamaktadır.”¹⁸ Sonuç olarak,

¹⁴Başar, a.g.k., s.132.

¹⁵Duman, a.g.k., s.19.

¹⁶Bursalıoğlu, Z., a.g.k., s.49

¹⁷Pehlivan, İ. Okul-Çevre İlişkileri, Yönetici Adaylarının Eğitimi Ders Notları, Ankara., 2000, s. 108.

¹⁸ Bilgin, a.g.k., s. 128.

“Okul çeşitli tekniklerle çevreyle ilişki kurar ve çevreden tepkiler alır. İletişim tekniği, geliştirilmiş kapsamlı rapor formundan, eğitim konusunda ulusal düzeyde bir konferansa kadar değişebilir. Bu konuda yöneticinin davranışı, çevre çözümlemesi ve iletişim teknikleri konularında sahip olduğu bilgi ve anlayış tarafından büyük ölçüde etkilenmektedir. Çevre çözümlenmesi konusundaki yeteneği, sorunun saptanmasında; iletişim teknikleri konusundaki yeterliği de saptanan soruna yaklaşımda izlenecek yolun belirlenmesinde rol oynar. Etkili bir yönetici, çevresine ilişkin kapsamlı ve ansiklopedik bilgiye sahip olması gerektiğinin farkında olmalıdır. Çevrenin güç yapısı, kültür grupları, ekonomik statüsü, siyasal yapısı, tarihi ve dinamik nitelikleri konularında bilgi ve veri toplamalıdır. Bunu yaparken hiçbir toplum kesiminin tamamen durağan olmadığını bilmesi ve okul için belli doğurguları olabilecek, belli gelişmelerin görece kestirilemezliklerinin farkında olması beklenir. Çevreye ulaşma ve çevreyle sağlıklı bir ilişki kurma, karmaşık bir örgütsel görev olarak yöneticinin sürekli bir sorumluluğunu oluşturmaktadır. Bu sorumluluğu karşılamadaki etkililiği, yöneticinin bu sorumluluğu net olarak tanımlamasının, yeteneklerinin sınırının ve eldeki bilgilerin bir işlevidir.”¹⁹

“Yeni eğitim anlayışının temellerinden birisi de öğrencilerin sadece okulda değil, okul dışı ortamlarda da eğitimin önemli olduğu, öğrencilere kazandırılan bilgilerin pekiştirilmesi, uygulamaya dönüştürülmesi ve sürekliliğinin sağlanması için aile ve çevrenin okulla aynı anlayışa sahip kalınması gerçeğine dayandırılarak eğitim hizmetlerine yön verilmesidir.”²⁰

“Okul-Aile, okul ve okul çevresi arasında bir köprü görevi görmektedir. Ancak ülkemiz eğitim sisteminde, okul-aile birliklerinin okul-aile işbirliğini sağlama, çevre ile iyi ilişkiler kurma konularında yeterince etkili olmadıkları düşünülmektedir. Okul-Aile birliğini daha etkin ve verimli kılmak ise öncelikle öğretmen ve okul yönetiminin çabaları ile mümkün olacaktır.”²¹ Okul bir bütün olarak; çevre kalkınmasına katkı sağlamalı, çevresel sorunlarla ilgilenmeli ve çevresel değişmelerin savunucusu olmalıdır.

“Okulun eğitim görevlerini tam olarak yerine getirmesi ve öğretim çalışmalarında verimli ve başarılı olması, okul ile çevre arasında iyi ve uyumlu ilişkilerin kurulmasına

¹⁹ Aydın, M., Eğitim Yönetimi, Ankara, 1998. s. 189.

²⁰ Vural, B., Öğrencinin Başarısı İçin Aile Okul Birlikteliği, İstanbul, 2004. s. 136-137 s. 264.

²¹ Kebeci, S., Okul-Aile Birliğinin Okul Performansı Üzerindeki Rolü, M.Ü S.B.E. Yüksek Lisans Tezi İstanbul, 2006, s.74.

bağlıdır. Okulun çevreyle yakın ve sağlam ilişkiler kurması, çevrenin çeşitli olanaklarından yararlanması, çevredeki işyerleriyle ve sosyal kurumlarla işbirliği yapması, çevrenin de gerektiği zaman okulun olanaklarından yararlanması çağdaş bilimsel eğitimin gereklerinden sayılabilir.”²²

Bu yüzden okul yöneticisi, okul ile çevre arasındaki iletişim köprüsünü daima açık tutmalıdır. Okulun çevre ile olan ilişkisinin hem okula hem de çevreye kazandıracağı çok şey vardır. Dolayısıyla yönetici, yönetmiş olduğu okul ile okulun bulunduğu çevre arasında sıkı bir ilişkinin kurulması için gayret göstermelidir.

“Bu anlamda yönetici; çevrenin yapısı, kültür grupları, ekonomik statüsü, siyasal yapısı, tarihi ve dinamik nitelikleri gibi konularda bilgi toplamalıdır. Yönetici, bu bilgileri sağlayabilmek için değişik iletişim tekniklerinden yararlanabilir: Basın, radyo, televizyon, dergi, yetişkin eğitimi programı, Okul-Aile birliği etkinlikleri ve öğretim programları okul ile çevre arasında iletişimin kurulması için başvurulabilecek etkili kanallar olarak değerlendirilebilir.”²³

2. AİLE

Aile tanımında bir görüş birliği yoktur. “Türk Aile Yapısı Özel İhtisas Komisyonu tarafından verilen tanım birçok bakış açısının hemen hepsini karşılamaktadır. Bu tanıma göre; aile kan bağıllığı, evlilik ve diğer yasal yollardan, aralarında akrabalık ilişkisi bulunan ve çoğunlukla aynı evde yaşayan bireylerden oluşan; bireylerin cinsel, psikolojik, sosyal ve ekonomik ihtiyaçlarının karşılandığı, topluma uyum ve katılımların sağlandığı ve düzenlendiği birimdir.”²⁴

“Birey ve toplum arasındaki olumlu ilişkiler, aile aracılığı ile kurulabildiğinden aile temel bir toplumsal kurumdur.”²⁵ Eğitim açısından aileyi ele alacak olursak, eğitimli ailede anne ve baba, çocuğun yetiştirilmesi, terbiye edilmesi ve otorite konusunda birbirlerine yardımcı olurlar. Çocuklarına kültürel değerleri, kuralları, ana dili aktarırlar. Çocuklarının her türlü ihtiyaçlarını karşılarlar, bilişsel, zihinsel, duygusal ve sosyal olarak her türlü ge-

²²Öztürk, H., Eğitim Sosyolojisi, Ankara, 1983, s.13

²³Erdoğan, İ., Okul Yönetimi Ve Öğretim Liderliği, İstanbul, 2003, s.144.

²⁴Bulut, I., Aile Değerlendirme Ölçeği el Kitabı, Ankara, 2003, s. 17.

²⁵Akyüz, E., Ulusal ve Uluslar arası Hukukta Çocuğun Haklarının ve Güvenliğinin Korunması, Ankara, 2000, s. 90.

lişmelerini sağlarlar. Özellikle çocuklarının özgün kişilik geliştirmelerine, olumlu benlik saygısı geliştirmelerine yardımcı olurlar. Bu şekilde çocuklarını eğitime ve hayata hazırlarlar.

“Eğitim ailede başlar. Kişilik yapısının temel davranışları büyük ölçüde ailede elde edilir. Bunların sonradan değiştirilmesi çok güç olur. Tembel-çalışkan, doğrucu-yalancı, pısrık-girişken, bencil-diğercil, benzeri ikilemlerin kazanılması ailede başlar, gelişir, çoğu zaman da pekişir. Okulun bunları değiştirebilmesi güçtür, uygun çözüm, önceden aileyi etkilemektedir.”²⁶ “Ana-baba çocuklarını yasaların çerçevesi içinde dilediği gibi yetiştirme hakkına sahiptir.”²⁷ Ana-Babalar, kendi kültür değerlerinin çocuklarınca da kabul edilmesini sağlarlar. Böylece çocuğun kültürlenmesi önce ailede başlar.

2.1. Aile Modelleri

Aile yapısı okul yönetimi-veli iletişimi konusunda önemli bir yer tutmaktadır. “Şişman ve Turan’a göre, Aile yapısı veli-öğretmen iletişimine de yansır. Öğretmen, aileyle iletişimi sağlamak bakımından öğrenci ailelerinin yapısını tanımalı ve iyi analiz etmelidir.”²⁸ Ailelerin kırsal, gecekondulu ve kent ailesi oluşları; geniş ya da çekirdek aile olması çocuk eğitimi bakımından önemlidir. Kırsal ailelerde çocuk sayısı ortalama altıdır. “Aile fertleri arasında kuvvetli bir dayanışma vardır.”²⁹ Kırsal aileler, ihtiyaç hissettikleri tarımsal işgücünü yetişkin aile bireyleri ve çocuklardan sağlarlar. Bu nedenle kırsal aileler eğitime daha az destek verirler.

“Gecekondulu aileleri kırsal ailelere göre eğitime daha fazla destek verirler ancak gecekondulu aileleri yetersiz sosyoekonomik şartlardan dolayı eğitim imkânlarını yeterli ölçüde çocuklarına sunamazlar. Gecekondulu ailelerde, çocukların aileye ekonomik katkıda bulunmaları zorunluluğu ortadan kalkmış değildir. Bu yüzden çocukların okula gönderilmeleri ikinci planda kalmaktadır. Eğitimin en önemli toplumsal statü ve ekonomik gelişim aracı olduğuna inanan kent ailelerinin çocuklarının eğitimi için her türlü eğitim ortamlarının sağlanması, ders araç ve gereçlerinin temini, eğitime destek kursları ve sosyal ve kültürel faaliyetler için desteği tamdır. Çocuk sayısı, kırsal ve gecekondulu ailelere bakarak daha az, ortalama dörttür. Çocukların aileye ekonomik katkıda bulunmak üzere çalışma zorunlulu-

²⁶Başar, a.g.k., s.16.

²⁷Başaran, İ. E., Eğitime Giriş, Ankara, 1989, s. 56.

²⁸Şişman, M., ve Turan S., Sınıf Yönetimi, Ankara, 2004, s. 205.

²⁹Özkan, Z., Nlp Teknikleriyle Aile İçi İletişim, İstanbul, 2004, s. 38.

ğu kalkmış gibidir. Çocukların görevi okullarına devam etmektir. Kentsel aileler Türkiye'nin eğitim olanaklarından en çok yararlanan ailelerindendir.”³⁰

Ailenin geniş ve çekirdek aile olması çocuk eğitimini etkilemektedir. Ailedeki birey sayısı çocuğa sunulan eğitim imkânlarını daralmasına neden olmaktadır. Ailenin çocuklarına sağladığı eğitim imkânları çocuk sayısı ile ters orantılıdır. Ailedeki birey sayısı az ise çocuklara daha fazla eğitim imkânları sağlanmaktadır.

2.2. Çalışan Anne ve Babalar:

Çocuk sahibi olmak, bir kadının kendisini en iyi hissedebileceği durumdur. Aynı zamanda bu, onun görevidir. Günümüzde bunu kendisi için yeterli görmeyen kadınlar ise çalışma yaşamını seçerler.

Çalışan ailelerin, aynı saatlerde çalışmalarından dolayı çocuklarının bakımı ve eğitimi güçleşmektedir. Aynı zamanda anne ve babaların çocuklarla duygusal ilişkileri zayıflamakta, sevgide bulunma davranışları azalmaktadır. Anne babanın eş zamanlı olarak çalışması çocuğun eğitim yaşantısı ile yeterince ilgilenilmesine engel olmaktadır. Bu durumda çocuk, okula, öğretmenlere ve derslere karşı olumsuz tutum geliştirebilmektedir.

“Kişilik kuramları, kişilik gelişmesinde çok çeşitli öğelerin etkin olduğunu öne sürmüştür de pek çoğunun birleştiği nokta, anne babanın tutumunun çocuğun kişilik gelişiminde önemli olduğudur. Çalışmaların çoğunluğu, annenin çocuk yetiştirme tutumunu araştırmak üzere kurulmuş ve çocuğun kişilik gelişiminde annenin önemli rolünün olduğu genel olarak kabul edilmiştir. Çocuk doğumuyla birlikte aile kurumunun içinde yaşamaya başlar ve çevresine uyum için gerekli olan sosyal değerleri, inanç ve tutumları ilk önce anne babasının aracılığı ile öğrenir. Anne-baba-çocuk etkileşiminin sonucunda, çocuğun kişiliğinin belki de en önemli bölümünü oluşturacak olan ilk temeller atılmış olur.”³¹

Aile içindeki iletişimsizlik, çocuğun gelişimini olduğu kadar arkadaş ilişkilerini ve okul başarısını da olumsuz etkiler. Huzursuz bir aile ortamında çocuk, kendisini güvensiz hisseder. Bu da okulda dikkatsizlik, tembellik, hırçınlık ve saldırganlık şeklindeki davranışları ile ortaya çıkar.

³⁰ Başaran, İ. E., a.g.k., s. 60.

³¹ Kaplan, S., İlköğretim 1. Kademe Okul-Aile İşbirliği Mevcut Durum ve Bir Model Önerisi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2002, s. 12.

“Anne ve baba çocuğuna okulda nasıl daha iyi öğrenebileceğini ya da mutlu olabileceğini öğretmeden önce, çocuğu olduğu gibi, kendisi olarak görmeyi öğrenmelidir. Buna bağlı olarak anne ve baba çocuğu iyi tanıyarak beklenti düzeyini gerçekçi kılabilmelidir. Her çocuğun başarısını başkaları ile kıyaslamak yolu ile değil, kendi gelişimi içinde değerlendirilmelidir. Başarı, çocuğun dünü ile bugünü arasındaki değişimdir. Başarı veya başarısızlığın çocuklar üzerinde herhangi bir etkisi yoktur; ama ebeveynin ve öğretmenin, başarı ve başarısızlık karşısındaki tepkisi çocuğun öğrenme güdülenmesi üzerinde olumlu etki yapabilir.”³² Oktay’a göre, “Çocuğunu yakından tanımayan bir anne ve babanın, onu, kapasitesi olmadığı bir konuda zorlamaları daha yukarı bir yüksekliğe tırmanmasını istemeleri, başarısının düşmesine neden olabilir.”³³

2.3. Ailelerin, Çocuklarının Eğitimine Yaklaşımları

Ailelerin çocuklarının eğitime yaklaşımları farklılık göstermektedir. “Akyüze göre, Eğitim Durumu, hem öğretme, hem de örnek alma yoluyla, öğrenci davranışlarını etkiler. Ailenin meslek özgeçmişi, bunun bir boyutunu oluşturur. Bazı aileler bu özelliklerinden çocuklarını sürekli yararlandırıırken bazıları ilgisiz kalabilir. Sağlıklı bir gelişim için aile, çocuğun özsaygısını, özgüvenini geliştirmeye çalışmalıdır. Oysa ana babanın mü-kemmeliyetçi, sabırsız, yüksek yeterlikte olması buna pek izin vermez. Çocuk bu özellikler altında ezilerek umutsuzlaşabilir.”³⁴ Aile çocuğunun psikolojik yapısını iyi tanımalı ve başarısı için atılacak adımlar buna göre atılmalı ve sağlıklı bir ilişki kurulmalıdır.

2.4. Çocuk Eğitiminde Ailenin Önemi

Çocuğun yetiştirilmesinde ve özellikle eğitiminde ailenin yeri ve önemi çok büyüktür. Akyüz’e göre, “Çocuğun gelişmesi ve sosyalleşmesinde, dolayısıyla haklarının ve güvenliğinin korunmasında aile ortamı birinci derecede önemlidir.”³⁵

Alıcıgüzel, “ailenin sorumluluğu ve çocuğun eğitiminde önemi hakkında şu tespiti yapmıştır: Toplumlarda işbölümü ne kadar artarsa artsın eğitim teknolojisi ne kadar gelişirse gelişsin, dün olduğu gibi bu gün de, gelecekte de çocuğun eğitiminden birinci derecede aile sorumlu olacaktır. Okul ve diğer kurumların bu konudaki işlevi aileden sonra gelir ve aileyi destekleyici niteliktedir. Çünkü hiçbir kurum çocuğun büyüme çağında gereksinimi

³²Kaplan, a.g.k., s.78.

³³Oktay, A., Okul Öncesi Eğitim Sorunları, Ankara, 1983, s.198.

³⁴Başar, a.g.k., s.17.

³⁵Akyüz, a.g.k., s.91.

olan sevgiyi, güveni, morali, sıcak aile ortamını ona aile ocağı kadar veremez. Biliyoruz ki çocuk, kişilik özelliklerinin çoğunu yaşamının ilk beş yılında kazanır. Yani çocuğun kişiliği, büyük ölçüde aile içindeki ilişki ve etkileşimlerle ilk yıllarda biçimlenir, yaşama damgasını vuracak tutum ve tavırları bu yıllarda kazanır.”³⁶

Bu nedenle toplumun en küçük yapı birimi olan ailenin çocuk eğitiminde önemi küçümsenemez. “Esasen ailenin, bireyin ve devletin varlığı ve gelişmesi yönünden taşıdığı önem göz önüne alındığında, görevlerinin bilincine sahip olan bir devletin aileyi korumasız bırakması düşünülemez. Çünkü ailenin sağlıklı olması, çocukların, dolayısıyla tüm toplumun ve devletin sağlıklı olmasının ön şartıdır.”³⁷ Devlet, aileyi ve çocuğun eğitimini her zaman desteklemeli ve korumalıdır.

2.5. Çocuğun Okul Başarısına Ailenin Etkisi

İnsan etkileyen ve etkilenen bir varlıktır. Bu nedenle çocuğun okul başarısına ailenin olumlu ya da olumsuz etkisi kaçınılmaz olarak düşünülebilir. “Aile baskısı çocukları olumsuz etkilemektedir. Ana baba beklentileri, öğrenci çabası üzerinde önemli bir güç olmaktadır. Beklentinin çok yüksek veya düşük olması, olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir. Anne babanın öğrenciden gurur duyduğunu belli etmesi, onu başarıya isteklendirmektedir.”³⁸ Ailenin olumlu etkisi de çocuğun başarısına doğal olarak pozitif etki yapacaktır. Bu nedenle “Aile destekli okul yaşamı ile yoğunlaşan bilgiler, gencin yaşamında kalıcılık kazanır.”³⁹ Aile, gencin kendi gücünü keşfetmesine etki eder ve kendisine güvenen, geleceğe umutla bakan bir birey olmasını sağlar.

3. OKUL-AİLE İLİŞKİLERİ

3.1. Aile İle İlişkilerin Önemi

Okul yönetiminin ve öğrencilerin başarılı olmasında aile ile ilişkilerin sağlıklı olması gerekmektedir. Bu konuda okul yönetimi aileyle yararlı çalışmalar yaparak işbirliğine gidilmelidir. Vural’ın çalışmasında Redding’e göre, okulun aile ile işbirliği için yapacağı yararlı çalışmalar aşağıdaki gibidir;

³⁶Alıcıgüzel, İ., Çağdaş Okulda Eğitim ve Öğretim, İstanbul, 2003, s.379.

³⁷Akyüz, a.g.k., s.91.

³⁸Başar, a.g.k., s.17.

³⁹Duman, a.g.k., s.21.

- “Ailelere okulu istedikleri zaman ziyaret edebilmeleri, kütüphaneden yararlanabilmeleri, öğretmen ve yöneticilerle görüşmeleri ve ziyaret etmeleri için izin verilmelidir.
- Okulun sahip olduğu olanak ve kaynaklar, ailelerin okul için düzenleyecekleri etkinliklerde kullanılmalıdır.
- Okulda ailelerin düzenleyecekleri toplantılar için olanak sağlanmalıdır.
- Çalışan ailelerin katılabilmeleri için akşam toplantıları düzenlenmelidir.
- Ailelerin yararlı katkı ve çalışmaları ödüllendirilerek teşvik edilmelidir.
- Aileler, çocuklarının evdeki eğitimi için neler yapabileceklerine ilişkin bilgi verilmelidir.
- Okulda yapılacak toplantı ve etkinliklerin zamanı, ailelerin katılımı için gerekli hazırlık ve düzenlemeleri yapabilecekleri kadar uzun bir süre önce duyurulmalıdır.
- Toplantı ve etkinlikler son dakika ertelenmemeli, iptal edilmemelidir.”⁴⁰

Yine Vural’ın çalışmasında Finders ve Levis’e göre; “aile katılımını artırmak için yönetici ve öğretmenlerin aşağıdaki önerilere uygun davranması gerekir.

- Ailelerin çocuklarının eğitimi ve okula katılım konusunda ne yapmaları gerektiğini açıkça tanımlamaları; çünkü aileler ne yapmaları gerektiğini açıkça bilmek isterler. Bu konuda yönlendirilmeye ve önerilere gereksinim duyarlar.
- Ailelerin katılım, çaba ve isteklerini teşvik etmeli. Aileler okulun ve çocukların kendi yardımlarına gereksinim duyduklarını hissedерlerse işbirliği ve katılıma daha gönüllü olmaktadır.
- Aile ve okulun birbirine güveni geliştirilmeli, ailelere, çabaların gerçekten yararlı olduğunu görme fırsatının verilmesi katılım isteğini artırmaktadır. Aileler katılım için zorlanmamalı ve ailelerle birebir ilişkiler güçlendirilmelidir.
- Ailelerin evdeki yaşantıları tanınmalı ve yardım edilmeli. Ev ortamında ailelerin çocuklarına nasıl davranmaları gerektiği konusunda aileler bilgilendirilmelidir. Böylece okulda yapılmaya çalışılanlar ile evde gerçekleştirilen eğitim birbiri ile tutarlılık kazanır.
- Belli konularda becerikli ailelerden eğitimden yararlanılmalı. Entellektüel olarak gelişmiş aileler, derslerin düzeyinin ve çeşitliliğinin artırılmasında yararlı olabilir.

⁴⁰ Vural, a.g.k., s.156.

Özellikle yazmayı, konuşmayı, okumayı geliştirici çalışmalarda ailelerden yardım alınabilir.”⁴¹

3.2. Okul-Aile İlişkilerinin Yönetimi

Eğitim sadece okulda gerçekleşen bir süreç değildir. Okulun dışında aile de iyi bir eğitimin gerçekleşmesinde önemli rol oynar. Aile, eğitim açısından okulun dışındaki en etkili çevredir. Aile, çocuğun eğitiminde tek başına önemli roller oynayacağı gibi aynı zamanda eğitim ile doğrudan ilgilenen okulun da önemli bir partneri olarak görülebilir. Bu yüzden;

Eğitim açısından okul ile aile arasında sağlam bir ilişkinin kurulması önemli bir gerekliliktir. Ancak eğitim sistemimizde Okul-Aile ilişkisi denince akla çok fazla üretken olmayan sıkıcı toplantıların yapıldığı etkinlikler gelmektedir. Okul-Aile ilişkileri gerçekten de belli bir yapaylıktan öte geçememektedir. Bu ilişki, disiplin ağırlıklı bilgilendirmelerin ve uyarıların yapıldığı bir eksen etrafında yürütülmeye çalışılmaktadır. Bunun nedeni de sınıfların kalabalık oluşu, öğretmenin ve okul yöneticisinin iş yükünün fazla olması nedeniyle aileye ayıracak yeterli zamanın olmamasıdır. “Aslanın belirttiğine göre; yöneticiler ve veliler arasında planlı bir ilişkiden söz edilemez. Okullarda öğretmen veli görüşmesi için uygun ortam hazırlanmamaktadır. Okul ile aile arasında sağlıklı bir iletişim yoktur.”⁴² Bu iletişimi sağlayacak olan kurum Okul Aile Birlikleridir.

3.3. Okul-Aile Birliklerinin görev ve yetkileri:

Okul-aile Birliklerinin görev ve yetkileri, Millî Eğitim Bakanlığının Okul-Aile Birliği Yönetmeliğinde açık ve net olarak belirtilmektedir. “Okul-Aile Birlikleri, okul ile aile arasında örgütlü bir ilişki kurarak okullarımızdaki eğitim süreçlerine velilerin katılımını sağlar, eğitimin toplumsallaşmasına yardımcı olur.”⁴³ Bunun sonucunda “okulun çevresiy-le ilişki kurmasının en önemli araçlarından biri, Okul-Aile birliğidir. Milli Eğitim Temel Kanununa göre okullarda Okul-Aile birliğinin kurulması zorunludur.”⁴⁴

Okul-Aile Birliği yönetmeliğine göre, Okul-Aile birliğinin görev ve yetkileri şunlardır:

⁴¹Vural, B., A.g.k. s.157

⁴²Aslan, B., İlkokullarda Okul-Aile İlişkileri, H.Ü. Doktora Tezi, Ankara, 1990. s.211

⁴³Kebeci, S., Okul-Aile Birliğinin Okul Performansı Üzerindeki Rolü, M.Ü. S.B.E. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2006, s.74.

⁴⁴Başaran, İ.E., Eğitim Yönetimi Nitelikli Okul, Ankara, 2000, s.46.

- a) “Öğrencileri, Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ve Temel İlkeleri ile Atatürk İnkılâp ve İlkeleri doğrultusunda yetiştirmek üzere okul yönetimi, öğretmenler, veliler ve ailelerle işbirliği yapmak.
- b) Okulun amaçlarının gerçekleştirilmesine, stratejik gelişimine, fırsat eşitliğine imkân vermek ve öğretmenler kurulunca alınan kararların uygulanmasını desteklemek amacıyla velilerle işbirliği yapmak.
- c) Kurs ve sınavlar, seminer, müzik, tiyatro, spor, sanat, gezi, kermes ve benzeri etkinlikler de okul yönetimi ile işbirliği yapmak.
- d) Özel eğitim gerektiren öğrenciler için ek eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesini ve desteklenmesini sağlamak.
- e) Okulun bina, tesis, derslik, laboratuvar, atölye, teknoloji sınıfı, salon ve odaları ile bahçe ve eklentilerinin bakım ve onarımlarının yapılmasına, teknolojik donanımlarının yenilenmesine, geliştirilmesine, ilâve tesis yaptırılmasına, eğitim-öğretime destek sağlayacak araç-gereç ve yayınların alımına katkıda bulunmak.
- f) Eğitim-öğretim faaliyetleri dışındaki zamanlarda okulun derslik, spor salonu, kütüphane, laboratuvar ve atölyeleri gibi eğitim ortamlarının, kamu yararı doğrultusunda kullanılmasını sağlamak.
- g) Okulun ihtiyaçlarını karşılamak için mal ve hizmet satın almak.
- h) Okulda uyulması gereken kurallar hakkında velileri bilgilendirmek ve onlarla işbirliği yaparak, zararlı alışkanlık ve eğilimlerin önlenmesi için okul yönetimine yardımcı olmak.
- ı) Millî bayramlar, anma, kutlama günleri, belirli gün ve haftalar ile düzenlenecek tören ve toplantıların giderlerine katkıda bulunmak.
- i) Öğrencilere sağlık ve temizlik alışkanlıkları kazandırmada alınacak ortak tedbirler için katkı sağlamak.
- j) Ailede, okulda ve çevrede, öğrencilerle diğer çocukların iyi alışkanlıklar kazanmalarını, iyi birer vatandaş olmalarını sağlayıcı tedbirler alınmasında okul yönetimine yardımcı olmak.
- k) Okula yapılan aynî ve nakdî bağışları kabul ederek kayıtlarını tutmak; sosyal, kültürel etkinlikler ve kampanyalar düzenlemek; kantin, açık alan, salon ve benzeri yerleri işletmek veya işletmek.
- l) Okul yönetimi ile işbirliği yaparak okula ve imkânları yeterli olmayan öğrencilere maddî-manevî destek sağlamak. Belirlenen kardeş okullara katkıda bulunmak.

- m) 14/6/2003 tarihli ve 25138 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliğinde belirtilen yükümlülükleri yerine getirmek.
- n) Eğitim-öğretimle ilgili kurumlar ve sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği yapmak.
- o) Eğitim-öğretimi geliştirmek amacıyla çalışma komisyonları oluşturmak.
- p) Eğitim-öğretimi geliştirici diğer etkinliklere katkı sağlamak.”⁴⁵

3.4. Okul-Aile Birliklerinin Amaçları

Okul-Aile birliği yönetmeliğine göre “Okul-Aile birliğinin amacı, okul ile aile arasında bütünleşmeyi gerçekleştirmek, veli ve okul arasında iletişimi ve işbirliğini sağlamak, eğitim-öğretimi geliştirici faaliyetleri desteklemek, maddi imkânlardan yoksun öğrencilerin zorunlu ihtiyaçlarını karşılamak ve okula maddî katkı sağlamak üzere kurulur.”⁴⁶

3.5. Ailenin Okuldan Beklentileri

Ailelerin eğitim ve öğretimden beklentileri okul ve öğretmenle ilişki kurmalarında da etkilidir. “Ailelerin, sosyokültürel ve ekonomik yapısal özellikleri eğitime yönelmelerinde ve beklenti düzeylerini belirlemede etkisi büyüktür. Çocuklarının en iyi şekilde yetişmesini isteyen aileler, eğitime destek vermekte, çocukları için daha fazla eğitim imkânlarını aramaktadır. Çocuklarının eğitim ve öğretimi ile ilgilenen ailelerin eğitim ve öğretimden beklentileri diğer ailelerden daha fazladır. Ailelerin eğitim ve öğretimden beklentileri çocuklarının okul tercihlerinde de etkili olmaktadır. Ailelerin eğitim ve öğretimden beklentileri şunlardır:

- İyi bir iş bulma,
- İyi bir meslek kazandırma,
- Sosyokültürel özellikler kazandırma,
- Güncel bilgi ve beceri kazandırma,
- Bilimsel ve teknolojik eğitim olanakları,
- Topluma uyum sağlayacak bilgi ve beceriler,
- Bireysel ilgi ve yeteneklerin geliştirilmesi,

⁴⁵Millî Eğitim Bakanlığı Okul-Aile Birliği Yönetmeliği 25831 sayılı Resmi Gazete (31.5.2005)

⁴⁶Millî Eğitim Bakanlığı Okul-Aile Birliği Yönetmeliği 25831 sayılı Resmi Gazete (31.5.2005)

- İletişim becerilerinin geliştirilmesi,
- Kendine yeten, üreten insan özellikleridir.”⁴⁷

Yabancı bir ülkede yapılan bir araştırmaya göre aileler çocuklarının eğitimi konusunda okuldan şunları beklemektedir.

- “Hayata hazırlama.
- Yaşamın gerektiği eğitim.
- Daha fazla bilgi.
- Daha iyi gelir getiren bir iş bulma.
- İyi vatandaşlık eğitimi.
- Başarılı bir yaşam.
- Kişisel gelişim.
- Topluma katkı sağlama.
- Temel beceriler kazandırma.
- Düşünce ve anlayış geliştirme.
- Uzmanlık gerektiren bir meslek sahibi olma.
- Ailesinden daha iyi bir yaşam.
- İnsanlarla nasıl geçinebileceğini öğrenme.
- Kendine yeterlik kazanma.”⁴⁸

“Ailelerin eğitim ve öğretimden beklentileri günümüzde değişime uğramaktadır. Ülkemizdeki insan gücü ihtiyacının bir şekilde planlanmaması, eğitilmiş insan gücünün istihdam problemini ortaya çıkarmış, işsizliğin boyutları artmıştır. Günümüzde ailelerin somut olarak eğitimden beklentileri arasında okullarını bitirdikten sonra yıllarca emek verdikleri çocuklarının işe girebilme arzusu yer almaktadır.”⁴⁹

Ailelerin eğitim ve öğretimden beklentileri okul ve öğretmenle ilişki kurmalarında da etkilidir. Aileler artık çocuklarını eğitecek öğretmenleri belirlemek istemektedirler. Eğitim ve öğretimden beklentileri yanında, anne babaların öğretmenlerden de beklentileri vardır ve öğretmenlerin bu beklentilerin farkında olmaları ilişkilerini ve işlerini kolaylaştıracaktır. Ailelerin öğretmenlerden beklentileri şunlardır:

- “Çocuklarına yeterli özen ve dikkatin gösterilmesi,

⁴⁷ Erçetin, Ş., ve Özdemir M.Ç., Sınıf Yönetimi, Ankara, 2004, s.236.

⁴⁸ Şişman, ve Turan a.g.k., s.206.

⁴⁹ Erçetin, ve Özdemir, a.g.k., s.236

- Çocukların öğrenme konusunda ve eğitime yönelik olarak heyecan duymaları,
- Çocuklarına gerekli bilgi ve becerilerin öğretilmesi,
- Çocukların girişimleri için cesaretlendirilmesi ve desteklenmesi,
- Çocukların iş ve davranışlarının denetlenmesi,
- Çocukları konusunda zaman zaman ailelerin bilgilendirilmesi,
- Öğretmenin kendini ve zamanını çocuklara adanmasıdır.”⁵⁰

Bu beklentilere şunları da ilave edebiliriz;

- “Çocukların ödevlerinin denetlenmesi,
- Sınavlara hazırlık,
- Servis araçları ile okula geliş gidişlerde çocukların güvenliklerinin sağlanması,
- Sosyal ve kültürel faaliyetlere katılım,
- Çocukların iletişim becerilerinin geliştirilmesi,
- Velilerin okulda hoş karşılanması, okulda düzenlenecek çalışmalara davet edilmesidir.”⁵¹

3.6. Okul Yöneticilerinin Ailelerden Beklentileri

Okul yöneticilerinin ailelerden beklentileri vardır. Bu beklentileri sıralayacak olursak, Aile;

- “Çocuğun yaş grubuna ilişkin gelişimsel özellikleri ve davranış biçimlerini öğrenmeli, uygun önlemler almalıdır.
- Çocuğun her türlü ihtiyacını, sorununu en kısa zamanda çözümlemeli, çocuğun gelişimi içerisinde yaşanan sorunlara karşı duyarlı olmalı ve varsa sorunları çözüm yolları ve önerileri geliştirilmelidir.
- Öğrencinin evde ders çalışabilmesi ve ödevlerini zamanında yapabilmesi için uygun bir çalışma ortamı oluşturmali ve öğrenciyi izleyerek yönlendirmelidir.
- Çocuğa ders dışı faaliyetler için örnek yetişkin modeli oluşturmali ve destek olmalıdır. Çocuğun sosyokültürel yönünün ve ders dışı yeteneklerinin gelişimine yardımcı olacak önlemler almalıdır.

⁵⁰ Bacanlı, H., Sınıf Yönetimi, Ankara, 2001, s.229.

⁵¹ Erçetin, ve Özdemir, a.g.k., s.236.

- Okul yönetimini destekleyen bir anlayış içerisinde olmalı, gerektiğinde uygun birim ve etkinliklerde görev almalı, sorunların aşılması için işbirliği yapmalıdır.
- Öğrencinin okul dışındaki sosyal çevresi yakından izlenmeli, çocuğu bu çevreden uzaklaştırmak, onu eve kapatmak yerine bu çevrenin oluşmasında yönlendirici olmalıdır.
- Ailede uyum ve sevgi ortamı yaratılmalıdır. Kendini aileye ait hissedene, huzur ve güven içinde gören çocuğun okuldaki başarısının yüksek olacağı unutulmamalıdır.
- Ailenin okulla irtibatını sağlayacak uygun iletişim prosedürlerinin takip edilmesi.”⁵² Kazak’ın belirttiğine göre; “Velilerin okulu ziyaret etmeleri, öğrenci ile ilgili bir sorun olduğunda gerçekleşmektedir. Yönetici ve öğretmenler bu ziyaretleri yetersiz bulmaktadır.”⁵³

3.7. Okul-Aile İşbirliği

Bir ülkenin geleceği olan öğrencilerin yetiştirilmesi, eğitimi ve ihtiyaçlarının belirlenmesi ancak sağlıklı okul-aile işbirliği ile sağlanabilir.

“Aile her şeyden önce bir iletişim sistemidir.”⁵⁴ “Veliler, okulların olmadığı eski çağlardan bu yana çocuklarının ilk eğitimcileri olmuşlardır. İlk eğitim önce anne daha sonra da baba tarafından veriliyordu. Medeniyet ilerledikçe, evde verilen eğitimlerin yanı sıra okullar da açıldı. Dünyadaki ilkokul M.Ö. 1580 yılında Mısır’da açılmıştır. Orta çağ döneminde okul-aile işbirliğinin önemi ortaya çıkmıştır. Yirminci yüz yılda ise, öğrenci merkezli eğitimde öğrencilerin istekleri, ihtiyaçları, ilgi alanları ve geleceğe dönük amaçlarının belirlenmesi önem kazanmıştır. Yirmi birinci yüzyıla girdiğimiz şu günlerde ise dolaylı ya da dolaysız etkileşim içinde bulunan okul ve ailenin işbirliği kaçınılmazdır. Çünkü okulun ve ailenin sorumluluklarının nerede başlayıp nerede bittiğini kesin çizgilerle birbirinden ayırmak zordur.”⁵⁵

Carasquilla’ya göre, “Okul-aile ilişkileri, öğrencilerin ilgilerinin ve motivasyonun artması ve buna bağlı olarak başarılarının artmasına katkı sağlamaktadır. Ailelerin sosyal statüsü, ekonomik durumları ve eğitimsel alandaki temelleri dikkate alınmaksızın, okul-

⁵² Çelik, K., Okullarda Acil Durum Yönetimi, Ankara, 2007, s.84.

⁵³ Kazak, E., Okul-Aile İşbirliği ve Sorunları, Sakarya Üniversitesi, S.B.E. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya, 1998, s.110

⁵⁴ Özkan, a.g.k., s.24.

⁵⁵ <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/146/demirbulak.htm> (04.01.2008)

aile iletişiminin varlığının çocuklarda temel yetenek ve güçlerini elde etmelerinde katkı sağladığını ortaya çıkarmışlardır.”⁵⁶

Eğitim, sadece okullarda gerçekleşen bir süreç değildir. Ailelerin de kaliteli bir eğitimin gerçekleşmesinde önemli rolü vardır. Aile, eğitim açısından okulun dışındaki en etkili çevredir. Aile, çocuğun eğitiminde tek başına önemli roller oynayabileceği gibi aynı zamanda eğitimi ile doğrudan ilgilenen önemli bir etkindir. Bu nedenle eğitim açısından okul ile aile arasında sağlam bir ilişkinin kurulması önemli ve zorunludur.

Sağlıklı, kaliteli bir eğitim ve öğretimin gerçekleşmesi için yönetici-veli ilişkilerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Okul ve aile, çocuğu yetiştirip onun hayata kazandırılması konusunda ortak sonuçlar almaya çalışan kurumlardır. Bu iki kurumun sürekli iletişim içersinde olması gerekir.

Nevsun Duman “Okul-Aile İşbirliği” adlı kitabında okul-aile ilişkisinin önemini şu şekilde vurgulamıştır; “Sizin aile olarak onun ufkunu açacak yeni gelişmelerden haberi-niz olmayabilir; oysa okul aile birliği her türlü donanımı ve bilgi kaynaklarına ulaşılabilir-liği ile en etkili ve kolay olan yoldur. Yine sizin alışkanlık halinde değerlendirdiğiniz ve görmezden gelebileceğiniz pek çok konu, gencin dünyasında soru, sorun ve sorgulama konusu olabilir. Konular okulun öğretmenleri olan eğitimciler tarafından onun yaşına uy-gun hale getirilir. Aile destekli okul yaşamı ile yoğunlaşan bilgiler gencin yaşamında kalı-cılık kazanır.”⁵⁷

3.8. Okul-Aile İşbirliğinin Faydaları

Okul-aile işbirliğinin çocuk eğitiminde faydalarını küçümsenemez. Ailenin çocuk eğitiminde etkisi doğduğu andan itibaren başlar ve devam eder. “Ailenin çocuk eğitimindeki işlevi, okul yıllarında da sürer. Daha doğrusu sürmesi gerekir. Çocuğun eğitiminde aile yanında okulun da sorumluluk alması ailenin sorumluluğunu azaltmamaktadır. Ailenin ve okulun çocuğun eğitimi konusunda işbirliği yapmasının sayısız yararları vardır. Bu işbirliğinin birinci yararı, aile ile öğretmenlerin birbirlerini eğitim açısından tanımlarına ve

⁵⁶Carrasquilla, A.L., C.B., Parents and Scholl, Newyork&London:Garland Publishing, Inc. London, 1993, s.85.

⁵⁷Duman, a.g.k., s.21.

ortak bir paydada anlaşmalarına zemin hazırlamasıdır.”⁵⁸ Bu sebeple okul ile ailenin işbirliği, eğitimle ilgili buna benzer görüş ve tutum farklılıklarının en az düzeye inmesine ve ortak paydada buluşmalarına yardım eder.

Okuldan kaçıp internet kafelerde vakit geçiren bir öğrencinin velisi internet konusunda bilinçlendirilirse doğacak zarar azaltılabilir. Çünkü internetin “sosyal açıdan izolasyona ve sözel olmayan ipuçlarının eksikliği ile iletişim sorunlarına yol açması ve öğrencilerin sosyalleşme sürecine zarar vermesi,”⁵⁹ gibi sınırlılıklarından bahsedebiliriz.

3.9. Okul-Aile İşbirliğini Geliştirme

Eğitim ailede başlar. “Kişilik yapısının temel davranışları büyük ölçüde ailede elde edilir. Bunların sonradan değiştirilmesi çok güç olur.”⁶⁰ “Eğitim sadece okulda gerçekleşen bir süreç değildir. Okulun dışında aile de iyi bir eğitimin gerçekleşmesinde önemli rol oynar. Aile, eğitim açısından okulun dışındaki en etkili çevredir. Aile, çocuğun eğitiminde tek başına önemli roller oynayacağı gibi aynı zamanda eğitim ile doğrudan ilgilenen okulun da önemli bir partneri olarak görülebilir.”⁶¹ Bunun sonucunda da etkili bir okul-aile ilişkisinin geliştirilmesi ile her şeyden önce sunulan eğitim ve öğretim etkinlikleri zenginleşir. Çünkü ailenin etkileşmesi, eğitim için yeni girdilerin sağlanması ile sonuçlanabilir.

“Bu yüzden eğitim açısından okul ile aile arasında sağlam bir ilişkinin kurulması önemli bir gerekliliktir. Ancak eğitim sistemimizde Okul-Aile ilişkisi denince akla çok fazla üretken olmayan sıkıcı toplantıların yapıldığı etkinlikler gelmektedir. Okul-Aile ilişkileri gerçekten de belli bir yapaylıktan öte geçememektedir. Disiplin ağırlıklı bilgilendirmelerin ve uyarıların yapıldığı bir eksen etrafında yürütülmeye çalışmaktadır. Okul ve aile çok ayrı işlevlere sahip ve birbirinin işine karışmaması gereken kurumlar olarak algılanmıştır. Bu algılamayı, yıllardır söylenen “Eti senin kemiği benim” sözü çarpıcı bir şekilde dile getirmektedir. Bu düşünceler doğrultusunda aile, genellikle okulda disiplinin sağlanması için ittifak yapılacak bir kurum olarak görülmüştür. Bu anlayış, daha çok okulun aileye bakışını yansıtmaktadır. Ailenin okula bakışı da çok farklı sayılmaz. Çünkü aile de genellikle eğitim ve öğretimi, sadece okulun gerçekleştirmesi gereken bir görev olarak

⁵⁸ Alıcıgüzel, a.g.k., s.380.

⁵⁹ Tarcan, A., Oral, B., İnternet ve Toplum, Ankara, 2005, s.114.

⁶⁰ Vural, a.g.k., s.21.

⁶¹ Erdoğan, a.g.k., s.144.

algılamış olup rol oynayabileceğini pek düşünmemektedir. Sihirli değneğin hep okulda ve öğretmenin elinde olduğuna inanmaktadır. Ailenin gözünde okul, sipariş verilen bir yer gibi görülmektedir. Bu hava içerisinde okula dikkatli olunursa iyi bir eşyanın alınabileceği bir satış yeri gibi mesafeli yaklaşılmaktadır. Çoğu zaman da anne ve babalar, okulu belirli bir imalatın gerçekleştiği bir yer gibi görüp verdiği ürünlerden dolayı zaman zaman hesaba çeker gibi bir havaya girmektedir. Oysa sağlıklı bir eğitim ve öğretimin gerçekleşmesi için öğretmen ve anne-baba ilişkisinin geliştirilmesi gerekmektedir. Okul ve aile, çocuğun yetiştirilip hayata kazandırılması konusunda aynı sonuçları almaya çalışan kurumlardır. Aynı sonuçları almaya çalışan iki kurumun birbiriyle etkileşim içinde olmalarından doğal bir şey olamaz.”⁶²

3.10. Okul-Aile İşbirliğini Olumsuz Etkileyen Faktörler

Vural’ın araştırmasında Finders ve Lewis bu faktörleri şu şekilde sıralamaktadır;

3.10.1. Anne-babaların kendi okul yaşantılarının olumsuzluğu

Başarısız bir okul geçmişi olan, okulu terk etmiş ya da öğretmenlerle olumsuz anıları olan bireyler, çocuklarının okul yaşantılarına ve eğitim sürecine de yeterince katılmakta ve okuldan uzak durmaktadırlar. Ailelerin okula yalnızca çocukları ile ilgili olumsuz bir durum olduğunda çağrılmaları da bu olumsuz tutumu pekiştirmektedir.

3.10.2. Ailelerin ekonomik sorunları

Çoğu zaman ailelerin okula çağırılma nedenleri, kendilerinden ekonomik katkılar istenmesidir. Bu yanlış yaklaşım, ailelerin okula sağlayabilecekleri diğer katkıları ortadan kaldırmaktadır. Ekonomik sıkıntılar ailelerin okul etkinliklerine katılımıda gönülsüz davranmalarına yol açmaktadır.

3.10.3. Ailelerin okula ayırabilecekleri zamanın kısıtlı olması

Anne-babaların çalışan bireyler olmaları, mesleki sorumlulukları ve etkinliklerin genellikle çalışma saatleri içinde düzenlenmesi nedeni ile aileler okula katılım için yeterince zaman ayıramamaktadırlar. Ev kadını olan anneler de diğer çocukların bakımı ve ev işleri nedeniyle okul-aile işbirliği sürecine katılmak konusunda yeterli zaman bulamamaktadırlar.

⁶²Erdoğan, a.g.k., s.145.

3.10.4. Ailelerin eğitim düzeyinin düşük olması

Okula karşı olumlu yaklaşıma sahip olsalar bile anne-babalar, eğitim düzeylerinin düşük olması nedeniyle okul etkinliklerinde nasıl bir görev alabilecekleri konusunda güvensiz davranabilirler.

3.10.5. Öğretmenlerin olumsuz tutumları

Öğretmenlerin, ailelerin okula katılım için zamanlarının olmadığı ve bu tür etkinliklere yeterince ilgi duymadıkları şeklinde algıları, Okul-Aile işbirliğinin en önemli engellerindendir. Oysa aileler, okula nasıl katkıda bulunabilecekleri konusunda öğretmenlerin yol göstermelerini ve kendilerini somut olarak yönlendirmelerini beklemektedir.

Ayrıca bazı öğretmenler, ailelerin sınıfa girmelerinden rahatsızlık duyarak, sınıfı etkinliklerin yalnızca kendi sorumluluk alanlarına girdiğine inanmaktadırlar. Öğretmenlerin, ailelerin sınıfta karışıklığa ve dersin gerektiği biçimde yapılamamasına yol açacağından korkmaları da sınıf içi katılımın en önemli engellerinden biridir. Ailelerin, çocuklarının sınıftaki öğrenme sürecine katılımını engelleyen bir diğer tutum, öğretmenin ailelerin sınıf içinde bazı istenmeyen şeyleri görmelerini istememesidir.

3.10.6. Ev ve okul kültürünün farklılığı

Ailelerin ve öğretmenlerin birbirinden farklı kültürel yapılara sahip olması, sağlıklı okul-aile işbirliğinin önemli engellerinden biridir. “Çocuklarını okula gönderen veliler, onların öğretmenler tarafından, her an gözetlendiğini, korunduğunu düşünür.”⁶³ Yani velilerin, öğretmenlerin görevlerini zaman zaman kendi görevleriyle karıştırdıkları görülmektedir.

Okul, ailelerin yaşam biçimi, sorunları, kültürü ve aile yapısına karşı duyarlı değilse, aileler okulda kendilerini yabancı hissetmekte ve gerekli işbirliği ortamı yaratılamamaktadır.”⁶⁴

“Bu unsurlara okuldan kaynaklanan engelleri de ekleyebiliriz. Okuldan kaynaklanan katılım engelleri içersinde en önemli olanı ise okul yöneticisi ve öğretmenlerin veli katılım ve desteğine gereken önemi vermemesi ve bu konuda ailelere yardımcı olmamasıdır. Her ne kadar aile katılımının öğrenci başarısındaki yeri tartışma götürmese de okul yönetimi ve öğretmenlerin bu konuya her zaman gereken önemi verdiklerini söyleyemeyiz.

⁶³Yamakoğlu, C., İnsan İlişkileri, Ankara, 1991, s.142.

⁶⁴Vural, a.g.k., s.151

Bazı öğretmen ve yöneticilerin velilerin çocuklarının eğitimi ile ilgili rol üstlenmelerinin kendilerinin işlerini kolaylaştıracağına inanmalarına karşın, çoğu yönetici ve öğretmen veli katılımının kendilerine yönelik bir tehdit ve engelleme olduğu inancına sahiptirler. Bu inanç nedeniyle de veli katılımını desteklemek bir yana, okulu aileye kapatarak aile müdahalesinden kurtulmaya çalışırlar. Veli katılımı ve desteği konusunda yeterli bilgiye sahip olmayan diğer bir grup öğretmen ve yönetici ise veli katılımı okula finansman sağlama, okul açılış törenlerine katılma, veli öğretmen görüşmelerine katılma gibi biçimsel birkaç etkinlikle sınırlandırarak bu konudaki rollerini yerine getirdiklerini kabul ederler. Bu her iki durumda da veli katılımı ve işbirliği engellenmiş olur. Okul kaynaklı engelleyici faktörlerden bir diğeri de okulların kaynaklarının yeterli olmamasıdır. Etkili bir veli katılımı, belirli miktarda parasal kaynağa ihtiyaç gösterir. Okulun veli katılım ve desteğini geliştirmek için ailelere yönelik eğitim etkinlikleri düzenleyebilmesi, sosyal kültürel etkinlikler gerçekleştirebilmesi ya da en azından aileler ile düzenli bir iletişim sistemi oluşturabilmesi için parasal kaynaklarının yeterli olması gerekir.”⁶⁵

3.11. Okul-Aile İletişiminin Engelleri:

Yasemin Koçak’a göre “Yönetici ve öğretmenlerin okul-aile iletişimde etkili olduğunu ileri sürdükleri engeller şunlardır:

- a. Okul ve öğrenciyle ilgili bilgilerin ana babalara geç gitmesi.
- b. Sınıflardaki öğrenci sayısının çokluğu.
- c. Ana babaların işlerinin çokluğu.
- d. Ana babaların çocuklarıyla ilgili olumsuz şeyler duymaktan hoşlanmaması.
- e. Okulla ilgili bilgilerin ana babalara öğrencilerin iletmesi.
- f. Yönetici ve öğretmenlerle ana babaların birbirlerini tanımamaları.
- g. Okuldaki öğretmenlerle yöneticilere kıyasla daha rahat iletişim kurulması.
- h. Ana babaların eğitim ve okulla ilgili konularda çok az bilgiye sahip olması.
- i. Yönetici ve öğretmenlerin ana babalarla para söz konusu olduğunda görüşmek istemeleri.

Ana Babaların Okul-Aile iletişiminin engelleri arasında algıladıkları etkenler şunlardır:

- a. Sınıflardaki öğrenci sayılarının çokluğu.

⁶⁵ <http://www.agumuseli.com/dokumanlar/makale/ailekatilimiogrencibasari.pdf> (02.01.2008)

- b. Ana babaların işlerinin çok olması.
- c. Yönetici ve öğretmenlerle ana babaların birbirlerini tanımamaları.
- d. Ana babaların öğretmenlerle yöneticilere kıyasla daha rahat iletişim kurulması.

Okul ile iletişiminin engelleri konusunda yönetici ve öğretmenler ile ana babaların görüşleri arasındaki farkın anlamlı bulunduğu engeller şunlardır:

- a. Evin okula uzaklığı.
- b. Okul-veli toplantılarının gürültülü olması.
- c. Bilgilerin ana babaya geç ulaşması.
- d. Sınıftaki öğrenci sayısının çokluğu.
- e. Ana babaların işlerinin çok olması.
- f. Ana babanın çocuğu hakkında olumsuz şeyler duymaktan hoşlanmaması.
- g. Ana babaya bilginin öğrencilerce iletilmesi.
- h. Ana babaya yakın ve ilgili davranmama.
- i. Okul Yöneticileri ve öğretmenler ile ana babaların birbirlerini tanımamaları.
- j. Ana babaların okul yönetimini kendilerinden alt düzeyde görmesi.
- k. Ana babanın çocuğunun eğitime önem vermemesi.
- l. Ana babaların okuldan gönderilen yazıları anlamakta güçlük çekmesi.
- m. Ana babaların okul yönetimiyle konuşurken kullanılan kelimeleri anlamakta güçlük çekmesi.
- a. Bilgi ve haberlere yeterince dikkat etmeme.
- b. Ana babaların eğitim ve okulla ilgili konularda az bilgiye sahip olması.
- c. Ana babalarla para söz konusu olduğunda görüşülmek istenmesi.
- d. Bilgi gizleme.

Yönetici-Öğretmen grubu ile ana baba grubunun görüşleri arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı engeller şunlardır:

- a. Ana babaların okula ilişkin işlerin yapılmasında bir engel olarak görülmesi.
- b. Okul yönetiminin eleştirileri memnuniyetle dinlemesi.
- c. Ana babaların öğretmenlerle yöneticilere kıyasla daha rahat iletişim kurmaları.
- d. Okul yönetiminin ana babalara otoriter davranması.

- e. Yöneticilerin ayrı, öğretmenlerin ayrı şeyler söylemesi.”⁶⁶

3.12. Okul-Aile İlişkilerinin Geliştirilmesi Ne Kazandırabilir?

Okul-aile işbirliğinin sağladığı yararlardan birincisi, ailenin okula ve öğrenciye gösterdiği ilgi, öğrencinin ve öğretmenin motivasyonu artırır. İkincisi ise okulun örgüt kültürünü, kıymetini ve standartlarını tanıyan aileler çocuklarına daha iyi rehberlik ederler ve onların okuldaki problemlerini aza indirirler.

Etkili bir Okul-Aile ilişkisinin geliştirilmesi ile her şeyden önce sunulan eğitim ve öğretim etkinlikleri zenginleşir. Çünkü ailenin etkileşmesi, eğitim için yeni girdilerin sağlanması ile sonuçlanabilir. Aile, okulun yaşamla olan en etkili bağlantı noktasıdır. Ve eğitimin yaşamla ilişkili olması bir türlü çözülemeyen bir sorundur. İşte aile, eğitim ve öğretimde etkin kılındığı ölçüde okulu yaşamla ilişkili bir kurum haline getirebilir.

Eğitimde elde edilen sonuçların sağlıklı olarak değerlendirilmesi de önemli bir sorundur. Mevcut değerlendirme türleri verim ve başarıyı ölçmede yetersiz kalmaktadır. İşte ailenin eğitim ve öğretimde etkin kılınması ile eğitimin dolaylı olarak değerlendirilmesi daha sağlam temellere oturabilir. Okulun değerlendirilmesinde veliler yeni bir boyut olarak işlev görebilirler. Okulların genellikle toplumdan kopuk birer sistem olduğu dile getirilir. Okul-Aile ilişkisinin geliştirilmesi ile okul ile çevre arasındaki geleneksel bariyerler kaldırılmış olur. Etkin kılınan aile, okulun politikalarının kurumsallaşması için geri bildirimler sağlayan farklı bir boyutla rol oynar Okul-Aile işbirliğinin gelişmesi, çocukların okul ve öğretmenler hakkında olumlu duygular geliştirilmesinde rol oynar.

Dolayısıyla yönetici, Okul-Aile ilişkilerini eğitimi zenginleştiren bir alanda olarak görmeli ve bu etkileşimin sağlıklı bir şekilde yürütmesi için özen göstermelidir.

Kaliteli ve etkili bir okul-aile ilişkisinin geliştirilmesi ile her şeyden önce sunulan eğitim ve öğretim, etkinliklerle zenginleşir. Zenginleşen bu etkileşim sonucunda sağlıklı bir mesafe alınır. Aile, okulla olan en etkili bağlantı noktasıdır. Eğitim ve öğretimde etkili olduğu ölçüde başarılar anlam kazanır.

- Okul-aile ilişkisinin geliştirilmesi ile çocukların okul ve çevre arasındaki geleneksel engeller kaldırılmış olur.

⁶⁶<http://www.egitimdergisi.hacettepe.edu.tr/19916YASEM%C4%B0N%20KO%C3%87AK.pdf>

(14.01.2008)

- Okul-aile işbirliğinin gelişmesi, çocukların okul ve öğretmenler hakkında olumlu duygular kazanmalarına yol açar.
- Okul-aile ilişkilerinin geliştirilmesi, okul ile öğrenci arasındaki sorunların çözümüne katkıda bulunur.
- Ailelerin okulca yapılan çalışmalara katılımı öğrenciye güven kazandırır.
- Kaliteyi artıracak komisyonlara katkıda bulunması, okulun teşkilat yapısını daha da olumlu etkiler. Aileler gerektiğinde telefon ve internet yolu ile belirli bilgilere ulaşabilmelidirler. Yazılı tarihleri, ödevler, geziler bu sistemce hizmet vermelidir.

Okul-aile ilişkileri yapılan toplantılarla daha da yakınlaştırılmalıdır. Bu yolla okul, öğrenci, öğretmen arasında canlı bir etkileşim sağlanmalıdır. Veliler bu toplantılarda, çocuklarının bireysel başarısını, derse katılımını, sözlü ve yazılı ifade gücünün düzeyini, bağımsız iş yapabilme yeteneklerini, temel davranışlarını, ahlaki özelliklerini, sorumluluklarını, etkinliklere katılımını, arkadaşları ile diyalogunu sorup öğrenebilmelidirler. Bu toplantılar sadece yaramazlıkların veya başarı notlarının ifade edilmesinden ibaret olmamalıdır. Öğretmenler bu konuda ailelerce sorgulanmalıdır. Öğretmenler de bu sorulara hazırlıklı olup öğrencilerini çok iyi tanımalı, onların özelliklerini yakından bilmelidir.

Okul-aile ilişkilerinde okullar, belirli konularda ve çocuk eğitimi konusunda ailelere rehberlik eder. Aileler, okulun rehberliğinde belli konulara ulaşmış olurlar. Okulda alınan kararlar ve oluşturulacak etkinlikler, ailenin katılımı ile daha da zenginleşmiş olur. Çocuklarının evdeki çalışmalarına rehberlik etmelerine, usullerin uygulanmasına, edindikleri bilgiler doğrultusunda aileler katkıda bulunurlar.

Okul-aile ilişkileri şikâyet üreten, sürekli eleştiri getiren, olumsuzlukları ön plana çıkaran bir anlayışla değil, yönetime katkıda bulunan, olumlu düşünen, sorunları çözmede aktif rol üstlenen bir düzeyde olmalıdır. Kaliteli ve etkili okullarda bu anlayış okul başarısını olumlu yönde etkiler, okul-aile ilişkileri geleneksel anlamda değil, aktif bir şekilde devam eder. Uyumlu, karşılıklı anlayış ve sevgiye dayalı ilişkiler, beraberinde başarı ve kaliteyi getirir.

3.13. Ailenin Okul ve Eğitime Katılımını Sağlama ve Bunun Yararları

"Aile, içinde bulunduğu toplumun en somut yansıtıcısıdır. Kişi üyesi olduğu toplumun yaşam biçimlerini, değerlerini, olanaklarını yakın deneyimlerle aile içinde öğrenir. İnsan bütün toplumlarda, farklı yapılarda olan aile içinde doğar. Çocuk anadilini, tinsel kimliğini, toplumsal kişiliğini, kültüründe tanımlanan "iyi-kötü", "doğru-yanlış", "güzel-çirkin" gibi temel değerlerini, tutumlarını ilk kez aile içindeki bireylerin yardımıyla öğrenir"⁶⁷

Çocukların 0-6 yaş dönemlerinde davranışlarının iyi kötü şeklinde yorumlanması ana-baba ve yakın çevresi tarafından yapılmaktadır. Bu yaşlarda yapılan eğitim çabaları çocuğun özelliklerinin belirginleşmesinde yardımcı olur. Kazanılan kişilik özellikleri sonraki yıllarda etkisini göstereceğinden ailenin eğitim çabası bir kat önemli olmaktadır.

"Aile çocuğa ilk temel değerleri, insanlar hakkındaki görüşleri, onlarla ne düzeyde ve nasıl yaşayabileceğinin yollarını öğretir. Bunların yanında aile çocuğa, güven duygusunu, saygıyı, saygınlığı, değer yargısını, benlik bilincini geliştirme olanağı verir"⁶⁸. Böylece ailenin yaptığı iş, ailenin ve toplumun geleceğinin devamını sağlayarak kültürleri gelecek nesle aktarmaktır; diyebiliriz.

"Eğitim ailede başlar. Kişilik yapısının temel davranışları büyük ölçüde ailede elde edilir. Bunların sonradan değiştirilmesi çok güç olur. Tembel-çalışkan, doğrucu-yalancı, pısrık- gırışken, bencil-diğercil benzeri ikilemlerin kazanılması ailede başlar, gelişir, çoğu zaman da pekişir. Okulun bunları değerlendirebilmesi güçtür; uygun çözüm, önceden aileyi etkilemektedir."⁶⁹ Buna bağlı olarak; "Aile aynı zamanda okul öncesi bir eğitim kurumudur. Ailenin önemli görevlerinden birisi de çocuğu okula hazırlamaktır. Bir çocuğun okula hazırlanması demek, bedensel, zihinsel ve duygusal bakımdan belli bir olgunluğa erişmesi demektir. Genellikle aile eğitici, okul ise öğretici bir karaktere sahiptir. Öğretimde gösterilen başarı, bir dereceye kadar da ailenin eğitici etkisine bağlıdır. Okuldaki öğretim faaliyeti içerisinde yer alan karakter formasyon ve vatandaşlık eğitimi, aile eğitiminin bir tamamlayıcısı olarak değerlendirilebilir"⁷⁰

⁶⁷ Aslan, Acan, G., İlkokul Öğrencilerinin Başarı ve Başarısızlıklarında Aile Faktörü, Yüksek Lisans Tezi, H.Ü., Ankara, 1994, s.9.

⁶⁸ Bilen, M., Ailede Toplumsallaşma, Ankara, 1994, s. 64.

⁶⁹ Başar, a.g.k., s.16.

⁷⁰ Akyüz, H., Eğitim Sosyolojisinin Temel Kavram ve Alanları, İstanbul, 1991, s. 242.

Yavuzer'e göre ailenin çocuğu etkileyen özellikleri:

- “Ailenin yapısı
- Ailenin öğrenim durumu
- Ailenin sosyal, kültürel ve ekonomik durumu
- Ailenin birey sayısı ve konut durumu şeklinde sıralanmıştır.”⁷¹

Ailenin “eğitim durumu, hem öğretme hem de örnek olma yolu ile öğrenci davranışlarını etkiler.”⁷² Çocuk sayısının çokluğu ailenin artan görevini yerine getirmesini güçleştirir. Gelir durumu ise öğrenci gereksinimlerini karşılayabilme ve bundan kaynaklanan davranış değişikliklerini belirleyebilme etkisine sahiptir.

Anne ve baba kendi eğitim düzeyi ne olursa olsun çocuklarını eğitim-öğretim süreci içinde destekleyebilmeli, onlarla ilgilenebilmeli ve onları güdüleyebilmelidir. Ayrıca aile, eğitim-öğretim sürecindeki çocukları için okulla işbirliği ve iletişim sağlamalı, aynı şekilde okul da öğrenciler için ailelerle işbirliği ve iletişim sağlamalıdır.

Bu eğitim görevlerinin uygulanması ve çocuğun okula hazırlanması ailenin çocuklarına ilgisi oranında okuldaki eğitimine yansiyabilir. Ailenin çocuk eğitiminde çok önemli iki avantajı vardır. Bunlar:

- “Kişinin fiziksel açıdan aileye bağımlı olarak başladığı hayatının çocukluk döneminde zihin, öğrenmeye son derece müsaittir.
- Aile üyeleri çok yoğun duygusal bağlar ile birbirine bağlıdırlar. Aile içi ilişkiler, bu bağlar ile sağlanır. Ana-baba çocuğu eğitirken bu bağlardan yararlanır.”⁷³

Öğrencilerin akademik başarıları için ailelerin çocuğu çalışmaya teşvik etmesi gereklidir. Çocuğun okulu sevmesi için yönlendirilmesi gerekebilir. Bu nedenle ailelerin sabırlı, motive edici, destekleyici özelliğe sahip davranışlar sergilemesi gerekebilir.

Bireyin aile ortamında başladığı eğitim süreci daha sonra okul, akran grupları, kitle iletişim araçları ve ekonomik kurumlardaki etkileşimlerle devam eder. Bu etkileşimi içinde bulunduğu toplumun üyeleriyle gerçekleştirir. Etkileşim çemberi bireyin yaşı ilerledikçe genişlemeye başlar. Aileler içinde bulundukları toplumun yaşam biçiminden etkilenecek çocuklarını yetiştirme tarzlarını belirlerler. Ailenin eğitime katılımı toplumun beklentileri doğrultusunda gerçekleşir. Çünkü toplumsal

⁷¹Yavuzer, H., Çocuk ve Suç, İstanbul, 1982, s.227.

⁷²Başar, a.g.k., s.17.

⁷³Dodurgalı, a.g.k., s.80.

değişme, ailenin işlevlerini de değiştirmektedir. Aile bu değişimi toplumun diğer üyelerinden etkilenecek gerçekleştirir.

Öğretmen-veli, müdür-veli, müdür-öğretmen ilişkisi eğitsel amaçlar yönünde gelişirse eğitim ve öğretimin kalitesi artar. Bunun sonucunda okul, çevreden kabul görür. Rehberlik hizmetlerindeki artışla birlikte okula maddi destek, disiplin sorunlarında azalma da görülebilir.

"Ülkemizde ilk kapsamlı aile katılım programı, 1997-1998 öğretim yılında TED Koleji İlköğretim Okulunda uygulanmıştır. Uygulamada yapılan etkinlikler: Haftalık bültenler, ailelerle tanışma toplantısı, panolar, mektupla iletişim, iletişim defterleri, aylık eğitim programlarının ana hatlarıyla ailelere ulaştırılması, ev programları, aylık bilgi verici broşürler, aile toplantıları vb."⁷⁴ şeklinde sıralanmıştır.

Çocuğun sosyalleşmesi, içinde bulunduğu kültürü kazanması ilk olarak aile içinde gerçekleşir. Aile, görevlerini yaparken diğer kurumlarla olan iletişimini göz ardı etmemelidir. Aile, sürekli olarak okulla işbirliği içinde olmalıdır. Çünkü çocuğun sosyalleşmesi için bu gereklidir.

Şunu rahatlıkla ifade edebiliriz ki okul, eğitim kurumu olarak aileye yardımcı olabilecek temel kurumların içinde en önemlisidir.

4. ÇOCUKLARIN GELİŞİM ÖZELLİKLERİ (11-13 YAŞ)

4.1. Fiziksel (Motor) Gelişim

"Fiziksel gelişim genel olarak bedensel gelişimi ifade eder. Kişinin doğum öncesinden itibaren bedensel yapı olarak geçirmiş olduğu değişikliklerdir. Çocuğun fiziksel gelişimi başarılı bir öğretimi önemli ölçüde etkiler. Çünkü fiziksel olgunlaşma ile öğrenme birbiriyle ilişkilidir. Bu durum özellikle ilköğretimde belirginleşir. Fiziksel gelişimi yavaş olan çocuklar, yavaş gelişimin sonucu olarak çeşitli zorluklar yaşayabilir."⁷⁵ Buna rağmen "genellikle ergenlik ve gençlik çağı en sağlıklı yaşam dönemidir. Çocukluk hastalıkları geride kalmıştır; yetişkin çağa özgü hastalıklar ise çok uzaktır."⁷⁶ Bu dönemde fiziksel gelişim hakkında şunlar söylenebilir;

- "Erkeklerin ergenlik gelişimi hızla başlar.

⁷⁴ Akkök, F., Örnek Bir Okul-Aile İşbirliği, Ankara, 1998, s.31.

⁷⁵ <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/159/gyuksel.htm> (02.01.2008)

⁷⁶ Yörükoğlu, A., Gençlik Çağı Ruh Sağlığı ve Ruhsal Sorunlar, İstanbul, 1989, s.35.

- Kızların ergenlik gelişimi en üst düzeydedir. Vücudunda değişiklikler oluşur. Hızla değişen vücuduna uyum sağlayamayabilir.
- Kızlar için buluş dönemi. Cinsel özellikler gelişmeye devam eder. Göğüsler gelişir ve menstruasyon başlar.
- Hem erkeklerde hem de kızlarda erken fiziksel gelişme kendilerine olan güvenlerini fazlalaştırır.
- Erkeklerin motor gelişim ve koordinasyonu gelişir. Fiziksel açıdan üstün olur.”⁷⁷

4.2. Sosyal Gelişim

“İlköğretimde psikolojik danışma ve rehberlik programının bir alanı olarak sosyal gelişim, çocukların bağlı bulundukları sosyal gruplarda başarılı olması için neleri bilmeleri, hangi becerileri geliştirmeleri ve nasıl davranmaları gerektiğini öğrenmeleri ile ilgilidir. Çocuklar ailelerinin, sınıflarının, küçük çalışma ya da oyun gruplarının, kulüplerin ve daha pek çok grubun üyesidirler.”⁷⁸

Aile içi sosyal gelişim için şunlar söylenebilir:

- “İyi kararlar verebilmek için deneyime ihtiyacı vardır.
- Anne-babanın davranışı üzerindeki etkisi ev dışında gittikçe azalır.
- Çocuğun olumsuz ve kavgacı tavrı, ailesine verdiği önemi azaltmaz.

Sosyal gelişime arkadaşlık açısından şunları sıralayabiliriz:

- Yaşıtlar, çocuğun davranış standartları ve model kaynaklarıdır.
- Grup tarafından verilen rollere uyarlar.
- Erkeklerin ve kızların ilgileri daha değişik ve çeşitlidir.
- Genelde gürültülü ve neşelidirler.
- Grup oyunları popülerdir.
- Aynı cinsten ve karşı cinsten olan kişilere yönelik kaba davranışlarda bulunmaya başlarlar. Kahraman olmak isterler.
- Kızlar, sosyal etkinliklerde erkeklere nazaran daha faaldirler.
- Karşı cinse ilgi artmıştır. Genelde kızların erkeklere ilgisi, erkeklerin kızlara olan ilgisinden daha fazladır.
- Kendi davranışlarının farkında olma, onda kaygı ve endişe yaratır.

⁷⁷[\(http://www.ruhsagligi.org/altmenu.asp?detay=1&Anald=1166&AltID=a326612&def_dil_id=198&m_o=\(12.12.2007\)\)](http://www.ruhsagligi.org/altmenu.asp?detay=1&Anald=1166&AltID=a326612&def_dil_id=198&m_o=(12.12.2007))

⁷⁸<http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/159/gyuksel.htm> (02.01.2008)

- Alkol, sigara ve ilaç kullanımı gibi olumsuz alışkanlıklarla karşı karşıya gelebilirler.

- Yaşıtlarından oluşan grubun, çocuğun davranışları üzerindeki etkisi artar.
- Cinsellik olgusu gelişir. Arkadaşlar arasında bilgi alışverişi başlar.

Okul Ortamında sosyal gelişim için şunlar söylenebilir:

- Yeni Okul ortamında çekingenlik yaşayabilir. Ortaokul ilkokuldan daha karışık gelebilir.

- Okuldaki otorite ve disiplin sorgulanmaya başlar ve genellikle karşı çıkılır.
- Okul birçok sosyal deneyim için önemli bir ortamdır.”⁷⁹

4.3. Duygusal Gelişim ve Kişilik Gelişimi

4.3.1. Heyecanlar (Duygular)

- Kendine güvenmeme eğilimi vardır. Kendini inceler; içe dönük ve utangaç olabilir.
- Diğer insanların, özellikle yaşıtlarının kendisi hakkındaki düşüncelerinden endişelenirler.
- Duyguları sık sık değişir ve tahmin edilmez. Duygularını nadiren dışa döker.
- Uyumluluğa önem vermesi, diğerlerinin belirgin olarak görülen farklılıklarını tolere edememesine sebep olur.
- Tepki şekli, reddetme veya iki taraflı davranma şeklinde olsa da yetişkinin duygusal ilgisinin devam etmesi gerekir.
- Fiziksel değişiklikler duygusal açıdan büyük bir stres oluşturur.

Değerler açısından bakacak olursak;

- Yaşıtların etkisi önemli olmasına rağmen, kendi değer yargılarını geliştirirler ve gösterirler.

- Dürüstlük, yargılama gibi etik kavramları algırlar.
- Sosyal içerikli konuların farkına varmaya ve bu konuları tartışmaya başlarlar.

Kişilik açısından bakarsak;

⁷⁹[\(http://www.ruhsagligi.org/altmenu.asp?detay=1&Anald=1166&AltID=a326612&def_dil_id=198&m_o=\(12.12.2007\)\)](http://www.ruhsagligi.org/altmenu.asp?detay=1&Anald=1166&AltID=a326612&def_dil_id=198&m_o=(12.12.2007))

- Sosyal rollerini belirlemeye başlarlar.
- Karşı cinsle ilişkilerinde kendi rollerinin nasıl olması gerektiğini öğrenirler.
- Benliklerinin oluşması sürecinde zaman zaman duygusal çatışmalar yaşarlar.

lar.

4.3.2. Zihinsel Bilişsel) Gelişim

Düşünce yönünden zihinsel gelişim;

- “Somut düşünceden soyut düşünceye geçerler. Ayırt edici ve seçici soyut kelimeler kullanırlar.

- Eleştirel yönde düşünmeye başlar. Bağımsızlığına düşkündür.
- Problem çözerken mantıksal yollar kullanır. Parçadan tümevarış yöntemi en çok kullanılan yöntemdir.

- Problem çözerken alternatifleri de göz önünde bulundurur.”⁸⁰

Piaget’in Bilişsel gelişim evrelerinde 11-15 yaş grubunu soyut işlemler evresi olarak ifade eder ve bu devrede çocuk, “soyut problemleri mantıklı bir biçimde çözebilme, düşünmenin daha bilimsel bir düzeye ulaşması, sosyal konular ve kimliğe ilişkin ilgiler geliştirme”⁸¹ gibi özellikler gösterdiğini belirtir. Bu evrede bulunan çocuklar bir olayı değişik yönlerden görebilirler. Bir problemin çözümünde ya da bir karar verme sürecinde soyut düşünebilirler.

“Dil yönünden zihinsel gelişim;

- Etkin bir şekilde yazma ve konuşma yeteneğine sahiptir.
- Dil yeteneği fazla gelişmemişse akademik başarısı ve kişiler arası iletişimi gelişmeyebilir.

- Grup içerisinde duyguların tartışılması, kendini daha iyi anlamasına yardımcı olur.”⁸²

⁸⁰[\(12.12.2007\)](http://www.ruhsagligi.org/altmenu.asp?detay=1&Anald=1166&AltID=a326612&def_dil_id=198&m_o=(12.12.2007))

⁸¹[\(02.12.2007\)](http://aof.anadolu.edu.tr/kitap/IOLTP/1266/unite06.pdf)

⁸²[\(12.12.2007\)](http://www.ruhsagligi.org/altmenu.asp?detay=1&Anald=1166&AltID=a326612&def_dil_id=198&m_o=(12.12.2007))

5. İLETİŞİM

“İki insan birbirinin farkına varınca iletişim başlar.”⁸³ Bununla birlikte sosyal ilişki meydana gelir. Dökmen, iletişimi; “Bilgi üretme, aktarma ve anlamlandırma süreci”⁸⁴ olarak tanımlamaktadır. Türk Dil Kurumu sözlüğünde iletişimin birinci anlamı: “Duygu ve düşünce ya da bilgilerin usa gelebilecek her türlü yolla başkalarına aktarılması, bildirişim, haberleşme... olarak tanımlanmaktadır. İkinci anlam olarak iletişim: Telefon, telgraf, televizyon, radyo, bilgisayar gibi aygıtlardan yararlanarak yürütülen bilgi alışverişi, bildirişim, haberleşme olarak tanımlanmıştır.”⁸⁵

Bu tanımlara göre iletişim insanlar için çok önemlidir. Buna göre; “Bir insan için duyu organlarının ve sinir sisteminin anlamı neyse, bir örgüt için iletişim araçlarının ve iletişim ağının anlamı da o dur. Okul için iletişim daha da önemlidir. Çünkü eğitim, bir etkileşim sürecidir, etkileşimin amacıysa iletişimdir. Bu yüzden okulda iletişim süreci, hem yönetim hem de eğitim için temel gerekliliktir.”⁸⁶

“Örgütsel yapının önemli fonksiyonlarından bir tanesi de bilgi akışının, doğru bilgilerin doğru kişilere ulaşmasını sağlayacak sınırlandırılmasıdır. Etkili bir okul yönetimi için yeterli ve doğru bilgiye ihtiyacımız”⁸⁷ vardır.

İletişimin en önemli süreçlerinden biri dinlemedir. Irwin’a göre; “Dinleme en önemli iletişim sürecidir. Kişi dinlemesiyle karşıdakini yaratır.”⁸⁸ Açıkalin’a göre “Dinlemek bireye yönelmektir.”⁸⁹ Yavuzer; “Çocuklarla ilişki kurabilmenin en iyi yolu önce çocuğu duymak, dinlemek ve dediğini anlamaya çalışmaktır. Dinleme, anne-baba, çocuk arasındaki anlaşmayı kolaylaştırır.”⁹⁰ demektedir.

Buradan anlıyoruz ki iletişimin en önemli ilk şartı iyi bir dinleyici olmaktır. Karşı taraf konuşurken konsantrasyon bozukluğu, dinleme güçlüğü (yorgunluktan kaynaklanan), dikkat dağınıklığı konuşulan ortamın uygun olmaması durumunda konunun bütünlüğü

⁸³ Cüceloğlu, D., Keşkesiz Bir Yaşam İçin İletişim Donanımları, İstanbul, 2002, s. 189.

⁸⁴ Dökmen, Ü., Sanatta ve Günlük Yaşamda İletişim Çatışmaları ve Empati, İstanbul, 1994, s19

⁸⁵ Türk Dil kurumu, a.g.k., s.696

⁸⁶ Başaran, a.g.k., s.127.

⁸⁷ Irwin, R.,D., Straight Answers to People Problems, Boston, 1994, s.34.

⁸⁸ Cüceloğlu, D., Keşkesiz Bir Yaşam İçin İletişim Donanımları, İstanbul, 2002, s.190.

⁸⁹ Açıkalin, A., Sumak, E., Sumak, S., Kundaktan Okula Çocuklarımız, Ankara, 2003, s.170.

⁹⁰ Yavuzer H., Ana-Baba Okulu, İstanbul, 1988, s.116.

kaybolabilir. Dinleyici hiç çekinmeden kaçırdığı, anlamadığı tarafı tekrarlatmalıdır. Anlatılan konuya hakim olmak çok iyi dinleme ile başlar. Ayrıca iyi dinleyici, iyi gözlemleyici ise karşısındaki kişinin niyetini, beklentisini, konunun yönünü rahatlıkla çözer. Ayrıca matematik problemlerinde olduğu gibi çözümün tüm verileri anlatılanların içindedir. Boşluk, ilgisiz dinleme, ön yargı, beklentiye kilitlenme, karşı tarafı yönlendirme bizi iletişimsizliğe sürükler.

İkinci şart ise bilgidir. Konuşulan konu bir sohbet, iş olabilir. Konu hakkında tarafların anlaşabilmesi için bilgi sahibi olması gerekir. Bir taraf konuya hakim, diğer taraf bilmiyorsa bunu söylemesi gerekir. Biliyormuş gibi davrandığında sonuca gidilmez. Az dahi biliyorsa karşı tarafı uyarmalıdır. Bilgi ile konunun özel terminolojisi varsa buna da vakıf olunmalıdır. Bir doktorun hastası ile tıp dilinde konuşması konunun anlaşılmasının nedenidir. Teknik bir kişi ile bilgi sahibi olmayanın teknik konudaki sohbeti gibi. Bilgisi eksik olanın bilgi edinmesi ile iletişim olasıdır. Sık sık iletişimsizlikte aynı dili mi konuşuyoruz cümlesi ile kişiler birbirini uyarır.

Üçüncü şart öğrenmedir. İletişimin genel şartlarından dinleme ile başlıyoruz, ortadaki konu hakkında bilgimizi tartıyoruz yeterli mi? Yetersiz mi? Bilgi eksikliği ya da konu hakkında bilgisiz olduğumuza karar verdiğimizde üçüncü şartın devreye girmesini sağlıyoruz. İletişimin Amacı, bilgi edinmek, bilgi paylaşmak, yönelmek, yönlendirmek, etkin ve etkili olmaktır.

5.1. İletişim Çeşitleri:

- Sözlü iletişim (görsel, işitsel)
- Sözsüz iletişim (dokunma, bakışma, vücut dili okuma)
- Yazılı iletişim
- Direkt iletişim (yüz yüze iletişim)
- Endirekt iletişim (aracılı-telefon, faks, bilgisayar v.b.)

5.2. Empatik İletişim Kurmak

İletişimde kişilerin birbirleriyle etkili iletişim kurabilmeleri için karşılıklı empati kurmaları gerekmektedir. İletişimi daha da kolaylaştıran empatinin tanımlarına bir göz atalım; “Empati, kendi bakış açınızdan anlaşılmasıdır. Başka bir insanın dünyanıza girdiği

ve sizin iletinizi size geri yansıtarak duygularınızı anladığını, kanıtladığı anlamına gelir”.⁹¹ “Empatik dinleme, kişinin iç dünyasını anlayarak onun gözüyle dünyayı görebilme çabasıdır. Empatik dinleme, başkasının değer yargılarını kavramaktır. Empatik dinlemeyi karşı taraf hissettiğinde kişi kendisini güvende hissedecektir”.⁹² “Empati, bir insanın, kendisini karşısındaki insanın yerine koyarak onun duygularını ve düşüncelerini doğru olarak anlamasıdır”.⁹³

“Gerçekten empati yaptığınızda, ilişkide ve aranızdaki iletişimin doğasında neler olduğunu da anlayabilirsiniz. Sadece karşınızdakinin iletişim kurmaya çalışırken kullandığı kelimeleri değil, ifade edilen anlam kadar bütün bağlamlar hakkında empatik olabilir ve daha geniş bir empatiyle hareket edebilirsiniz”.⁹⁴

Yukarıdaki empati tanımı üç temel ögeden oluşmaktadır. “Bu öğeleri şöyle sıralayabiliriz:

- a) Empati kuracak kişi, kendisini karşısındakinin yerine koymalı, olaylara onun bakış açısıyla bakmalıdır.
- b) Empati kurmuş olmak için, karşıdaki kişinin duygularını ve düşüncelerini doğru olarak anlamak gereklidir.
- c) Empati kuran kişinin zihninde oluşan empatik anlayışın karşıdaki kişiye iletilmesi davranışdır”.⁹⁵

5.2.1. Empatik İletişim İçin Dinleme Becerisi

“Empatik dinleme, kişinin iç dünyasını anlayarak onun gözüyle dünyayı görebilme çabasıdır. Empatik dinleme, başkasının değer yargılarını kavramaktır. Empatik dinlemeyi karşı taraf hissettiğinde kişi kendisini güvende hissedecektir.”⁹⁶

“Etkin olmayan dinlemede, dinleyici konuşmacının ne söyledikleriyle ilgilenir. Dinleme sırasında çoğu kimse karşısındakinin ne söylemek istediğiyle ilgilenmek, ondan kafasındaki düşünceleri onaylamasını bekler.”⁹⁷

⁹¹ Briggs, a.g.k.,s. 121.

⁹² Covey, S. R. ,Etkili İnsanların 7 Alışkanlığı,(Çev. O. Deniztekin-F. N. Deniztekin) İstanbul, 2005, s. 286.

⁹³ Dökmen, a.g.k., s. 135.

⁹⁴ Covey, S. R. ,Etkili Ailelerin 7 Alışkanlığı, (Çev. S. Yeniçeri)İstanbul, 1999, s. 293.

⁹⁵ Dökmen, Ü. İletişim Çatışmaları ve Empati, İstanbul, 2006, s. 135-137.

⁹⁶ Covey, a.g.k. s. 286.

⁹⁷ Tutar, Tutar, H., Örgütsel İletişim, Ankara, 2003, s.103.

“Etkin bir dinleme için Hamilton ve Kleiner’e göre on temel beceri ögesi vardır. Bunlar şöyle sıralanır:

- Konuşmayı kesin, hiç kimse konuşarak dinleyemez.
- Konuşmacıya kolaylık sağlayın, onun rahatlamasını sağlayın.
- Konuşmacıya dinleme isteğinde olduğunuzu gösterin, işinizi bırakın, saatinize bakmayın, göz teması kurun.
- Dikkatleri dağıtan şeyleri ortadan kaldırın, kapıyı kapatın, telefona cevap vermeyin.
- Konuşmacıyı empatik dinleyin, kendinizi onun yerine koyun.
- Sabırlı olun, başka hiç kimse ile iletişim kurmaya çalışmayın.
- Kendinizi rahat ve hafif tutun, başka bir şeyle oyalanmayın.
- Eleştiriyi sonraya bırakın, eleştiri iletişimi engeller.
- Soru sorun, konuşmacının mesajını başka sözcüklerle açıklayın.
- Konuşmayı bırakın, konuşmacının sözünü bitirmesini bekleyin”⁹⁸

5.3. Ailelerle İletişim Kurma Yolları

Ailelerle iletişim kurma, okul yönetimi ve öğrenci başarısı için önemli bir konudur. “Aile yakın kişilerden oluşmuş bir grup olarak tanımlanır. Aile grup kimliği olan, kuvvetli bağ ve duygularla birbirine bağlı, bir geçmişi ve geleceği olan bir birimdir.”⁹⁹

Aile bireylerini bir arada tutan en önemli bağ sevgi ve saygı bağıdır. Sevgi, saygı, kabul, karşılıklı olmalı. Birlikte bulunduğu zaman içinde sevgi ve saygı bağının erozyona uğramasına izin verilmemelidir. Aile içinde iyi bir iletişim de bu duygularla şekillenir. Freud; “Bir çocuk sevilmediğini hissettiği sürece kendini değersiz ya da yetersiz hisseder.”¹⁰⁰ demektedir. “Her çocuk sevildiğini hissetmek için odaklanmış ilgiye, gerçek iletişime gereksinim duyar.”¹⁰¹ Bu da ailede başlar. Okulda devam eder.

Nazlı, sağlıklı bir ailenin iletişim kalıpları hakkında şu tespitlerde bulunmuştur;

- “Aktif dinleme.
- Yargılamama.

⁹⁸Tutar, a.g.k., s. 104.

⁹⁹Nazlı, S., Aile Danışmanlığı, Akara, 2003, s. 224.

¹⁰⁰Yavuzer, H., Çocuk Eğitimi El Kitabı, İstanbul, 1997, s.72.

¹⁰¹Briggs, D., C., Çocuğunuzla Birlikte Büyüyün, İstanbul, 2000, s.331.

- Özgür bırakma.
- Empati.
- Eşitleme.
- Hazır olma.
- Açık olma.
- Tutarlılık”.¹⁰²

Okulun aileyle, ailenin de okulla iletişim kurmaya ihtiyacı vardır. Okulun aileyle iletişim kurma yolları şunlardır:

5.4. Görüşme

Çocuğun derslerdeki başarısı, tavır ve davranışları, ders dışı etkinliklere katılma durumlarıyla ilgili bilgi almak isteyen veli, belirtilen saatlerde okula gelerek “Öğretmen-Veli Görüşme Odası”nda öğretmenle görüşür. Doğaldır ki veli de kendi düşüncelerini öğretmene aktarır.

“Görüşme yüz yüze ve özel olarak yapılır. Görüşülen konular başka yerlerde konuşma konusu olmaz. Görüşme sırasında öğrencinin ya da velinin kişiliğini yaralayıcı sözlerle yer verilmemeye dikkat edilir. Bir başka deyişle görüşme, öğretmen ve velinin birbirlerine güven duygusu ve nezaket kuralları içerisinde, yalnızca çocuğun gelişimini değerlendirmek ve varsa sorunlarına birlikte çözüm aramak amacıyla yapılır.”¹⁰³

Öğretmen- veli iletişimde en güvenilir ilişki biçimi görüşmedir. “Görüşme yüz yüze gerçekleştiği için hem duygusal hem de düşünsel açıdan tarafların birbirlerini anlamalarını kolaylaştırır. Ayrıca veli ile öğretmen arasındaki karşılıklı konuşma, sorunların neden ve sonuçlarını ortaya çıkarmak kadar öğrencinin kişisel gereksinimlerinin değerlendirilmesi açısından da yararlıdır. Ancak görüşmenin gerçekten yararlı olması için önceden planlanması gerekir.”¹⁰⁴ Öğrenci velisinden “Veli Görüşme Formu” doldurması istenilerek de görüşme yapılabilir.”¹⁰⁵

¹⁰²Nazlı, a.g.k., s.225.

¹⁰³Alıcıgüzel, a.g.k., s.383.

¹⁰⁴Aydın, A., Sınıf Yönetimi, Ankara, 2004, s.211.

¹⁰⁵ Bkz., Ek 9

5.5. Üçlü Görüşme

“Üçlü görüşme; öğretmen, öğrenci ve veli arasında yapılan görüşmedir. “Öğrenciler, öğretmenlerinin kendileriyle yüz yüze görüşmemelerini kendilerine değer verilmesi olarak algılamaktadır. Öğrencilerin öğretmen-veli görüşmelerinde yer almaması aynı zamanda öğrenci merkezli eğitim anlayışıyla uyuşmamaktadır. Öğrenci katılımı, okul içi demokrasinin bir göstergesidir.”¹⁰⁶ Buna göre;

“Üçlü görüşmenin amacı, soruna taraf olan bütün kesimleri bir araya getirmektir. Böylece taraflar hem ortak bir sorunu paylaşarak, dayanışmayı ve birbirlerine güvenmeyi öğrenirler hem de birbirlerinin bakış açılarından etkilenecek çözüm için içtenlikle çaba gösterirler. Bu durum özellikle öğrenci için geçerlidir. Öğretmenin ve velisinin kendisinin de bulunduğu bir görüşme ortamında akademik başarılarının ve başarısızlıklarının değerlendirmesi öğrenciye duygusal destek sağlar. Ancak üçlü görüşme sık başvurulmaması gereken bir tekniktir. Özellikle bu tür görüşmeden olumlu bir sonuç alınamadığında tekrarlanması güçleşir.”¹⁰⁷

5.6. Telefon, Faks, E-Posta, Kanalıyla görüşme

Okullarda bazen aileyle hızlı bir şekilde iletişim kurmak gerekebilir. Buna daha çok öğrencilerin hastalanması, kaza geçirmesi ya da okuldan kaçmaları gibi durumlarda ihtiyaç olur. Aileyle iletişim gerekirse telefon, faks, internet gibi en hızlı iletişim araçları kullanılarak hemen gerçekleştirilmelidir. Eğer bu iletişim zamanında olmazsa sorun daha da ağırlaşır. Çözülemez hale gelebilir.

“Velilerle iletişim kurmanın yollarından biri de telefon görüşmesi yapmaktır. Genellikle veliler öğretmen tarafından aranmaktan mutlu olurlar. Telefonda sözel olmayan tepkiler kullanılamadığı için öğrencilerin gelişme gösterdiği sınıf etkinliklerinden ve bunların daha çok ilettilmesi için evde uygulanabilecek tekniklerden söz etmek gerekir. Başarılı bir telefon görüşmesi, veliye ve öğrenciye öğretmen tarafından önemsendikleri duygusunu yaşatır ve onları eğitim etkinliklerine katılmaya daha çok güdüler.”¹⁰⁸ Acil du-

¹⁰⁶Şişman, ve Turan,, a.g.k., s.215.

¹⁰⁷Aydın, a.g.k., s.218.

¹⁰⁸Aydın, a.g.k., s.219.

rumlarda iletilmesi gereken “mesajlar öğrenci velilerinin cep telefonlarına ve e-maillerine gönderilerek durum duyurulabilir.”¹⁰⁹

5.7. Yazışma

“Yazışma, öğrencinin devamsızlık problemi, yeni öğretim yaklaşımları, çevre gezileri, okul geceleri, akademik başarılar veya davranış bozuklukları gibi birçok sorunun veli ile paylaşılması için başvurulacak bir tekniktir. Örneğin eğer ders araçlarında ya da program içeriklerinde yenilikler oluştuysa bunların veliye yazışma yoluyla bildirilmesi mümkündür. Aynı şekilde öğrencinin herhangi bir öğrenme güçlüğü konusunda evde anne babanın nasıl katkı sağlayacağı da yazışma yoluyla anlatılabilir. Başarılı bir öğretmen sınıftaki eğitim etkinliğini, eve ve sosyal çevreye yansıtan öğretmendir. Şu halde okulda gerçekleşen etkinlikleri evde yapabilecek ek çalışmalarda zenginleştirilmesi, öğretmenin veli ile kuracağı iletişimle doğru orantılıdır.”¹¹⁰

“Yazışmanın amacı, velinin okul etkinliklerine daha aktif katılmasını sağlamak, özgün konularda veliyi kısa ve net bir biçimde bilgilendirmek olmalıdır. Veliyle yazılı iletişim, mektup, küçük bir not pusulası, kartvizit veya öğrencinin defterine yazı yazma biçiminde olabilir. Öğretmen-veli yazışmalarında şunlara dikkat edilmelidir:

- Veliden ne istendiği kısaca anlatılmalı, gereksiz ayrıntılara girilmemeli.
- Emir verici bir tarzdan kaçınılmalı.
- Öğrencinin yazının içeriğinde bilmesinde sakınca görülüyorsa kısaca bilgilendirilerek endişe ve korkuya kapılması önlenmeli.
- Yazışmanın öğrenciden habersiz yapılması gereken durumda ise posta yolu denenmeli.”¹¹¹

5.8. Karşılıklı Ziyaretler

Öğretmen-veli iletişimi, karşılıklı ziyaretler yoluyla güçlendirilebilir. Karşılıklı ziyaretler iki şekilde gerçekleştirilebilir: Bunlar veli ve ev ziyaretleri şeklindedir. “Velinin okulu ve sınıfı sıklıkla ziyaret etmesi, işbirliği yapma isteğinin bir göstergesi olarak algı-

¹⁰⁹Çelik, a.g.k., s.142.

¹¹⁰Aydın, a.g.k., s.219.

¹¹¹Şişman, ve Turan, a.g.k., s.217.

lanmalı. Sınıf ziyaretleri içerisinde veli çocuğunun eğitim sürecindeki gelişimini, durumunu ve karşılaştığı güçlüklerin nedenlerini canlı olarak gözleme fırsatı bulur.”¹¹²

“Öğretmen veli ilişkisinin temel amacı, veliyi eğitimin bir parçası haline getirmektir. Bu nedenle sadece okulun değil, sınıfında kapılarının veliye açık olması gerekir. Bu amaçla veliler, sınıf içi çalışmaları izlemek için okula davet edilmelidir. Böylece veliler, çocuklarının eğitim sürecindeki ilerleyişlerini yakından izleme ve karşılıklı güçlüklerin nedenlerin kavrama olanaklarına sahip olurlar. Ülkemizde pek gözlenmeyen bu tür ziyaretlerin veli öğretmen etkileşimini olumsuz yönde etkileyen bir faktör olduğu açıktır. Öte yandan bu tür ziyaretlerin yapılmaması, herhangi bir yasal sınırlamadan değil, daha çok mesleki ve kültürel etmenlerden kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla başarılı bir öğretmen, sadece okulun değil, sınıfın da duvarlarını kaldırmaya hazır olmalıdır.”¹¹³

“Ev ziyaretleri aile ile iletişimde etkili yöntemlerin başında gelmektedir. Aile evine kadar gelen, çocuğuna karşı sorumluluk duyan bir öğretmene daha fazla güvenir ve ilgi gösterir. Aile olarak öğretmeni tarafından önemsendiğini hisseder. Ebeveynlerin değerlerini, çocuğuna karşı tutum ve davranışların, çocukla ilgili beklentilerini öğrenmek ve aileyi tanımak için kullanılan en iyi yöntemlerden birisi ev ziyaretleridir.”¹¹⁴

5.9. Veli Toplantıları ve Sosyo-Kültürel Etkinlikler

Veli-öğretmen ilişkisinin geliştirilmesi için kullanılan en etkin yolların başında veli toplantıları gelmektedir. Ancak bu görüşmeler senede iki kere yapılır ve bir çok okulda formaliteden öteye gitmez. Toplantılar önceden belirlenen zaman ve okul içerisindeki sınıflarda yapılır. Her veli, velisi olduğu öğrencinin derslerine giren öğretmenlerle yaklaşık iki ya da üç dakikalık teke tek görüşme yaparken genellikle diğer veliler de sınıfta bulunurlar. Bu görüşmelerde öğrenci ile ilgili bilgi alış verişi yapılır.

Veli toplantılarında en önemli rol öğretmene düşmektedir. Bu yüzden öğretmenler veli toplantılarında aşağıdaki hususlara dikkat etmelidir.

- “Veli toplantılarına hazırlık yapılmalı ve toplantı gündemini önceden belirlemeli.

¹¹²Şişman ve Turan, a.g.k., s.217.

¹¹³Aydın, a.g.k., s.224.

¹¹⁴Sevinç, M., Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar, İstanbul, 2003, s.443.

- Daha önceden toplantı yapıldıysa alınan kararlar hatırlanmalı ve bunların ne kadar gerçekleştiği velilerle paylaşılmalı.
- Öğrencinin ders durumu hakkında dürüst davranılmalı. Ders başarısı ve notları veliye iletilmeli.
- Öğrenciyi veliye şikâyet etmek yerine öncelikle öğrencinin iyi yanları üzerinde durulmalı. Aksi takdirde veli öğretmenin söylediklerini benimsemeyebilir hatta çocuğun yanlışlarını savunmaya bile kalkışabilir.
- Veli görüşmeleri sadece sorunların yaşandığı dönemlerde değil, her zaman ve düzenli olarak yapılmalı.
- Veli toplantısına sınıfın durumu hakkında genel bir bilgi vererek başlanmalı. Daha sonra ise öğrencilerin durumu tek tek veliye uygun bir dille anlatılmalı.
- Çocuğa yardım etmek amacıyla hareket edildiği veliye hissettirilmeli.
- Anne-babanın çocuğu yetiştirirken yaptığı hatalar yüzlerine vurulmamalı.
- Çözüm önerileri velilerin anlayabileceği bir dille ifade edilmeli.
- Aileye karşı güler yüzlü olunmalı ve onları okulda güler yüzle karşılamalı.
- Veliyle sıcak ilişkiler kurarak onun çocuğu hakkındaki sorunları öğrenilmeli. Çünkü velinin düşüncelerini bilmek çocuğun sorunlarını çözmeyi kolaylaştırır.
- Anne babadan çocuğun başarısızlığının veya problemlerinin nedenleri öğrenilmeli.
- Çocuğun problemlerinin çözümünde veliyle birlikte hareket edilmeli. Sadece veliden bir şeyler beklenmemeli ve çözümün ona bağlı olduğu düşünülmemeli. Gerekğinde çözümü çocukla paylaşmalı ve birlikte hareket edilmeli.
- Veliye sadece nasihat edilmemeli. Makul ve uygulanabilir çözümler sunulmalı ve bunların uygulanmasında yardımcı olunmalı.
- Toplantı sırasında veya tek tek görüşmelerde, görüşmelerle ilgili notlar alınmalı.
- Ailenin tepkisi ve heyecanı karşısında sakin olunmalı ve mesleki beceriklilik gösterilmeli, aile ile göz iletişimi kurmaya özen gösterilmeli.
- Özgün veriler üzerinde durulmaya özen gösterilmeli. Aileye çocuğun matematikten geçen yıl iyi olduğu, ancak bu yıl zorlandığı belirtilmeli. En akılcı ve en etkili yaklaşım, öğrencinin matematik becerilerini ve verilerini incelemektir.
- Görüşme üzerinde düşünerek nasıl daha iyi olabileceğimin cevabını görmek için ve bir sonraki görüşmede neler yapılabileceğine dair notlar alınmalı.

- Verilen sözler tutulmalı.
- Kaynaklar kullanılmalı. Belki de rehberlik uzmanı veya psikologdan yardım alınmalı.”¹¹⁵

Öğretmenler, veli toplantılarında çok sinirli ve eleştirici bir tavırla karşı karşıya gelebilirler. Bunlar, öğretim etkinlikleri için yıkıcı olabilir. Ancak bu tip ailelerle başa çıkmanın bazı yolları vardır. Bunlar:

- “Aileler, nazik bir tavırla karşılanmalıdır.
- Ailelerin heyecanlarını yenmesi için etkin dinleme kullanılmalıdır.
- Ailelerle başarmaya istekli oldukları şeyi sormak faydalı olur. Bu yaklaşım ailelerin enerjileri üzerinde odaklaşmaya olanak sağlar ve soruna çözüm olanağı sağlar.
- Gerekğinde eleştirilere sınırlandırılma getirilmelidir.
- Öğretimde, öğrenci en önemli ve odadaki kişi olduğundan ailelere, öğrencilerin sorunlarının farkında olup olmadığı sorulmalıdır.
- Başlangıçtan itibaren açık bir davranış sergileyerek açık sözlü olmaya özen gösterilmelidir.
- Sorunların çözümü için ne yapılacağı ailelere söylenmelidir.
- Okul ile aile arasında köprü yapan veli görüşmelerinde olumlu sonuçların elde edilmesi için, öğretmen, öğrencinin ders ve sınıftaki durumunu çok iyi bilmeli, veli ile güven ve saygıya dayalı bir ilişki kurmalıdır.”¹¹⁶

Okul-aile birliği üyelerinin okul-aile birliği toplantılarına katılma durumları inceleyen Kebecinin tespitine göre; Üyelerin, “%36,2 sinin tam olarak her toplantıya katıldığını, %30,7 sinin hiçbir toplantıya katılmadığını, %13,5 inin ara sıra katıldığını, % 9.8 inin bazen, aynı yüzdeye sahip olan %9,8 lik diğer bir kısmın ise sık sık katıldığı sonucuna varılmıştır. Özellikle genç kadınların toplantıya sık katıldıkları görülmüştür.”¹¹⁷

Siyavuşpaşa İlköğretim okulunda değişik tarihlerde yapılan toplantı tutanakları incelenmiş 1.2.3.4 ve 5.(1.Kademe) sınıflardan 43 sınıf, 6.7. ve 8.(2.Kademe) sınıflardan 43 sınıf olmak üzere toplam 86 sınıfın toplantı tutanağındaki imzalar sayılarak toplantıya katılım oranları karşılaştırıldı. Öğrenci velilerinin toplantıya katılma oranı değişkeni, normal dağılmaktadır.

¹¹⁵ Durmuş, A., Okula Giden Çocukların Eğitimi, İstanbul, 2005, s.156.

¹¹⁶ Vural, a.g.k., s. 177.

¹¹⁷ Kebeci, a.g.k., s. 71.

Tablo 1 Öğrenci Velilerinin Toplantıya katılma oranı

Toplantıya Katılma Oranı		
N	86	86
Kolmogorov-Smirnov Z	0,743	0,743
p	0,639	0,639

Aradaki farka bakmak için t-testi uygulanmıştır.

	Toplantıya Katılma Oranı		
Sınıf	N	Ortalama	Std. Hata
1-5. sınıflar	43	0,79	0,126
6-8. sınıflar	43	0,56	0,118

Toplantıya Katılma Oranı						
t	Serbestlik derecesi	Çift taraflı kuyruk olasılığı	Ortalama Farkı	Std. Hata	95% Güven aralığı	
					Alt Limit	Üst Limit
8,615	84	0,000	0,227	0,026	0,174	0,279

Toplantıya katılma oranı açısından fark vardır. 1-5. sınıf velilerinin toplantıya katılma oranı ortalaması 0,79, 6-8 lerin 0,564'tür. 1-5 sınıf öğrencilerinin velileri daha sık toplantıya katılmaktadır.

Toplantıya katılma oranları arasındaki farklılığın nedenlerini Birinci kademe öğrencileri açısından bakacak olursak toplantıya katılma yüzdesinin yüksek olmasının nedenini şöyle açıklayabiliriz:

- Çocuklar veliye bağımlı.
- Sürekli aynı öğretmen derse girdiğinden öğretmen-veli diyalogu daha sık.
- Veli okula öğrenciyi bizzat getirdiğinden okula gelmişken toplantıya da katılmak istiyor.
- Öğretmenle veli arasındaki samimiyetten dolayı öğretmene mahcup olmak için veli, toplantıya gelmek zorunda kalıyor.
- Öğrenci veliyi zorluyor.

İkinci kademe öğrencileri açısından bakacak olursak toplantıya katılım yüzdesinin düşük olmasının nedeni:

- Öğrenci, toplantıya katılmayana herhangi bir yaptırım uygulanmadığını görünce toplantıya, çağrıya önem vermiyor ve ailesine duyurmuyor.
- Artık veli okulu tanıyor. Okulla ilgili merak azalıyor.

- Çocuk kendisine güveniyor. Ailesinden birinin okula gelmesini gurur meselesi yapıyor. Arkadaşlarının yanında çocuk muamelesi istemiyor.
- Öğrenci, olumsuz davranışlarının velisi tarafından duyulmasını istemiyor.
- Veli, çocuğu ile ilgili olumsuz haber duymak istemiyor.

6. KONU HAKKINDA ÖNCEDEDEN YAPILAN ÇALIŞMALAR

Mehmet Çeviş tarafından yapılan “Denizli İli Merkez İlköğretim Okullarındaki Okul-Aile İşbirliğinin Yönetici, Öğretmen ve Veli Tarafından İdeal ve Pratik Düzeyde Değerlendirilmesi” konulu araştırmada;¹¹⁸ ilköğretim okullarındaki okul-aile işbirliği ve iletişimde var olan ve olması gereken (ideal) düzeylere ilişkin yönetici, öğretmen ve veli görüşleri incelenmiştir. Ayrıca bu araştırmada okul-aile işbirliği ve iletişimi düzeylerinin belirlenmesi ve değerlendirilmesi amaç edinilmiştir. Araştırmanın örneklemini Denizli ili merkezindeki değişik resmi ilköğretim okullarında çalışan 60 yönetici ve 60 öğretmen ile bu okullarda öğrenim gören öğrenci velilerinden 60 tanesi oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen “Okul-aile işbirliği ve iletişimi ölçeği” kullanılmıştır. Ayrıca yöneticilerin, öğretmenlerin ve velilerin psiko-sosyal özelliklerine ait bilgiler ankette “Kişisel Bilgiler Formu” ile toplanmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular ise şu şekildedir: Okul-aile iletişimi ve işbirliğinde yöneticiler, öğretmenler ve veliler birbirleriyle olumlu, içten ve sağlıklı iletişim kurmalıdırlar. Yöneticiler, öğretmenler ve veliler ideal bir okul-aile işbirliği ve iletişimine ulaşabilmeleri için okul-aile işbirliğinde ve iletişimde kendilerine düşen görevleri tam olarak yerine getirmelidirler. Milli Eğitim Bakanlığı Hizmet içi Eğitim Daire Başkanlığı, Üniversitelerin Eğitim Fakülteleriyle işbirliği yaparak okul-aile işbirliği ve iletişimi konusunda yöneticilere, öğretmenlere ve velilere eğitim programı hazırlayıp sunabilmelidirler. Bakanlık, Genel Müdürlük, Milli Eğitim Müdürlükleri, Okul-Aile iletişimi ve işbirliği konusunda gerek ulusal gerekse yerel TV ve Radyolardan program sunarak yöneticileri, öğretmenleri ve velileri bilgilendirmelidirler. Bakanlık, Genel Müdürlük, Milli Eğitim Müdürlükleri, Okul-Aile iletişimi konusunda okullara yazılar göndererek yönlendirme yapmalıdır. Okul-Aile Birliğine üyelik artırılmalı ve Okul-Aile Birliğine üye olamayanların üye olanlarla iletişimi sağlanmalıdır. Okul-Aile

¹¹⁸Çeviř, M., Denizli İli Merkez İlköğretim Okullarındaki Okul-Aile İşbirliğinin Yönetici, Öğretmen ve Veli Tarafından İdeal ve Pratik Düzeyde Değerlendirilmesi, Pamukkale Ü. Sos.Bil.Ens., Denizli, 2002, s. 63.

işbirliği ve iletişimi konusunda yöneticiler ve öğretmenler, veli toplantılarında bu konuya gerekli önemi vermeli, bu toplantıların yapıcı özellik taşıması için çaba harcamalıdır.”¹¹⁹

Nihal Çelik tarafından yapılan “Okul-Aile İlişkilerinde Yaşanan Sorunlar” konulu araştırmanın örneklemini İstanbul ili Kadıköy, Ümraniye ve Maltepe ilçelerindeki Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı resmi ilköğretim kurumlarındaki 4 ve 5. sınıfları okutan 195 öğretmen, bu sınıflarda öğrencisi olan 595 anne-baba ve 25 yönetici oluşturmaktadır. Bu çalışmada veri toplamak amacıyla anket kullanılmıştır. Çalışmada elde edilen bulgulara göre; sorunlara katılım oranları oldukça yüksek düzeylerde. Öğretmenlerin okul-aile ilişkilerinde en çok sorun yaşadıkları konular; velilerin çocuklarının sosyal ve duygusal davranışlarından çok ders başarıları ile ilgilenmeleri, velilerin çocuklarının olumsuz yönlerini kabullenmek istememeleri, velilerin okulla yalnızca çocukları ile ilgili bir sorun olduğunda görüşmek istemeleridir. En az sorun yaşadıkları konular ise; velilerin öğretmenlerle karşılıklı bilgi alışverişinde bulunmak istememeleri, velilerin öğretmenlerle olan ilişkilerinde saygılı davranmamaları ve velilerin işbirliğine açık olmamalarıdır. Ana babaların okul aile ilişkilerinde en çok sorun yaşadıkları konular; öğretmenlerin aile ziyaretleri yapmaması, okulla ilgili kararların alınmasında velilerin fikrinin alınmaması, velilerin okula yalnızca çocukları ile ilgili bir sorun olduğunda çağırılmasıdır. Ana babaların okul-aile ilişkilerinde en az sorun yaşadıkları konular ise öğretmenlerin ödevleri kontrol etmemesi, öğretmenlerin yalnızca para ile ilgili konular olduğunda görüşmek istemesi ve öğretmenlerin velilerle ilişkilerinde, velilere karşı aşırı derecede kuralcı ve katı davranmasıdır. Ana babalardan okul-aile ilişkilerinde statülerine göre babalar; eğitim durumuna göre de okula gitmeyenler ve ilköğretim mezunu olanlar daha çok sorun yaşamaktadır. Yaşlarına göre ise velilerin okul hakkında yeterince bilgilendirilmemesi ve sınıf etkinliklerinde daima belirli kişilere görev verilmesi konusuna 20-30 yaş grubundaki veliler 41-50 yaş grubundaki velilerden daha çok katılmaktadır. Öğretmenlerin öğrenci ve velilerle ilgili ön yargılara ve olumsuz tutumlara sahip olması konusuna ise 51-60 yaş grubundaki veliler 31-40 yaş grubundaki ve 41-50 yaş grubundaki velilerden daha çok katılmaktadır.”¹²⁰

Sebahat Kebeci tarafından yapılan anket ve tarama yöntemi kullanılarak yapılan çalışmada; “Okul-aile Birliği üyelerinin okul-aile birliği toplantılarına katılma durumları incelenmiş, üyelerden %36,2 sinin tam olarak her toplantıya katıldığı, %30,7 sinin hiçbir toplantıya katılmadığı, %13,5 inin ara sıra katıldığı, % 9.8 inin bazen, aynı yüzdeye sahip

¹¹⁹Çeviş, M., A.g.k., s. 66.

¹²⁰Çelik, N., Okul-Aile İlişkilerinde Yaşanan Sorunlar, İstanbul, 2005, s.251.

olan %9,8 lik diğer bir kısmın ise sık sık katıldığı sonucuna varılmıştır. Özellikle genç kadınların toplantıya sık katıldıkları ifade edilmektedir. Okul ile aile arasındaki iletişimin öğrencilerin başarılarını önemli ölçüde etkilediği sonucuna varılmıştır. Okul ile aile arasındaki bağları kuvvetlendirmede ise okul-aile birliğine önemli görevler düşmektedir. Okul, aile okul ve okul çevresi arasında bir köprü görevi görmektedir. Ancak ülkemiz eğitim sisteminde, okul-aile birliklerinin okul-aile işbirliğini sağlama, çevre ile iyi ilişkiler kurma konularında yeterince etkili olmadıkları düşünülmektedir. Okul aile birliğini daha etkin ve verimli kılmak ise öncelikle öğretmen ve okul yönetiminin çabaları ile mümkün olacaktır. Çocukların okuldaki eğitim ve öğretim etkinliklerine, iyi eğitilmiş ailelerin daha açık katıldıkları, daha az çocuk sahibi olan ailelerin de katılımlarının daha fazla olduğu anlaşılmaktadır.”¹²¹

Engin Aslanargun’un yaptığı “Okul-Aile İşbirliği ve Öğrenci Başarısı Üzerine Bir Tarama” konulu kuramsal bir çalışmada ebeveynlerin okula katılımlarını engelleyen bazı etmenlerin olduğu vurgulanmakta, Okul başarısını sağlayabilmek için okuldan veya ailelerden kaynaklanan bu sıkıntıların ortadan kaldırılması gerektiği belirtilmektedir. Bu çalışmanın amacının ise okul-aile iletişimi konusundaki mevcut durumu gözler önüne sermek, iletişim kopukluğunun sebeplerini irdelemek ve sonucunda okul başarısının etki edeceğine inanılan bazı öneriler geliştirmek olduğu belirtilmektedir. Elde edilen bulgulara göre: Toplumsal yaşamda birçok sorunun nedeni olarak ortaya çıkan iletişimsizlik, okul-aile işbirliğinde de kendini göstermektedir. Okullarda bulunan okul aile birliğinin etkin bir şekilde işletilmemesi okul yetkilileri ile öğrenci velilerinin kayıt dönemleri ve çok özel durumlar dışında bir araya gelememesi ve okul aile birliği toplantılarının verimli bir şekilde tam katılımı yapılamaması okul aile iletişimde yaşanan en yaygın sorunlar arasında sayılabilir. İletişim sorunu ortadan kaldırılmadan, etkin bir okul-aile işbirliğini gerçekleştirme mümkün olmadığını belirtmektedir. Etkili bir okul-aile işbirliği, ailelere anne-baba olmanın değerini gösterebileceği gibi sorumlu ve katılımcı bir yurttaş olma bilinci de kazandıracağını, bu derece kapsamlı ve ileriye dönük işlevleri olan okul-aile işbirliğinin gerçekleştirilmesinin yolunun ancak okul yöneticilerin ve öğretmenlerin planlı ve özverili çabalarıyla mümkün olabileceğinin altını çizmektedir.”¹²²

¹²¹Kebeci, a.g.k., s.71.

¹²²Aslanargun, E., “Okul-Aile İşbirliği ve Öğrenci Başarısı Üzerine Bir Tarama Çalışma” Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı:18, 2007. s.119-135

Asım Arı'nın "Öğrencilerin Okul Başarılarını Etkileyen Çeşitli Faktörlerin İncelenmesi" adlı çalışmasında, öğrencilerin ait olduğu sosyoekonomik düzey, anne ve babanın öğrenim durumu, öğrenciye sunulan eğitim öğretim imkânlarında farklılıklar oluşturarak öğrencinin okul başarısını etkilediğini, bu çalışmada söz konusu unsurların etkisini incelemek amacıyla, ilköğretim dördüncü sınıf öğrencilerinin Türkçe ve Matematik derslerine ait başarıları ölçülmeye çalışıldığı belirtilmektedir. Bu amaçla Ankara'da 16 ilköğretim okulunda 1181 öğrenciye Türkçe ve Matematik derslerinde başarı testleri uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda; İlköğretim dördüncü sınıf öğrencileri Türkçe dersinde, Matematik dersinde gösterdikleri başarıdan daha fazla başarı göstermişlerdir. Kız ve erkek öğrenciler, matematik dersinde aynı başarıyı gösterirken, Türkçe dersinde kız öğrenciler, erkek öğrencilerden daha fazla başarı göstermişlerdir. Öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri yükseldikçe Türkçe ve matematik dersindeki başarı düzeyleri de artmıştır. Anne ve baba öğrenim durumu ilkokuldan yükseköğrenime doğru yükseldikçe, Türkçe ve matematik dersindeki başarı düzeyleri de artmıştır.”¹²³

¹²³ <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/176/index3-icindekiler.htm> (02.01.2008)

II. BÖLÜM

RESMÎ İLKÖĞRETİM OKULLARINDA YÖNETİCİ-VELİ İLETİŞİMİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

1.ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı; Devlet İlköğretim Okulu yöneticileri ile öğrenci velilerinin okul yönetimi-aile ilişkilerinde yaşadıkları sorunlar hakkındaki görüşlerini alarak bu konuda yaşanan sorunları ve bu sorunların öğrenci başarısına nasıl etki ettiğini belirlemektir. Kısaca okul yönetimi-veli ilişkisinin öğrenci başarısını nasıl etkilediğini incelemektir.

2.ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Okulun fonksiyonunu yerine getirmesinde ve başarıya ulaşmasında en önemli unsur iletişimdir. Okul yönetiminin aileyle kuracağı başarılı bir iletişimle öğrenciye kazandırılmak istenen bilgi ve davranışın gerçek hayata ve çevreye yansması muhakkak olumlu olacaktır. Okul-Aile iletişiminin öğrenci başarısı üzerindeki etkisi eğitim sisteminin üzerinde durması gereken konulardan biridir. Bu nedenle öğrenci başarısı ile ilgili bütün faktörlerin bilinmesi büyük önem arz etmektedir. Yönetici-Veli iletişimde karşılaşılan sorunların nedeninin ortaya çıkarılması ve bu konuda atılması gereken adımlar öğrenci başarısı açısından büyük önem taşımaktadır.

3.ARAŞTIRMANIN SAYILTI LARI

Bu araştırmada;

- İstanbul İli Bahçelievler İlçesindeki Resmî İlköğretim Okullarında öğrencisi bulunan velilerin ve İstanbul İli Bahçelievler İlçesindeki Resmi İlköğretim Okulları Yöneticilerinin anketleri içtenlikle yanıtlayacakları,
- Örneklemin evreni temsil ettiği,
- Veri toplama araç ve yöntemlerinin araştırma amacına uygun bilgileri toplayabilecek geçerlilik ve güvenilirliği taşıdığı,
- Kontrol altına alınamayan istenmedik değişkenlerin deney ve kontrol gruplarını eşit şekilde etkileyebileceği varsayılmaktadır.

4.ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Bu araştırma;

- 2007-2008 öğretim yılı ile,

- Veri toplama araçları olan anket, değerlendirme testleri ortalaması (ön test), bilgi testi (son test) formu, açık uçlu soru formu ile,
- 2007-2008 eğitim öğretim yılında İstanbul ili Avrupa yakası Bahçelievler İlçesi'ndeki Resmi İlköğretim Okulları ile,
- 2007-2008 eğitim öğretim yılı Bahçelievler İlçesi'ndeki Resmi İlköğretim Okullarında görev yapan yöneticiler (Okul Müdürleri ve Müdür Yardımcıları) ve öğrenci velileri ile sınırlıdır.

5.TANIMLAR

Okul	: Okul Yönetimi
Yönetici	: Okul Müdürü ve Müdür Yardımcıları
Müdür	: Okul Müdürü
Öğretim Lideri	: Okul Müdürü
Örgüt	: İlköğretim Okulu Bahçelievler/İstanbul
Veli	: Bir çocuğun her türlü durum ve davranışlarından sorumlu olan kimse.

6.ARAŞTIRMA VE METODU

6.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, resmi ilköğretim okulu yöneticileri ve öğrenci velilerinin okul aile iletişimleri ile ilgili görüşlerini açıklamayı amaçladığından tarama modeline uygun olarak yapılmıştır. Öğrenci Velisi ve Okul Yöneticilerine anket uygulanmıştır. Bu anketler SPSS programına girilerek analiz ve yorumlamada aşağıdaki testler uygulanmıştır.

2.1.4.1. T –Testi

“T- testi iki örneklem grubu arasında ortalamalar açısından fark olup olmadığını araştırmak için kullanılır. T testi, bir gruptaki ortalamanın diğer gruptaki ortalamadan önemli derecede farklı olup olmadığını belirler. T testinde kritik nokta iki'dir. t testi, her zaman iki farklı ortalama ya da değeri karşılaştırır.”¹

2.1.4.2. Mann-Whitney U Testi

¹Kalaycı, Ş., SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri, Ankara, 2006, s.74.

“Bu test bağımsız örnekler için uygulanan t-testlerinin parametrik olmayan alternatifidir. T- testinde olduğu gibi, iki grubun ortalamalarının karşılaştırılması yerine, Mann-Whitney U testi grupların meydanlarını karşılaştırır. Sürekli değişkenlerin, iki grup içerisinde, değerlerini sıralı hale dönüştürür. Böylece, iki grup arasındaki sıralamanın farklı olup olmadığını değerlendirir. Değerler sıra haline dönüştürüldüğü için değerlerin asıl dağılımları önemli değildir.”²

2.1.4.3. Varyans Analizi

“Varyans analizi, iki ya da daha fazla ortalama arasında fark olup olmadığı ile ilgili hipotezi test etmek için kullanılır. Bu çalışmada kullanılan tek yönlü varyans analizidir. Tek Yönlü Varyans analizinde iki değişken vardır ve bağımsız değişkene göre bağımlı değişkendeki ortalamalar arasında fark olup olmadığını test eder.”³

2.1.4.4. Kruskal Wallis Testi

“Kruskal Wallis testi, gruplar arası tek yönlü varyans analizinin parametrik olmayan alternatifidir. Bu analiz, sürekli değişkenler için üç ya da daha fazla grup için karşılaştırma yapmayı sağlar. Değerler, sıralı hale çevrilir ve her grup için sıralı ortalamalar karşılaştırılır. Bu bir gruplar arası analizdir.”⁴

2.1.4.5. Levene Homojenlik Testi

“Varyans analizinin kullanılabilmesi için gerekli varsayımlardan biri olan “varyansların homojenliği” testi için Levene homojenlik testi kullanılır. Levene testi sonucu varyanslar homojen çıkarsa, varyans analizinden elde edeceğimiz sonuçların sağlıklı olduğu söyleyebiliriz. Eğer test sonucu varyanslar homojen çıkmazsa, varyans analizi yerine onun alternatifi olan Kruskal Wallis testinin kullanılması daha uygun olacaktır.”⁵

2.1.4.6. Kolmogorov Smirnov Testi

“Varyans analizinin uygulanabilmesi için diğer bir varsayım olan değişkenin normal dağılıma uygunluğunun testi için Kolmogorov Smirnov testi kullanılmaktadır. Kolmogorov-Smirnov (k-s) Testi rasgele elde edilmiş örnek bir verinin belirli bir dağılıma

²Kalaycı, a.g.k., s. 99.

³Kalaycı, a.g.k., s. 131.

⁴Kalaycı, a.g.k., s. 106.

⁵Kalaycı, Ş., SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri, Ankara, 2006, s.138.

(uniform, normal veya poison) uyup uymadığını test etmek amacıyla kullanılır. Prensip olarak (k-s) testi örnek verinin kümülatif dağılım fonksiyonunun öne sürülen kümülatif dağılım fonksiyonuyla karşılaştırılması esasına dayanır. Bu test yardımıyla bir örneklem-den toplanan verilerin normal dağılım sergileyip sergilemediğini incelemek mümkündür.”⁶

Yine test sonucu ilgili değişkenin normal dağılmadığı belirlenmişse, varyans analizi yerine onun alternatifi olan Kruskal Wallis testinin kullanılması daha uygun olacaktır.

6.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini İstanbul İli Bahçelievler İlçesindeki 39 resmi ilköğretim okullarında görev yapan yöneticiler ile bu okullarda çocukları okuyan veliler oluşturmaktadır.

Örneklem ise, araştırmanın evrenini oluşturan İstanbul İli Bahçelievler İlçesindeki 39 resmi ilköğretim okullarında görev yapan 100 yönetici ile bu okullarda çocukları okuyan 317 veliden oluşmaktadır. Okullara toplam 351 adet veli anketi ve 117 adet yönetici anketi teslim edilmiş olup 34 adet veli anketi ile 17 adet yönetici anketinin iadesi olmamıştır.

6.3. Verilerin Toplanması

Bu çalışmada veri toplamak amacıyla anket kullanılmıştır. Anket formu iki şekilde hazırlanmıştır. Birinci anket Okul yöneticilerine yöneliktir. İkinci anket de Öğrenci velilerine yöneliktir. Anket formları öğrenci velilerinin ve okul yöneticilerinin yönetici aile iletişimde karşılaşılan problemler ile görüşlerini ölçücü niteliktedir. Velilere hazırlanan anketlerin sağ üst kısmına velilerin okula gelme sıklıklarını ölçmek amacıyla kodlama yapılmıştır. Bu kodlamalar sırasıyla: 1 Okula Sürekli gelen veli, 2 Okula ara sıra gelen veli 3 Okula hiç gelmeyen veli. Anketler bizzat okullara gidilerek Okul Müdürlerine teslim edilmiştir. Okul Müdürleri de Sınıf öğretmenleri aracılığıyla anketleri velilere ulaştırmış ve aynı sırayla toplamıştır. Anketler için özel zarf hazırlanmıştır. Zarfın Üzerinde Dönüş adresi olarak Bahçelievler Siyavuşpaşa İlköğretim Okulunun Bahçelievler İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünde bulunan evrak kutusuna bırakılması sağlanmıştır. Anketler buradan alınmıştır. Zarfın içerisine öğrenci başarı durumlarıyla ilgili yılsonu başarı durumlarını gösterir belge eklenmesi istendi. Bu belgeyi ekleyen okullardaki velilerin öğrenci başarı durumlarıyla ilgili Okul Müdürlüklerinin resmi kayıtlarından faydalanılmıştır.

⁶ http://www.istatistikanaliz.com/kolmogorov_smirnov_testi.asp (02.01.2008)

7. BULGULAR

7.1. Yöneticiler İle İlgili Bulgular

7.1.1. Demografik Bulgular

Tablo 2 Araştırmaya katılan yöneticilerin görevine göre dağılımı.

Araştırmaya katılan Yöneticilerin görevleri	Frekans	%
Okul Müdürü	25	25
Müdür Başyardımcısı	12	12
Müdür Yardımcısı	63	63
Toplam	100	100

Araştırmaya katılan yöneticilerin %25'i Okul Müdürü, %12'si Müdür Başyardımcısı ve %63'ü ise Müdür Yardımcısıdır.

Tablo 3 Araştırmaya katılan yöneticilerin cinsiyete göre dağılımı.

Araştırmaya katılan Yöneticilerin Cinsiyetleri	Frekans	%
Erkek	82	82
Kadın	18	18
Toplam	100	100

Araştırmaya katılan yöneticilerin cinsiyete göre dağılımında yöneticilerin %82'si Erkek, %18'i Kadındır.

Tablo 4 Araştırmaya katılan yöneticilerin yaşa göre dağılımı.

Araştırmaya katılan Yöneticilerin Yaşları	Frekans	%
26-30	11	11
31-35	8	8
36-40	13	13
41-45	14	14
46-50	26	26
51 ve daha fazla	28	28
Toplam	100	100

Yöneticilerin çoğunluğu 46 yaş ve üzerindedir. Genç yöneticilerin oldukça az oldukları dikkat çekmektedir. Yöneticilerin %28'i 51 ve üzeri, %26'sı 46-50 yaş, %14'ü 41-45 yaş, %13'ü 36-40 yaş, %8'i 31-35 yaş ve %11'i 26-30 yaş grubundadır.

Tablo 5 Araştırmaya katılan yöneticilerin medeni duruma göre dağılımı.

Araştırmaya katılan Yöneticilerin Medeni Durumları	Frekans	%
Evli	89	89
Bekar	10	10
Yanıtsız	1	1
Toplam	100	100

Yöneticilerin %89'u evli, %10'u ise bekârdır. Bir kişi ise medeni durum sorusunu yanıtlamamıştır.

Tablo 6 Araştırmaya katılan yöneticilerin ilk-orta-lise eğitimini tamamladığı yere göre dağılımı.

Araştırmaya katılan Yöneticilerin İlk-Orta ve Lise eğitimlerini tamamladığı yerler: sırayla	Frekans	%
Köy-kasaba-ilçe	3	3
Köy-şehir	9	9
Şehir	39	39
Köy-ilçe-şehir	19	19
Köy-ilçe	6	6
İlçede	16	16
Kasaba	4	4
Yanıtsız	4	4
Toplam	100	100

Yöneticilerin %39'u ilk-orta-lise eğitimini şehirde, %16'sı ilçede, %4'ü kasabada tamamlamıştır. Sırasıyla köy-kasaba-ilçede bitirenlerin oranı %3, köy-şehirde bitirenlerin oranı %9, köy-ilçede bitirenlerin oranı %6, köy-ilçe-şehirde bitirenlerin oranı ise %19'dur.

Tablo 7 Araştırmaya katılan yöneticilerin eğitim düzeyine göre dağılımı.

Araştırmaya katılan Yöneticilerin Eğitim Düzeyleri	Frekans	%
Eğitim enstitüsü, ön lisans	36	36
Lisans	54	54
Yüksek lisans	7	7
Yanıtsız	3	3
Toplam	100	100

Yöneticilerin eğitim düzeyleri incelendiğinde; %54'ünün lisans, %36'sının Eğitim Enstitüsü- ön lisans, %7'sinin ise yüksek lisans mezunu olduğu görülmektedir.

Tablo 8 Araştırmaya katılan yöneticilerin mezun oldukları üniversiteye göre dağılımı.

Araştırmaya katılan Yöneticilerin Mezun Olduğu Üniversite	Frekans	%
Ankara Üniversitesi	4	4
Gazi Üniversitesi	9	9
İstanbul Üniversitesi	8	8
Dicle Üniversitesi	3	3
Marmara Üniversitesi	8	8
Anadolu Üniversitesi	14	14
Cumhuriyet Üniversitesi	1	1
Ege Üniversitesi	3	3
Trakya üniversitesi	4	4
Karadeniz Teknik Üniversitesi	1	1
19 Mayıs Üniversitesi	3	3
Fırat Üniversitesi	1	1
Selçuk Üniversitesi	3	3
Erciyes Üniversitesi	1	1
Atatürk Üniversitesi	3	3
18 Mart Üniversitesi	2	2
Çukurova Üniversitesi	1	1
Uludağ Üniversitesi	1	1
9 Eylül Üniversitesi	2	2
Yanıtsız	27	27
Toplam	100	100

Araştırmaya katılan yöneticilerin %27'si mezun olduğu üniversite sorusunu yanıtlamamıştır. Yöneticilerin mezun oldukları üniversiteye göre dağılımı heterojen bir yapı sergilemektedir. En çok %14 ile Anadolu Üniversitesi, %9 ile Gazi Üniversitesi, %8 ile Marmara Üniversitesi ve yine %8 ile İstanbul Üniversitesi yöneticilerin mezun oldukları üniversitelerdir.

Tablo 9 Araştırmaya katılan yöneticilerin mezun oldukları fakülteye göre dağılımı.

Araştırmaya katılan Yöneticilerin Mezun Olduğu Fakülte	Frekans	%
Eğitim Fakültesi	49	49
Fen Edebiyat Fakültesi	10	10
Yabancı dil	1	1
Öğretmen okulu	5	5
Diğer	31	31
Yanıtsız	4	4
Toplam	100	100

Yöneticilerin %49'u Eğitim Fakültesi, %10'u Fen-Edebiyat Fakültesi, %1'i Yabancı dil, %5'i Öğretmen Okulu ve %31'i ise bu kategoriler dışındaki fakültelerden mezun olmuştur.

Tablo 10 Araştırmaya katılan yöneticilerin branşlarına göre dağılımı.

Araştırmaya katılan Yöneticilerin Branşı	Frekans	%
Sınıf Öğretmeni	48	48
Branş Öğretmeni	49	49
Diğer	2	2
Yanıtızsız	1	1
Toplam	100	100

Yöneticilerin branşları incelendiğinde; %48'inin sınıf öğretmeni, %49'unun branş öğretmeni, %2'sinin ise diğer kategoride olduğu görülmektedir.

Tablo 11 Araştırmaya katılan yöneticilerin pozisyona göre dağılımı.

Araştırmaya katılan Yöneticilerin Pozisyonu	Frekans	%
Kadrolu	89	89
Vekil	5	5
Görevlendirme	6	6
Toplam	100	100

Yöneticilerin %89'u kadrolu, %6'sı ise görevlendirme, %5'i vekil öğretmen pozisyonundadır.

Tablo 12 Araştırmaya katılan yöneticilerin yöneticilikte geçen hizmet sürelerine göre dağılımı.

Araştırmaya katılan Yöneticilerin Yöneticilikte Geçen Hizmet Süreleri	Frekans	%
0-5 yıl	24	24
6-10 yıl	25	25
11-15 yıl	24	24
16-20 yıl	8	8
21 ve daha fazla yıl	19	19
Toplam	100	100

Yöneticilerin %24'ü 0-5 yıl, %25'i 6-10 yıl, %24'ü 11-15 yıl, %8'i 16-20 yıl aralığında ve %19'u 21 yıl ve daha fazla süredir yöneticilik yapmaktadır.

Tablo 13 Araştırmaya katılan yöneticilerin aynı okulda geçen hizmet sürelerine göre dağılımı.

Araştırmaya katılan Yöneticilerin Aynı okulda geçen hizmet süreleri	Frekans	%
0-5 yıl	38	38
5-10 yıl	29	29
11 yıl ve daha fazla yıl	33	33
Toplam	100	100

Yöneticilerin %38'i 0-5 yıl, %29'u 5-10 yıl aralığında ve %33'ü ise 11 yıl ve daha fazla süredir aynı okulda yöneticilik yapmaktadır.

7.1.2. İletişimle İlgili Bulgular

7.1.2.1. İletişimle İlgili Bulguların Dağılımı

Tablo 14 Araştırmaya katılan yöneticilerin öğrenci velileri ile görüşme nedenlerine göre dağılımı.

Çocukların velileri ile ne sebeple görüşürsünüz/görüşme talebinde bulunursunuz?	Frekans	%
Öğrencilerin sorunları için	20	20
Çocukların başarısı,disiplini için	22	22
Öğrenci başarısı, okul-aile işbirliği için	3	3
Öğrenci başarısı, okul ihtiyaçları için	3	3
Öğrenci devam, devamsızlık, izin ve öğrencisinin davranışı hakkında	18	18
Eğitim-öğretimleri ve başarı için	13	13
Bilgilendirme ve karar sürecine ortak etmek için	5	5
Öğrenci davranışları, psiko sosyal gelişimleri hakkında	8	8
Fiziksel ruhsal gelişimleriyle ilgili iletişim sağlamak için	3	3
Yanıtsız	5	5
Toplam	100	100

Yöneticilerin %20'si “öğrencilerin sorunları için”, %22'si “çocukların başarısı, disiplini için”, %18'i “Öğrenci devam, devamsızlık, izin ve öğrencisinin davranışı hakkında”, %13'ü “Eğitim-öğretimleri ve başarı için” öğrenci velileri ile görüştüklerini/görüşme talebinde bulunduklarını belirtmiştir. Yöneticilerin velilerle görüşme nedenleri daha çok öğrencinin başarısı, disiplin, devamsızlık ve izin konularında yoğunlaşmaktadır. Okul- aile işbirliği, okul ihtiyaçları, bilgilendirme ve karar sürecine ortak etme, öğrenci davranışları, psiko sosyal, fiziksel ve ruhsal gelişimleri hakkındaki görüşmeler arka planda kalmaktadır. Belirtilen amaçlarla veli ile görüşme talebinde bulunan yöneticilerin oranı oldukça düşüktür.

Tablo 15 Araştırmaya katılan yöneticilerin öğrenci velileri ile görüşme nedenlerine ve görevlerine göre dağılımı.

Çocukların velileri ile ne sebeple görüşürsünüz/görüşme talebinde bulunursunuz?		Göreviniz			Toplam
		Okul Müdürü	Müdür Başyardımcısı	Müdür Yardımcısı	
Öğrencilerin sorunları için	Frekans	4	4	12	20
	%	16,67	33,33	20,34	21,05
Çocukların başarısı, disiplini için	Frekans	6	3	13	22
	%	25,00	25,00	22,03	23,16
Öğrenci başarısı, okul-aile işbirliği için	Frekans	1	0	2	3
	%	4,17	0,00	3,39	3,16
Öğrenci başarısı, okul ihtiyaçları	Frekans	3	0	0	3
	%	12,50	0,00	0,00	3,16
Öğrenci devam, devamsızlık, izin ve öğrencisinin davranışı hakkında	Frekans	3	1	14	18
	%	12,50	8,33	23,73	18,95
Eğitim-öğretimleri ve başarı için	Frekans	4	1	8	13
	%	16,67	8,33	13,56	13,68
Bilgilendirme ve karar sürecine ortak etmek	Frekans	1	0	4	5
	%	4,17	0,00	6,78	5,26
Öğrenci davranışları, psiko sosyal gelişimleri hakkında	Frekans	1	3	4	8
	%	4,17	25,00	6,78	8,42
Fiziksel, ruhsal gelişimleriyle ilgili iletişim sağlamak	Frekans	1	0	2	3
	%	4,17	0,00	3,39	3,16
Toplam	Frekans	24	12	59	95
	%	100	100	100	100

Hem Okul Müdürleri hem Müdür Başyardımcıları hem de Müdür Yardımcılarının önemli bir kısmı velilerle görüşme nedenlerini “Öğrencilerin sorunları için” ve “Çocukların başarısı, disiplini için” olarak belirtmişlerdir. Farklılaştıkları konular incelendiğinde; daha çok Okul Müdürlerinin “Eğitim-öğretimleri ve başarı için”, Müdür Başyardımcılarının “Öğrenci davranışları, psiko sosyal gelişimleri hakkında”, Müdür Yardımcılarının ise “Öğrenci devam-devamsızlık, izin ve öğrencisinin davranışı hakkında” velilerle görüştüğü/görüşme talebinde bulunduğ görülmektedir.

Tablo 16 Araştırmaya katılan yöneticilerin velilerin kendileri ile görüşme nedenlerine ilişkin görüşlerinin dağılımı.

Veliler sizle ne sebeple görüşmek isterler?	Frekans	%
Çocukları ile ilgili talepleri için	7	7
Çocuklarının okul içindeki durumları için	9	9
Disiplin, devam ,devamsızlık ve başarıları hakkında	18	18
Öğrencileri ile ilgili sorunları hakkında	23	23
İzin almak ,ekonomik destek, öğretmen öğrenci şikayeti	12	12
Sınavlar, çocuğun çalışması, aidat, kurs hakkında	1	1
Öğrenci başarısı ve disiplini hakkında	7	7
Çevre güvenliği, yardım, öğrenci sorunları	5	5
Karne dönemi yaklaşınca	1	1
Eğitim öğretim ve başarı için	9	9
Yanıtsız	8	8
Toplam	100	100

Yöneticilerin %23'ü velilerin kendileri ile “Öğrencileri ile ilgili sorunları hakkında”, %18'i “Disiplin, devam, devamsızlık ve başarıları hakkında”, %12'si “İzin almak ,ekonomik destek, öğretmen öğrenci şikayeti” konularında görüşmek istediklerini düşünmektedir. Yöneticilere göre; “Sınavlar, çocuğun çalışması, aidat, kurs hakkında”, “Karne dönemi yaklaşınca” ve “Çevre güvenliği, yardım, öğrenci sorunları” konularında görüşmek isteyen velilerin oranı oldukça azdır. Yöneticilerin %7'si “Çocukları ile ilgili talepleri için”, %9'u “Çocuklarının okul içindeki durumları için”, %7'si “Öğrenci başarısı ve disiplini hakkında” ve %9'u “Eğitim öğretim ve başarı için” velilerin kendileri ile görüşmek istediğini düşünmektedir.

Tablo 17 Araştırmaya katılan yöneticilerin velilerin kendileri ile görüşme nedenlerine ilişkin görüşlerinin görevlerine göre dağılımı.

Veliler sizle ne sebeple görüşmek isterler?		Göreviniz			Toplam
		Okul Müdürü	Müdür Başyardımcısı	Müdür Yardımcısı	
Çocukları ile ilgili talepleri için	Frekans	4	2	1	7
	%	17,39	16,67	1,75	7,61
Çocuklarının okul içindeki durumları için	Frekans	3	3	3	9
	%	13,04	25,00	5,26	9,78
Disiplin devam, devamsızlık ve başarıları hakkında	Frekans	0	3	15	18
	%	0,00	25,00	26,32	19,57
Öğrencileri ile ilgili sorunları hakkında	Frekans	10	2	11	23
	%	43,48	16,67	19,30	25,00
İzin almak, ekonomik destek, öğretmen öğrenci şikayeti	Frekans	3	0	9	12
	%	13,04	0,00	15,79	13,04
Sınavlar, çocuğun çalışması, aidat, kurs hakkında	Frekans	0	0	1	1
	%	0,00	0,00	1,75	1,09
Öğrenci başarısı ve disiplini hakkında	Frekans	1	0	6	7
	%	4,35	0,00	10,53	7,61
Çevre güvenliği, yardım, öğrenci sorunları	Frekans	1	0	4	5
	%	4,35	0,00	7,02	5,43
Karne dönemi yaklaşınca	Frekans	0	0	1	1
	%	0,00	0,00	1,75	1,09
Eğitim- öğretim ve başarı için	Frekans	1	2	6	9
	%	4,35	16,67	10,53	9,78
Toplam	Frekans	23	12	57	92
	%	100	100	100	100

Okul Müdürlerinin %43,48'i velilerin kendileri ile "Öğrencileri ile ilgili sorunları hakkında", %17,39'u "Çocukları ile ilgili talepleri için", %13'ü "İzin almak, ekonomik destek, öğretmen öğrenci şikayeti" konularında görüşmek istediğini düşünmektedir.

Müdür Başyardımcılarının %25'i velilerin kendileri ile "Çocuklarının okul içindeki durumları için", 25'i "Disiplin, devam-devamsızlık ve başarıları hakkında", %16,67'si

“Çocukları ile ilgili talepleri için” ve %16,67’si “Eğitim- öğretim ve başarı için” konularında görüşmek istediğini düşünmektedir.

Müdür Yardımcılarının %26,32’si velilerin kendileri ile “Disiplin devam, devamsızlık ve başarıları hakkında”, %15,79’u “İzin almak, ekonomik destek, öğretmen öğrenci şikayeti” , %10,53’ü “Öğrenci başarısı ve disiplini hakkında” ve %10,53’ü “Eğitim- öğretim ve başarı için” görüşmek istediğini düşünmektedir.

Tablo 18 Araştırmaya katılan yöneticilerin velilerin kendileri ile görüşme nedenlerine ilişkin görüşlerinin yaşlarına göre dağılımı.

Veliler sizle ne sebeple görüşmek isterler?		Yaşınız						Toplam
		26-30	31-35	36-40	41-45	46-50	51 ve daha fazla	
Çocukları ile ilgili talepleri için	Frekans	1	0	1	0	2	3	7
	%	10	0	9,09	0	8,33	12	7,61
Çocuklarının okul içindeki durumları için	Frekans	0	1	0	1	5	2	9
	%	0	12,5	0	7,14	20,83	8	9,78
Disiplin devam, devamsızlık ve başarıları hakkında	Frekans	0	0	2	2	4	10	18
	%	0	0	18,18	14,29	16,67	40	19,57
Öğrencileri ile ilgili sorunları hakkında	Frekans	2	2	4	5	6	4	23
	%	20	25	36,36	35,71	25	16	25
İzin almak, ekonomik destek, öğretmen öğrenci şikayeti	Frekans	2	1	1	4	2	2	12
	%	20	12,5	9,09	28,57	8,33	8	13,04
Sınavlar, çocuğun çalışması, aidat, kurs hakkında	Frekans	0	0	0	1	0	0	1
	%	0	0	0	7,14	0	0	1,09
Öğrenci başarısı ve disiplini hakkında	Frekans	1	3	1	1	0	1	7
	%	10	37,50	9,09	7,14	0	4	7,61
Çevre güvenliği, yardım, öğrenci sorunları	Frekans	4	0	0	0	0	1	5
	%	40	0	0	0	0	4	5,43
Karne dönemi yaklaşınca	Frekans	0	0	0	0	1	0	1
	%	0	0	0	0	4,17	0	1,09
Eğitim- öğretim ve başarı için	Frekans	0	1	2	0	4	2	9
	%	0	12,50	18,18	0	16,67	8	9,78
Toplam	Frekans	10	8	11	14	24	25	92
	%	100	100	100	100	100	100	100

26-30 yaş grubunda olan yöneticilerin %40’ı velilerin kendileri ile “Çevre güvenliği, yardım, öğrenci sorunları” ile ilgili görüşmek istediğini düşünmektedir. 31-35 yaş grubunda olan yöneticilerin %37,5’i velilerin kendileri ile “öğrenci başarısı ve disiplini hakkında” görüşmek istediğini düşünmektedir. 36-40 yaş grubunda olan yöneticilerin

%36,36'sı velilerin kendileri ile “öğrencileri ile ilgili sorunları hakkında” görüşmek istediğini düşünmektedir. 41-50 yaş grubunda olan yöneticilerin %35,71'i velilerin kendileri ile “öğrencileri ile ilgili sorunları hakkında”, %28,57'si ise “İzin almak, ekonomik destek, öğretmen öğrenci şikayeti” konularında görüşmek istediğini düşünmektedir. 46-50 yaş grubunda olan yöneticilerin %20,83'ü velilerin kendileri ile “Çocuklarının okul içindeki durumları için” görüşmek istediğini düşünmektedir. 51 ve üzerindeki yöneticilerin %40'ı velilerin kendileri ile “Disiplin devam, devamsızlık ve başarıları hakkında” görüşmek istediğini düşünmektedir.

Tablo 19 Araştırmaya katılan yöneticilerin Okul Müdürünün görevi hakkındaki görüşlerine ilişkin dağılımı.

Sizce Okul Müdürünün görevleri nelerdir?	Frekans	%
Eğitim sürecini yönetir.	9	9
Koordinasyonu sağlamak,işlerliğin verimin artırılması.	18	18
Yönetmelikleri bilip uygulamak.	6	6
Çağdaş okul vizyon sahibi, çevreyle rekabet için motivasyon.	7	7
Okulu başarılı bir şekilde yönetmek.	29	29
Okulu yönetmek, öğretmenlere rehberlik etmek.	5	5
Okul aile işbirliğini sağlamak, başarıyı yükseltmek.	3	3
Okulda disiplin ve düzeni sağlamak.	9	9
Eğitim öğretimi yönlendirmek, etkili liderlik.	3	3
Başarıyı ve kaliteyi artırmak.	7	7
Yanıtsız	4	4
Toplam	100	100

Yöneticilerin %29'u Okul Müdürünün görevinin “Okulu başarılı bir şekilde yönetmek.”, %18'i “Koordinasyonu sağlamak,işlerliğin, verimin artırılması.” olduğunu düşünmektedir. %3 ile “Eğitim öğretimi yönlendirmek, etkili liderlik.”, %3 ile “Okul aile işbirliğini sağlamak, başarıyı yükseltmek.” ve %5 ile “Okulu yönetmek, öğretmenlere rehberlik etmek.” olduğunu düşünenlerin oranı oldukça azdır. Yöneticilerin %9'u “Eğitim sürecini yönetir.”, %6'sı “Yönetmelikleri bilip uygulamak.”, %7'si “Çağdaş okul vizyon sahibi, çevreyle rekabet için motivasyon.”, %9'u “Okulda disiplin ve düzeni sağlamak.” ve %7'si “Başarıyı ve kaliteyi artırmak.” olarak Okul Müdürünün görevini tanımlamıştır.

Tablo 20 Araştırmaya katılan yöneticilerin Okul Müdürünün görevi hakkındaki görüşlerinin görevlerine göre dağılımı.

Sizce Okul Müdürünün görevleri nelerdir?		Göreviniz			Toplam
		Okul Müdürü	Müdür Başyardımcısı	Müdür Yardımcısı	
Eğitim sürecini yönetir	Frekans	2	3	4	9
	%	8,33	25,00	6,67	9,38
Koordinasyonu sağlamak, işlerliğin verimin artırılması	Frekans	5	1	12	18
	%	20,83	8,33	20,00	18,75
Yönetmelikleri bilip uygulamak	Frekans	1	0	5	6
	%	4,17	0,00	8,33	6,25
Çağdaş okul, vizyon sahibi, çevreyle rekabet için motivasyon	Frekans	3	1	3	7
	%	12,5	8,33	5,00	7,29
Okulu başarılı bir şekilde yönetmek	Frekans	5	4	20	29
	%	20,83	33,33	33,33	30,21
Okulu yönetmek, öğretmenlere rehberlik etmek	Frekans	1	0	4	5
	%	4,17	0,00	6,67	5,21
Okul aile işbirliğini sağlamak başarıyı yükseltmek	Frekans	2	0	1	3
	%	8,33	0,00	1,67	3,13
Okulda disiplin ve düzeni sağlamak	Frekans	2	0	7	9
	%	8,33	0,00	11,67	9,38
Eğitim öğretimi yönlendirmek etkili liderlik	Frekans	1	1	1	3
	%	4,17	8,33	1,67	3,13
Başarıyı ve kaliteyi artırmak	Frekans	2	2	3	7
	%	8,33	16,67	5,00	7,29
Toplam	Frekans	24	12	60	96
	%	100	100	100	100

Okul Müdürlerinin %20'si, Müdür Başyardımcılarının %33,3'ü ve Müdür Yardımcılarının %33,3'ü Okul Müdürünün görevini “Okulu başarılı bir şekilde yönetmek olduğunu düşünmektedir. Okul Müdür ve Müdür Yardımcılarının önemli bir çoğunluğu (%20'si) Okul Müdürünün görevini “Koordinasyonu sağlamak, işlerliğin verimin artırılması” olarak tanımlarken farklı olarak Müdür Başyardımcılarının %25'i Okul Müdürünün görevini “eğitim sürecini yönetmek” olarak tanımlamaktadır.

Tablo 21 Araştırmaya katılan yöneticilerin velilerin kendilerini nasıl tanımladıkları hakkındaki görüşlerine ilişkin dağılımı.

Sizce Veliler sizi nasıl tanırlar, tanımlar?	Frekans	%
Demokratik, ılımlı, sorunları dinleyen	1	1
Demokratik, çocuklarına karşı anlayışlı biri olarak	2	2
Eğitim öğretimin isleyişini iyi yürüten biri olarak tanımlar	3	3
Sıcak sevecen ilgili problem çözebilen	10	10
Çalışkan, disiplini sağlayan, gerektiğinde izin veren	4	4
Dürüst, güvenilir, çalışkan	14	14
Veliler bu konuda yeterince bilinçli değiller	1	1
Güvenilir prensipli, sert mizaçlı olarak tanırlar	9	9
Disiplinli otoriter	6	6
Disiplinli dürüst fedakar	4	4
İletişim kurulabilen sorunları dinleyen biri olarak	3	3
Veliler bilir	16	16
Eğitimi seven katkıda bulunmak isteyen biri olarak	1	1
Adaletli	2	2
Toleranslı idealist	1	1
İyi, olumlu tanımlar	5	5
Bazen iyi, bazen kötü	3	3
Başarısızlıklarını bize mal ederler	1	1
Yanıtsız	14	14
Toplam	100	100

Yöneticilerin %16'sı velilerin, kendilerini “Veliler bilir”, %14'ü “Dürüst, güvenilir, çalışkan”, %10'u “Sıcak sevecen ilgili problem çözebilen” ve %9'u “Güvenilir prensipli, sert mizaçlı olarak tanırlar” olarak tanımladıklarını düşünmektedir.

Yöneticilerin %1'i “Demokratik, ılımlı, sorunları dinleyen”, %1'i “Veliler bu konuda yeterince bilinçli değiller”, %1'i “Eğitimi seven katkıda bulunmak isteyen biri olarak”, %1'i “Toleranslı idealist” ve %1'i “Başarısızlıklarını bize mal ederler” şeklinde kendilerini tanımladığını düşünmektedir.

Tablo 22 Araştırmaya katılan yöneticilerin velilerin kendilerini nasıl tanımladıkları hakkındaki görüşlerine ilişkin dağılımı.

Sizce Veliler sizi nasıl tanırlar, tanımlar?		Göreviniz			Toplam
		Okul Müdürü	Müdür Başyardımcısı	Müdür Yardımcısı	
	Frekans	1	0	0	1
Demokratik, ılımlı, sorunları dinleyen	%	4,35	0,00	0,00	1,16
Demokratik, çocuklarına karşı anlayışlı biri olarak	Frekans	1	1	0	2
	%	4,35	9,09	0,00	2,33
Eğitim öğretimin işleyişini iyi yürüten biri olarak tanımlar	Frekans	0	0	3	3
	%	0,00	0,00	5,77	3,49
Sıcak sevecen ilgili problem çözebilen	Frekans	1	1	8	10
	%	4,35	9,09	15,38	11,63
Çalışan,disiplini sağlayan gerektiğinde izin veren	Frekans	2	0	2	4
	%	8,70	0,00	3,85	4,65
Dürüst, güvenilir, çalışkan	Frekans	8	1	5	14
	%	34,78	9,09	9,62	16,28
Veliler bu konuda yeterince bilinçli değiller	Frekans	0	0	1	1
	%	0,00	0,00	1,92	1,16
Güvenilir prensipli, sert mizaçlı olarak tanırlar	Frekans	2	1	6	9
	%	8,70	9,09	11,54	10,47
Disiplinli, otoriter	Frekans	2	2	2	6
	%	8,70	18,18	3,85	6,98
Disiplinli, dürüst, fedakar	Frekans	0	0	4	4
	%	0,00	0,00	7,69	4,65
İletişim kurulabilen sorunları dinleyen biri olarak	Frekans	0	0	3	3
	%	0,00	0,00	5,77	3,49
Veliler bilir	Frekans	3	3	10	16
	%	13,04	27,27	19,23	18,60
Eğitimi seven, katkıda bulunmak isteyen biri olarak	Frekans	0	0	1	1
	%	0,00	0,00	1,92	1,16
Adaletli	Frekans	0	0	2	2
	%	0,00	0,00	3,85	2,33
Toleranslı, idealist	Frekans	0	0	1	1
	%	0,00	0,00	1,92	1,16
İyi, olumlu tanımlar	Frekans	2	2	1	5
	%	8,70	18,18	1,92	5,81
Bazen iyi, bazen kötü	Frekans	1	0	2	3
	%	4,35	0,00	3,85	3,49
Başarısızlıklarını bize mal ederler	Frekans	0	0	1	1
	%	0,00	0,00	1,92	1,16
Toplam	Frekans	23	11	52	86
	%	100	100	100	100

Okul Müdürlerinin %34,78'i velilerin, kendilerini “Dürüst, güvenilir, çalışkan” olarak tanımladığını, Müdür Başyardımcılarının %27,27'si “Veliler bilir”, %18,18'i “Disiplinli, otoriter” ve %18,18'i “İyi, olumlu tanımlar” olarak, Müdür Yardımcılarının %19,23'ü “Veliler bilir”, %15,58'i “Sıcak sevecen ilgili problem çözebilen” ve %11,54'ü ise “Güvenilir prensipli, sert mizaçlı olarak tanınırlar” olarak tanımladığını düşünmektedir.

Tablo 23 Araştırmaya katılan yöneticilerin başarılı öğrencilerin aileleri ile görüşme durumlarına ilişkin dağılımı.

Başarılı öğrencilerin velileri ile de görüşür müsünüz?	Frekans	%
Bazen görüşürüm	5	5
Evet	84	84
Hayır	4	4
Yanıtız	7	7
Toplam	100	100

Yöneticilerin %84'ü başarılı öğrencilerin aileleri ile görüştüğünü, %5'i bazen görüştüğünü, %4'ü ise görüşmediğini belirtmiştir.

7.1.2.2. Okul-Aile İletişiminde Yönetici Tutum Ölçeğinin Oluşturulması

Okul- aile iletişiminde yöneticilerin yaklaşımını belirlemek amacıyla yöneticilerden likert ölçeğinde hazırlanmış anket sorularını “ 5 =Kesinlikle Katılıyorum, 4 = Katılıyorum, 3 = Kararsızım, 2 = Katılmıyorum, 1= Kesinlikle Katılmıyorum” olmak üzere değerlendirilmeleri istenmiştir. Yöneticilerin veliler ile iletişimleri hakkında sorulan sorulara verdikleri yanıtlardan hareketle her bir yöneticinin veliler iletişimi sağlama becerilerini yansıtan “okul-aile iletişiminde yönetici tutum ölçeği” oluşturulmuştur.

Ankette yer alan soruların birbirleri ile olan tutarlılığını ve kullanılan ölçeğin ilgililen sorunu ne derece yansıttığını belirlemek amacıyla güvenilirlik analizi yapılmıştır.

Tablo 24 Güvenilirlik Analizi.

Güvenilirlik Analizi	
Cronbach's Alpha	Soru Sayısı
0,932	33

Okul-aile iletişiminde yönetici tutum ölçeği için yapılan güvenilirlik analizine göre $0,80 \leq \text{Cronbach Alfa} = 0,93 < 1,00$ olduğundan kullanılan ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçektir.

Analizlerde kullanılacak tekniklerin belirlenmesi amacıyla okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeğinin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov-Smirnov Testi ile test edilmiştir. Test sonucuna göre; $p=0,501 > \alpha = 0,05$ olduğundan değişkenin dağılımının normal dağılım olduğunu söyleyen H_0 hipotezi kabul edilir. Değişken normal dağılım varsayımını sağladığından verilerin analizinde parametrik yöntemler kullanılacaktır.

Tablo 25 Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği.

Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği	
Kolmogorov-Smirnov Z	0,827
Çift Taraflı Kuyruk Olasılığı (p)	0,501

Tablo 26 Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeğini oluşturan sorulara ait tanımlayıcı istatistikler.

Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği soruları	Min.	Maks.	Ortalama	Std. Hata
Bu okulda veliler, öğretmenle olan görüşmelerini teneffüslerde ya da ders saatleri dışında yaparlar.	1	5	4,04	1,02
Bu okulda veliler, toplantılarda alınan kararlar doğrultusunda çalışma yaparlar.	1	5	3,62	0,97
Bu okulda veliler, okul yöneticisinin ve öğretmenin isteklerini göz önünde bulundururlar.	1	5	3,67	0,88
Bu okulda velilerin hepsi, okul aile birliği ve veli toplantılarına tam olarak katılırlar.	1	5	2,65	1,06
Bu okuldaki veliler, okul ile ilgili görüşlerini yönetici ve öğretmenlere rahatça söylerler.	2	5	4,09	0,82
Veliler maddi konularda işbirliği yapmaya isteklidirler.	1	5	2,81	1,09
Bu okulda veliler, okul-aile işbirliğinin artmasına yönelik çalışmalarda isteklidirler.	1	5	3,20	1,02
Veli okul yöneticisi ve öğretmenle olan görüşmelerini onların isteği üzerine olmasını beklemeksizin yaparlar.	1	5	3,26	1,01
Veliler okul yöneticisine mesleki yeterlilikleri konusunda güvenirler.	2	5	3,96	0,70
Okul yöneticisi veli ile iletişimde velinin anlayacağı şekilde konuşurlar.	2	5	4,26	0,75
Yöneticiler, öğrenci hakkında aldıkları kararları veliye iletirken öğrenciyi suçlamazlar.	2	5	4,04	0,75
Okul-aile iletişimde yöneticiler veli ile olumlu iletişim kurarlar.	2	5	4,10	0,64
Yönetici iletişim aracı olarak öğrenciyi kullanmak yerine velinin kendisiyle yazılı ya da yüz yüze iletişim kurarlar.	2	5	4,01	0,81
Yöneticiler okul-aile iletişimi konusunda velileri bilgilendirirler.	2	5	4,15	0,61
Yönetici veliyle yüz yüze iletişimi tercih eder.	1	5	4,20	0,72
Yöneticiler öğrenciyle ilgili konularda velilerin görüşlerini alırlar.	2	5	4,02	0,70

Yöneticiler velilerin okulla daha fazla iletişim içinde olmaları için çaba harcarlar.	2	5	4,24	0,69
Yöneticiler velilerin eleştirilerini hoşgörüyle karşılar.	2	5	3,94	0,71
Yönetici, veliye öğrencinin başarısından çok onun sosyal ve psikolojik gelişimi hakkında bilgi verir.	1	5	3,94	0,84
Yöneticiler, okul-aile işbirliği için okul rehberlik servisini devreye sokar.	1	5	4,04	0,87
Yöneticiler, okul-aile işbirliği ve iletişimi için gerektiğinde velilerin evlerine ziyaret düzenlerler.	1	5	3,41	1,03
Yöneticilerin velilere gönderdikleri yazılar anlaşılardır.	1	5	4,29	0,64
Veli toplantılarında öğrencinin başarı düzeyinden bahsetmek yerine daha başarılı olması için yapılması gerekenler anlatılır.	1	5	4,03	0,84
Okul-aile birliği toplantıları sorunlara çözüm bulacak şekilde düzenlenir.	1	5	3,92	0,81
Veli toplantılarında katılımın daha çok olması için toplantılar mesai saatleri dışında yapılır.	1	5	4,29	0,66
Bu okuldaki yönetici ile veli arasındaki sürekli ve sağlıklı iletişim öğrencinin başarısı için yapılır.	1	5	4,33	0,69
Okul yöneticisinin veliye verdiği bilgi, öğretmenin veliye verdiği bilgi ile tutarlıdır.	1	5	4,25	0,67
Okul yöneticisi okulla ilgili konularda velilerin görüşlerini alır.	2	5	4,01	0,70
Okul yöneticisi, veliyle iletişimde demokratiktir.	1	5	4,19	0,78
Okul yöneticisi velilerle düzenli ve planlı olarak toplantı yapar.	1	5	3,95	0,84
Okul yöneticisi velilerin okulla daha fazla iletişim içinde olmaları için çaba harcarlar.	2	5	4,22	0,61
Okul yöneticisi okul-aile işbirliği ve iletişimi için velilere sürekli bilgi verir.	2	5	3,94	0,76
Öğretmen ve veli okul-aile işbirliği ve iletişimde okul yöneticisine karşı güven duyarlar.	2	5	4,13	0,68

Soru ortalamalarının çoğu, 4 (Katılıyorum)'ün üzerinde veya yakın olduğundan araştırmaya katılan yöneticilerin genellikle belirtilen yargılara katıldığını söyleyebiliriz. En düşük ortalamaya sahip yargılar; 2,81 ortalama ile “Veliler maddi konularda işbirliği yapmaya isteklidirler.”, 2,65 ortalama ile “Bu okulda velilerin hepsi, okul aile birliği ve veli toplantılarına tam olarak katılırlar.”, 3,2 ortalama ile “Bu okulda veliler, okul-aile işbirliğinin artmasına yönelik çalışmalarda isteklidirler.” ve 3,26 ortalama ile “Veli okul yöneticisi ve öğretmenle olan görüşmelerini onların isteği üzerine olmasını beklemeksizin yaparlar.” yargılarına aittir. Yöneticiler, velilerin maddi konularda işbirliği yapmaya ve okul-aile işbirliğinin artmasına yönelik çalışmalarda istekli olmaları, velilerin okul aile birliği ve veli toplantılarına tam katılımları, kendileri ve öğretmenlerin talebi olmaksızın görüşme yapmaları konularında kararsızdırlar.

7.1.2.3. Bulguların Değerlendirilmesi

7.1.2.3.1. Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin görevine göre farklılıklar.

Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşlerinin görevlerine göre farklılık gösterip göstermediğinin araştırılması için Varyans Analizi kullanılmıştır. Varyans analizinin kullanılabilmesi için örneklemelerin seçildiği ana kütlelerin varyanslarının eşit olması gerekir. Varyans eşitliğinin sınanması için Levene Testi kullanılmıştır.

Tablo 27 Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği.

Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği	
Levene İstatistiği	p
0,314	0,731

Levene $F=0,314 \rightarrow p=0,731 > \alpha=0,05$ olduğundan H_0 kabul edilir, varyanslar homojendir. Varyans analizinin temel varsayımı sağlandığından elde edilen sonuçların sağlıklı olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 28 Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin görevine göre farklılıklar. Varyans Analizi Tablosu.

Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği	Ort. Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Ort. Kare	F	Kuyruk Olasılığı
Gruplar Arası	32,701	2	16,351	0,071	0,932
Gruplar İçi	22467,889	97	231,628		
Toplam	22500,590	99			

Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri görevlerine göre farklılık göstermemektedir. ($p=0,932 > \alpha=0,05$)

Ölçeği oluşturan sorular bazında farklılığın olup olmadığının incelenmesi için tüm soruların normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov Smirnov Testi ile test edilmiş ve tüm soruların normal dağılım göstermediği görülmüştür. ($p < \alpha$) Bu nedenle soru bazında incelemelerde parametrik olmayan testler kullanılacaktır. Ölçeği oluşturan sorular hakkında yönetici görüşlerinin görevlerine göre farklılık gösterip göstermediğinin test edilmesi için Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Test sonucuna göre; sadece “Veli okul yöneticisi ve öğretmenle olan görüşmelerini onların isteği üzerine olmasını beklemeksizin yaparlar.” yargısı hakkındaki görüşlerinin yöneticilerin görevlerine göre farklılık gösterdiği görülmüştür. ($p=0,033 < \alpha=0,05$)

Göreviniz	N	Mean Rank
Okul Müdür	25	62,54
Müdür Başyardımcısı	12	47,42
Müdür Yardımcısı	63	45,71
Toplam	100	

Tablo 29 Veli okul yöneticisi ve öğretmenle olan görüşmelerini onların isteği üzerine olmasını beklemeksizin yaparlar.

Veli okul yöneticisi ve öğretmenle olan görüşmelerini onların isteği üzerine olmasını beklemeksizin yaparlar.	
Ki-Kare	6,832
Serbestlik Derecesi	4
P	0,033

Sıra ortalamaları (Mean Rank) incelendiğinde; Okul Müdürlerinin “Veli okul yöneticisi ve öğretmenle olan görüşmelerini onların isteği üzerine olmasını beklemeksizin yaparlar.” yargısına daha olumlu baktığı görülmektedir. Yapılan Kruskal Wallis test sonuçlarına göre,diğer yargılar hakkında yöneticilerin görevine göre farklılık yoktur. ($p>\alpha$)

7.1.2.3.2.Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin cinsiyetine göre farklılıklar.

Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşlerinin cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğinin araştırılması için t-testi kullanılmıştır.

Tablo 30 Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin cinsiyetine göre farklılık göstermekte midir?

Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği				
Cinsiyetiniz	Birim Sayısı	Ortalama	Std Hata	Ort. Std. Hata
Erkek	82	127,585	13,587	1,500
Kadın	18	128,722	21,043	4,960

Kadın yöneticilerin okul-aile iletişimi tutum ölçeği ortalaması 128,722, Erkek yöneticilerin ise 127,585’tir.

Tablo 31 Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği.

Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği						
T	Serbestlik derecesi	Çift taraflı kuyruk olasılığı	Ortalama Farkı	Std. Hata	95% Güven aralığı	
					Alt Limit	Üst Limit
-0,288	98	0,774	-1,137	3,942	-8,960	6,687

T-testi sonucuna göre; yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri cinsiyete göre farklılık göstermemektedir. ($p=0,774 > \alpha=0,05$) Ölçeği oluşturan sorular hakkında yönetici görüşlerinin cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğinin test edilmesi için Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Test sonuçlarına göre; sadece “Yönetici iletişim aracı olarak öğrenciyi kullanmak yerine velinin kendisiyle yazılı ya da yüz yüze iletişim kurarlar.” yargısı hakkındaki görüşlerinin yöneticilerin cinsiyetine göre farklılık gösterdiği görülmüştür. ($p=0,034 < \alpha=0,05$)

Cinsiyetiniz	N	Mean Rank
Erkek	81	47,41
Kadın	18	61,67
Toplam	99	

Tablo 32 Yönetici iletişim aracı olarak öğrenciyi kullanmak yerine velinin kendisiyle yazılı ya da yüz yüze iletişim kurarlar.

Yönetici iletişim aracı olarak öğrenciyi kullanmak yerine velinin kendisiyle yazılı ya da yüz yüze iletişim kurarlar.	
Mann-Whitney U	519
Wilcoxon W	3840
Z	-2,118
P	0,034

Sıra ortalamaları (Mean Rank) incelendiğinde; Kadın yöneticilerin “Yönetici iletişim aracı olarak öğrenciyi kullanmak yerine velinin kendisiyle yazılı ya da yüz yüze iletişim kurarlar.” yargısına daha olumlu baktığı görülmektedir. Yapılan Mann Whitney Utest sonuçlarına göre, diğer yargılar hakkında yöneticilerin cinsiyetine göre farklılık yoktur. ($p>\alpha$)

7.1.2.3.3.Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin yaşına göre farklılıklar.

Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşlerinin yaşa göre farklılık gösterip göstermediğinin araştırılması için Varyans Analizi kullanılmıştır.

Tablo 33 Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği.

Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği	
Levene İstatistiği	p
0,214	0,956

Levene $F=0,214 \rightarrow p=0,956 > \alpha =0,05$ olduğundan H_0 kabul edilir, varyanslar homojendir. Varyans analizi kullanılabilir.

Tablo 34 Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin yaşına göre farklılık göstermekte midir? Varyans Analizi Tablosu.

Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği	Ort. Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Ort. Kare	F	Kuyruk Olasılığı
Gruplar Arası	664,773	5	132,955	0,572	0,721
Gruplar İçi	21835,817	94	232,296		
Toplam	22500,590	99			

Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yaşlarına göre farklılık göstermemektedir. ($p=0,721 > \alpha=0,05$) Ölçeği oluşturan sorular hakkında yönetici görüşlerinin yaşa göre farklılık gösterip göstermediğinin test edilmesi için Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Test sonuçlarına göre; yöneticilerin hiçbir yargı hakkındaki görüşleri yaşa göre farklılık göstermemektedir. ($p>\alpha$)

7.1.2.3.4.Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin medeni durumuna göre farklılıklar.

Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşlerinin medeni durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğinin araştırılması için t-testi kullanılmıştır.

Tablo 35 Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin medeni durumuna göre farklılık göstermekte midir?

Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği				
Medeni Durumunuz	Birim Sayısı	Ortalama	Std Hata	Ort. Std. Hata
Evli	89	128,236	14,661	1,554
Bekar	10	122,700	18,809	5,948
Dul	0	0	0	0
Boşanmış	0	0	0	0

Evli yöneticilerin okul-aile iletişimi tutum ölçeği ortalaması 128,236 , bekar yöneticilerin ise 122,7'dir.

Tablo 36 Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği.

Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği						
T	Serbestlik derecesi	Çift taraflı kuyruk olasılığı	Ortalama Farkı	Std. Hata	95 % Güven aralığı	
					Alt Limit	Üst Limit
1,100	97	0,274	5,536	5,034	-4,455	15,527

Test sonucuna göre; yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri medeni durumlarına göre farklılık göstermemektedir. ($p=0,274 > \alpha=0,05$) Ölçeği oluşturan sorular hakkında yönetici görüşlerinin medeni duruma göre farklılık gösterip göstermediğinin test edilmesi için Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Test sonuçlarına göre;

Tablo 37 Bu okulda veliler, öğretmenle olan görüşmelerini teneffüslerde ya da ders saatleri dışında yaparlar.

Bu okulda veliler, öğretmenle olan görüşmelerini teneffüslerde ya da ders saatleri dışında yaparlar.	
Mann-Whitney U	256,5
Wilcoxon W	311,5
Z	-2,388
P	0,017

Yöneticilerin “Bu okulda veliler, öğretmenle olan görüşmelerini teneffüslerde yada ders saatleri dışında yaparlar.”yargısı hakkındaki görüşleri medeni duruma göre farklılık göstermektedir. ($p=0,017 < \alpha=0,05$)

Tablo 38 “Bu okulda veliler, toplantılarda alınan kararlar doğrultusunda çalışma yaparlar.” Yargısıyla ilgili Mann-Whitney U Testi.

Bu okulda veliler, toplantılarda alınan kararlar doğrultusunda çalışma yaparlar.	
Mann-Whitney U	215,5
Wilcoxon W	270,5
Z	-2,862
P	0,004

Yöneticilerin “Bu okulda veliler, toplantılarda alınan kararlar doğrultusunda çalışma yaparlar.” yargısı hakkındaki görüşleri medeni duruma göre farklılık göstermektedir. ($p=0,004 < \alpha=0,05$)

Tablo 39 “Bu okulda veliler, okul yöneticisinin ve öğretmenin isteklerini göz önünde bulundururlar.” Yargısıyla ilgili Mann-Whitney U Testi.

Bu okulda veliler, okul yöneticisinin ve öğretmenin isteklerini göz önünde bulundururlar.	
Mann-Whitney U	208,5
Wilcoxon W	263,5
Z	-2,988
P	0,003

Yöneticilerin “Bu okulda veliler, okul yöneticisinin ve öğretmenin isteklerini göz önünde bulundururlar.” yargısı hakkındaki görüşleri medeni duruma göre farklılık göstermektedir. ($p=0,003 < \alpha=0,05$)

Tablo 40 Veliler maddi konularda işbirliği yapmaya isteklidirler. Mann-Whitney U Testi.

Veliler maddi konularda işbirliği yapmaya isteklidirler.	
Mann-Whitney U	216,5
Wilcoxon W	271,5
Z	-2,745
P	0,006

Yöneticilerin “Veliler maddi konularda işbirliği yapmaya isteklidirler.” yargısı hakkındaki görüşleri medeni duruma göre farklılık göstermektedir. ($p=0,006 < \alpha=0,05$)

Tablo 41 “Yöneticiler öğrenciyle ilgili konularda velilerin görüşlerini alırlar.” Yargısıyla ilgili Mann-Whitney U Testi.

Yöneticiler öğrenciyle ilgili konularda velilerin görüşlerini alırlar.	
Mann-Whitney U	289,5
Wilcoxon W	344,5
Z	-2,128
P	0,033

Yöneticilerin “Yöneticiler öğrenciyle ilgili konularda velilerin görüşlerini alırlar.” yargısı hakkındaki görüşleri medeni duruma göre farklılık göstermektedir. ($p=0,033 < \alpha=0,05$)

Tablo 42 Evli Yöneticilerin Yargılara verdiği cevaplara ilişkin tablo.

Yargılar	Medeni Durum- nuz	N	Mean Rank
Bu okulda veliler, öğretmenle olan görüşmelerini teneffüslerde ya da ders saatleri dışında yaparlar	Evli	89	52,12
	Bekar	10	31,15
	Toplam	99	
Bu okulda veliler, toplantılarda alınan kararlar doğrultusunda çalışma yaparlar.	Evli	87	51,52
	Bekar	10	27,05
	Toplam	97	
Bu okulda veliler, okul yöneticisinin ve öğretmenin isteklerini göz önünde bulundururlar.	Evli	87	51,60
	Bekar	10	26,35
	Toplam	97	
Veliler maddi konularda işbirliği yapmaya isteklidirler.	Evli	88	52,04
	Bekar	10	27,15
	Toplam	98	
Yöneticiler öğrenciyle ilgili konularda velilerin görüşlerini alırlar.	Evli	89	51,75
	Bekar	10	34,45
	Toplam	99	

Sıra ortalamaları (Mean Rank) incelendiğinde; evli yöneticilerin “Bu okulda veliler, öğretmenle olan görüşmelerini teneffüslerde ya da ders saatleri dışında yaparlar.”, “Bu okulda veliler, toplantılarda alınan kararlar doğrultusunda çalışma yaparlar.”, “Bu okulda veliler, okul yöneticisinin ve öğretmenin isteklerini göz önünde bulundururlar.”, “Veliler maddi konularda işbirliği yapmaya isteklidirler.” ve “Yöneticiler öğrenciyle ilgili konularda velilerin görüşlerini alırlar.” yargılarına daha olumlu baktığı görülmektedir.

7.1.2.3.5.Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin ilk-orta ve lise eğitimini tamamladığı yere göre farklılıklar.

Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşlerinin ilk-orta ve lise eğitimini tamamladığı yere göre farklılık gösterip göstermediğinin araştırılması için Varyans Analizi kullanılmıştır.

Tablo 43 Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği.

Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği	
Levene İstatistiği	p
1,001	0,430

Levene $F=1,001 \rightarrow p=0,430 > \alpha =0,05$ olduğundan H_0 kabul edilir, varyanslar homojendir. Varyans analizi kullanılabilir.

Tablo 44 Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin ilk-orta ve lise eğitimini tamamladığı yere göre farklılık göstermekte midir? Varyans Analizi Tablosu

Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği	Ort. Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Ort. Kare	F	Kuyruk Olasılığı
Gruplar Arası	1659,231	6	276,539	1,198	0,315
Gruplar İçi	20539,259	89	230,778		
Toplam	22198,490	95			

Varyans Analizi sonucuna göre; yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri ilk-orta ve lise eğitimini tamamladıkları yere göre farklılık göstermemektedir. ($p=0,315 > \alpha=0,05$) Ölçeği oluşturan sorular hakkında yönetici görüşlerinin ilk-orta ve lise eğitimini tamamladığı yere göre farklılık gösterip göstermediğinin test edilmesi için Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Test sonucuna göre; sadece “Yönetici, veliye öğrencinin başarısından çok onun sosyal ve psikolojik gelişimi hakkında bilgi verir.” yargısı hakkındaki görüşlerinin yöneticilerin ilk-orta ve lise eğitimini tamamladığı yere göre farklılık gösterdiği görülmüştür. ($p=0,012 < \alpha=0,05$)

Tablo 45 “Yönetici, veliye öğrencinin başarısından çok onun sosyal ve psikolojik gelişimi hakkında bilgi verir.” Yargısıyla ilgili Kİ-Kare Tablosu.

Yönetici, veliye öğrencinin başarısından çok onun sosyal ve psikolojik gelişimi hakkında bilgi verir.	
Ki-Kare	16,440
Serbestlik Derecesi	6
P	0,012

Tablo 46 Yöneticilerin İlk, orta ve lise eğitiminizi tamamladığı yerler. Sıra Ortalamaları tablosu.

İlk- orta- lise eğitiminizi tamamladığınız yer: sırayla	N	Mean Rank
köy-kasaba-ilçe	3	35,33
köy-şehir	8	51,25
Şehir	39	56,27
köy-ilçe-şehir	19	48,37
köy-ilçe	6	17,17
İlçede	16	39,81
Kasaba	4	47,63
Toplam	95	

Sıra ortalamaları incelendiğinde; ilk-orta ve lise eğitimini şehirde tamamlayan yöneticilerin “Yönetici, veliye öğrencinin başarısından çok onun sosyal ve psikolojik gelişimi hakkında bilgi verir.” yargısına daha olumlu baktıkları görülmektedir. Diğer yargılar hakkında yöneticilerin ilk-orta ve lise eğitimini tamamladığı yere göre farklılık yoktur. ($p>\alpha$)

7.1.2.3.6.Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin eğitim düzeyine göre farklılıklar.

Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşlerinin eğitim düzeylerine göre farklılık gösterip göstermediğinin araştırılması için Varyans Analizi kullanılmıştır.

Tablo 47 Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği.

Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği	
Levene İstatistiği	p
0,277	0,759

Levene $F=0,227 \rightarrow p=0,759 > \alpha =0,05$ olduğundan H_0 kabul edilir, varyanslar homojendir. Varyans analizi kullanılabilir.

Tablo 48 Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin eğitim düzeyine göre farklılık göstermekte midir?

Okul-aile iletişiminde yönetici tutum ölçeği	Ort. Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Ort. Kare	F	Kuyruk Olasılığı
Gruplar Arası	341,657	2	170,829	0,729	0,485
Gruplar İçi	22027,353	94	234,334		
Toplam	22369,010	96			

Varyans Analizi sonucuna göre; yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri eğitim düzeylerine göre farklılık göstermemektedir. ($p=0,485 > \alpha=0,05$) Ölçeği oluşturan sorular hakkında yönetici görüşlerinin eğitim düzeyine göre farklılık gösterip göstermediğinin test edilmesi için Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Test sonuçlarına göre; yöneticilerin hiçbir yargı hakkındaki görüşleri eğitim düzeyine göre farklılık göstermemektedir. ($p>\alpha$)

7.1.2.3.7.Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin mezun olduğu fakülteye göre farklılıklar.

Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşlerinin mezun oldukları fakülteye göre farklılık gösterip göstermediğinin araştırılması için Varyans Analizi kullanılmıştır.

Tablo 49 Okul-aile iletişiminde yönetici tutum ölçeği.

Okul-aile iletişiminde yönetici tutum ölçeği	
Levene İstatistiği	p
6,368	0,001

Levene $F=6,368 \rightarrow p=0,001 < \alpha =0,05$ olduğundan H_0 reddedilir, varyanslar eşit değildir olmadığı için varyans analizinin non parametrik alternatifi olan Kruskal Wallis H Testi kullanılacaktır.

Tablo 50 Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin mezun olduğu fakülteye göre farklılık göstermekte midir?

Mezun Olduğunuz Fakülte	N	Mean Rank
Eğitim Fakültesi	49	47,20
Fen- Edebiyat Fakültesi	10	46,55
Yabancı dil	1	58,5
Öğretmen okulu	5	44
Diğer	31	51,58
Toplam	96	

Tablo 51 Okul-aile iletişiminde yönetici tutum ölçeği.

Okul-aile iletişiminde yönetici tutum ölçeği	
Ki-Kare	0,794
Serbestlik Derecesi	4
P	0,939

Kruskal Wallis H test sonucuna göre; yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri mezun oldukları fakülteye göre farklılık göstermemektedir. ($p=0,939 > \alpha=0,05$) Ölçeği oluşturan sorular hakkında yönetici görüşlerinin mezun oldukları fakülteye göre farklılık gösterip göstermediğinin test edilmesi için Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Test sonuçlarına göre; yöneticilerin hiçbir yargı hakkındaki görüşleri mezun oldukları fakülteye göre farklılık göstermemektedir. ($p>\alpha$)

7.1.2.3.8.Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin branşına göre farklılıklar.

Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşlerinin branşlarına göre farklılık gösterip göstermediğinin araştırılması için Varyans Analizi kullanılmıştır.

Tablo 52 Okul-aile iletişiminde yönetici tutum ölçeği.

Okul-aile iletişiminde yönetici tutum ölçeği	
Levene İstatistiği	p
10,427	0,000

Levene $F=10,427 \rightarrow p=0,000 < \alpha=0,05$ olduğundan H_0 reddedilir, varyanslar eşit değildir olmadığı için varyans analizinin non parametrik alternatifi olan Kruskal Wallis H Testi kullanılacaktır.

Tablo 53 Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin branşına göre farklılık göstermekte midir?

Branşınız	N	Mean Rank
Sınıf Öğretmeni	48	46,52
Branş Öğretmeni	49	53,89
Diğer	2	38,25
Toplam	99	

Tablo 54 Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği.

Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği	
Ki-Kare	1,939
Serbestlik Derecesi	4
P	0,379

Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri branşlarına göre farklılık göstermemektedir. ($p=0,379 > \alpha=0,05$) Ölçeği oluşturan sorular hakkında yönetici görüşlerinin branşlarına göre farklılık gösterip göstermediğinin test edilmesi için Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Test sonuçlarına göre; sadece “Yöneticiler velilerin eleştirilerini hoşgörüyle karşılar.” yargısı hakkındaki görüşlerinin yöneticilerin branşlarına göre farklılık gösterdiği görülmüştür. ($p=0,037 < \alpha=0,05$)

Tablo 55 “Yöneticiler velilerin eleştirilerini hoşgörüyle karşılar.” Yargısıyla ilgili Ki-Kare tablosu.

Yöneticiler velilerin eleştirilerini hoşgörüyle karşılar.	
Ki-Kare	6,581
Serbestlik Derecesi	2
P	0,037

Branş	N	Mean Rank
Sınıf Öğretmeni	48	51,82
Branş Öğretmeni	48	48,93
Diğer	2	7,5
Toplam	98	

Sıra ortalamaları incelendiğinde; branşı sınıf öğretmeni olan yöneticilerin “Yöneticiler velilerin eleştirilerini hoşgörüyle karşılar.” yargısına daha olumlu baktıkları görülmektedir. Diğer yargılar hakkında yöneticilerin branşlarına göre farklılık yoktur. ($p>\alpha$)

7.1.2.3.9.Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin pozisyonuna göre farklılıklar

Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşlerinin pozisyonlarına göre farklılık gösterip göstermediğinin araştırılması için Varyans Analizi kullanılmıştır.

Tablo 56 Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği.

Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği	
Levene İstatistiği	p
0,580	0,562

Levene $F=0,58 \rightarrow p=0,562 > \alpha =0,05$ olduğundan H_0 kabul edilir, varyanslar homojendir. Varyans analizi kullanılabilir.

Tablo 57 Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin pozisyonuna göre farklılıklar Varyans Analizi Tablosu.

Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği	Ort. Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Ort. Kare	F	Kuyruk Olasılığı
Gruplar Arası	890,172	2	445,086	1,998	0,141
Gruplar İçi	21610,418	97	222,788		
Toplam	22500,590	99			

Varyans Analizi sonucuna göre; yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri pozisyonlarına göre farklılık göstermemektedir. ($p=0,141 > \alpha=0,05$) Ölçeği oluşturan sorular hakkında yönetici görüşlerinin pozisyonlarına göre farklılık gösterip göstermediğinin test edilmesi için Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Test sonuçlarına göre; yöneticilerin hiçbir yargı hakkındaki görüşleri pozisyonlarına (Kadrolu, vekil, görevlendirme) göre farklılık göstermemektedir. ($p>\alpha$)

7.1.2.3.10.Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin yöneticilikte geçen hizmet sürelerine göre farklılıklar

Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşlerinin yöneticilikte geçen hizmet sürelerine göre farklılık gösterip göstermediğinin araştırılması için Varyans Analizi kullanılmıştır.

Tablo 58 Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği.

Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği	
Levene İstatistiği	p
2,355	0,059

Levene $F=2,355 \rightarrow p=0,059 > \alpha =0,05$ olduğundan H_0 kabul edilir, varyanslar homojendir. Varyans analizi kullanılabilir.

Tablo 59 Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin yöneticilikte geçen hizmet süreleri ile ilgili Varyans Analizi Tablosu.

Okul-aile iletişiminde yönetici tutum ölçeği	Ort. Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Ort. Kare	F	Kuyruk Olasılığı
Gruplar Arası	1067,257	4	266,814	1,183	0,323
Gruplar İçi	21433,333	95	225,614		
Toplam	22500,590	99			

Varyans Analizi sonucuna göre; yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilikte geçen hizmet sürelerine göre farklılık göstermemektedir. ($p=0,323 > \alpha=0,05$) Ölçeği oluşturan sorular hakkında yönetici görüşlerinin yöneticilikte geçen hizmet sürelerine göre farklılık gösterip göstermediğinin test edilmesi için Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Test sonucuna göre; sadece “Bu okulda velilerin hepsi, okul aile birliği ve veli toplantılarına tam olarak katılırlar.” yargısı hakkındaki görüşlerinin yöneticilikte geçen hizmet sürelerine göre farklılık gösterdiği görülmüştür. ($p=0,041 < \alpha=0,05$)

Tablo 60 “Bu okulda velilerin hepsi, okul aile birliği ve veli toplantılarına tam olarak katılırlar.” Yargısıyla ilgili Ki Kare tablosu.

Bu okulda velilerin hepsi, okul aile birliği ve veli toplantılarına tam olarak katılırlar.	
Ki-Kare	9,964
Serbestlik Derecesi	4
P	0,041

Tablo 61 Yöneticilikte geçen hizmet süresi Sıra Ortalamaları.

Yöneticilikte geçen hizmet süreniz	N	Mean Rank
0-5 yıl	23	41,33
6-10 yıl	25	50,52
11-15 yıl	24	61,29
16-20 yıl	8	32,94
21 ve daha fazla yıl	19	52,74
Toplam	99	

Sıra ortalamaları incelendiğinde; 11-15 yıldır bu mesleği yapan yöneticilerin “Bu okulda velilerin hepsi, okul aile birliği ve veli toplantılarına tam olarak katılırlar.” yargısı-

na daha olumlu baktıkları görülmektedir. Diğer yargılar hakkında yöneticilerin yöneticilikte geçen hizmet sürelerine göre farklılık yoktur. ($p > \alpha$)

7.1.2.3.11.Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin aynı okulda geçen hizmet sürelerine göre farklılıklar

Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşlerinin aynı okulda geçen hizmet sürelerine göre farklılık gösterip göstermediğinin araştırılması için Varyans Analizi kullanılmıştır.

Tablo 62 Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği.

Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği	
Levene İstatistiği	p
0,268	0,765

Levene $F=0,268 \rightarrow p=0,765 > \alpha =0,05$ olduğundan H_0 kabul edilir, varyanslar homojendir. Varyans analizi kullanılabilir.

Tablo 63 Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin aynı okulda geçen hizmet sürelerine göre Varyans Analizi Tablosu.

Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği	Ort. Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Ort. Kare	F	Kuyruk Olasılığı
Gruplar Arası	735,350	2	367,675	1,639	0,200
Gruplar İçi	21765,240	97	224,384		
Toplam	22500,590	99			

Varyans Analizi sonucuna göre; yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri aynı okulda geçen hizmet sürelerine göre farklılık göstermemektedir. ($p=0,200 > \alpha=0,05$) Ölçeği oluşturan sorular hakkında yönetici görüşlerinin aynı okulda geçen hizmet süresine göre farklılık gösterip göstermediğinin test edilmesi için Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Test sonucuna göre; sadece “Veliler okul yöneticisine mesleki yeterlilikleri konusunda güvenirlir.” yargısı hakkındaki görüşlerinin aynı okulda geçen hizmet sürelerine göre farklılık gösterdiği görülmüştür. ($p=0,035 < \alpha=0,05$)

Tablo 64 Veliler okul yöneticisine mesleki yeterlilikleri konusunda güvenirlir.

Veliler okul yöneticisine mesleki yeterlilikleri konusunda güvenirlir.	
Ki-Kare	6,700
Serbestlik Derecesi	2
P	0,035

Tablo 65 Aynı okulda gecen hizmet süresi sıra ortalamaları.

Aynı okulda gecen hizmet süreniz	N	Mean Rank
0-5 yıl	38	41,59
5-10 yıl	29	54,60
11 yıl ve daha fazla yıl	32	55,81
Toplam	99	

Sıra ortalamaları incelendiğinde; 11 yıl ve daha fazla süredir aynı okulda hizmet yapan yöneticilerin “Veliler okul yöneticisine mesleki yeterlilikleri konusunda güvenirlir.” yargısına daha olumlu baktıkları görülmektedir. Yöneticilerin aynı okuldaki hizmet süresi arttıkça yöneticiler, velilerin kendilerine mesleki yeterlilikleri konusunda daha çok güven duyduklarını düşünmektedir. Diğer yargılar hakkında yöneticilerin aynı okulda geçen hizmet sürelerine göre farklılık yoktur. ($p>\alpha$)

7.1.2.3.12.Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin başarılı öğrencilerin aileleri ile görüşme durumuna göre farklılıklar

Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşlerinin yöneticilerin başarılı öğrencilerin aileleri ile görüşme durumuna göre farklılık gösterip göstermediğinin araştırılması için Varyans Analizi kullanılmıştır.

Tablo 66 Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği.

Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği	
Levene İstatistiği	P
1,800	0,173

Levene $F=1,800 \rightarrow p=0,173 > \alpha =0,05$ olduğundan H_0 kabul edilir, varyanslar homojendir. Varyans analizi kullanılabilir.

Tablo 67 Yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin başarılı öğrencilerin aileleri ile görüşme durumuna göre Varyans Analizi Tablosu.

Okul-aile iletişimi yönetici tutum ölçeği	Ort. Kararlar Toplamı	Serbestlik derecesi	Ort. Kare	F	Kuyruk Olasılığı
Gruplar Arası	1389,633	2	694,816	3,226	0,046
Gruplar İçi	14860,81	69	215,374		
Toplam	16250,44	71			

Varyans Analizi sonucuna göre; yöneticilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yöneticilerin başarılı öğrencilerin aileleri ile görüşme durumuna göre farklılık göstermektedir. ($p=0,046 < \alpha=0,05$). Başarılı öğrencilerin aileleri ile görüşme durumu açısından hangi yönetici grupları arasında farklılığın olduğunun belirlenmesi amacıyla Post-Hoc yaklaşımı kullanılarak Tukey HSD Testi kullanılmıştır.

Tablo 68 Başarılı öğrencilerin aileleri ile görüşme durumu açısından hangi yönetici grupları arasında farklılığın olduğunun belirlenmesi amacıyla Post-Hoc yaklaşımı kullanılarak oluşturulan Tukey HSD Testi.

Tukey HSD		Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği				
(I) Başarılı öğrencilerin velileri ile de görüşür müsünüz	(J) Başarılı öğrencilerin velileri ile de görüşür müsünüz	Ortalama Fark (I-J)	Std Hata	Kuyruk Olasılığı	95% Güven aralığı	
					Alt Limit	Üst Limit
Bazen görüşürüm	evet	-5,554	8,666	0,798	-26,312	15,205
	hayır	13,250	11,209	0,468	-13,598	40,098
Evet	bazen görüşürüm	5,554	8,666	0,798	-15,205	26,312
	hayır	18,804	7,560	0,040	0,695	36,913
Hayır	bazen görüşürüm	-13,250	11,209	0,468	-40,098	13,598
	evet	-18,804	7,560	0,040	-36,913	-0,695

Başarılı öğrencilerin velileri ile görüşen yöneticilerin okul-aile iletişimde tutumlarının veliler ile görüşmeyen yöneticilere göre daha olumlu olduğu görülmektedir. Aralarındaki fark 18,804'tür ve 0,05 anlam düzeyinde bu fark anlamlıdır. Diğer gruplar arasında ise farklılık yoktur.

7.2. Veliler İle İlgili Bulgular

7.2.1. Demografik Bulgular

Tablo 69 Araştırmaya katılan velilerin mesleğine ilişkin frekans dağılımı.

Araştırmaya Katılan Velilerin Mesleği	Frekans	%
Serbest	26	8,2
Ev hanımı	170	53,5
Tekstilci/Konfeksiyoncu	11	3,5
Nakliyecisi	4	1,3
Ekonomist	1	0,3
Esnaf	9	2,8
Tesisatçı	3	0,9
Motor ustası	1	0,3
İşçi	7	2,2
Muhasebeci	2	0,6
Aşçı	2	0,6
Ev temizliği	1	0,3
Bakıcı anne	1	0,3
Makine mühendisi	1	0,3
Emekli	9	2,8
İnşaatçı	1	0,3
Seyyar satıcı	1	0,3
Tercüman	1	0,3
Memur	6	1,9
Apartman görevlisi	1	0,3
Öğretmen	11	3,5
Polis	1	0,3
Bankacı	1	0,3
Marangoz	1	0,3
Mimar	1	0,3
Hemşire	2	0,6
Futbolcu	1	0,3
Güvenlik	4	1,3
İtfaiyeci	1	0,3
Satış müdürü	1	0,3
Öğrenci	2	0,6
Avukat	1	0,3
Şoför	1	0,3
Tekstil-tasarım	3	0,9
Müteahhit	1	0,3
Oto tamircisi	1	0,3
Emlakçı	1	0,3
Bilgisayar programcısı	1	0,3
Kuaför	1	0,3

Muhasebe	2	0,6
Diş hekimi	1	0,3
Matbaa	1	0,3
Kaynakçı	1	0,3
Hazır giyim	2	0,6
Bankacı	1	0,3
İnşaat mühendisi	1	0,3
Satış temsilcisi	1	0,3
Gıda mühendisi	1	0,3
Bakkal	1	0,3
Terzi	1	0,3
Yanıtsız	10	3,5
Toplam	317	100,0

Ankete katılan velilerin %53,5'i ev hanımıdır, %8,2'si serbest meslek sahibidir. Diğer meslek grupları küçük yüzdeler oluşturmaktadır.

Tablo 70 Araştırmaya katılan velilerin statüsüne ilişkin dağılımı.

Araştırmaya Katılan Velilerin Statüsü	Frekans	%
Anne	215	67,6
Baba	95	29,9
Diğer	5	1,6
Yanıtsız	2	0,9
Toplam	317	100,0

Ankete katılan velilerin % 67,6'sı öğrencinin annesi, % 29,9'u babasıdır.

Tablo 71 Araştırmaya katılan velilerin okula gelme sıklıklarına ilişkin durumlarının dağılımı.

Araştırmaya Katılan Öğrenci Velisinin okula gelme durumu	Frekans	%
Okula sürekli gelen veli	84	26,4
Okula ara sıra gelen veli	151	47,5
Okula hiç gelmeyen veli	55	17,3
Yanıtsız	27	8,8
Toplam	317	100,0

Ankete katılan velilerin % 47,5'i ara sıra, % 26,4'ü sürekli okula gelmekte, %17,3'ü ise hiç okula gelmemektedir.

Tablo 72 Araştırmaya katılan velilerin yaşlarına ilişkin durumlarının dağılımı.

Araştırmaya Katılan Velilerin Yaşı	Frekans	%
20-30	20	6,3
31-40	183	57,5
41-50	102	32,1
51-60	11	3,5
Yanıtız	1	0,6
Toplam	317	100,0

Ankete katılan velilerin % 57,5'i 31 ile 40 yaş arasında, % 32,1'i 41 ile 50 yaş arasında, % 6,3'ü 20 ile 30 yaş arasında, % 3,5'i 51 ile 60 yaş arasındadır.

Tablo 73 Araştırmaya katılan velilerin birliktelik durumlarının dağılımı.

Araştırmaya Katılan Anne-babanın birliktelik durumu	Frekans	%
Birlikte	280	88,1
Boşanmış	16	5,0
Anne vefat	3	0,9
Baba vefat	11	3,5
Her ikisi de vefat	1	0,3
Yanıtız	6	2,2
Toplam	317	100,0

Ankete katılan velilerin % 88,1'i birlikte iken, % 5'i boşanmıştır. Babası vefat eden %3,5 iken annesi vefat eden öğrenci %0,9'dur.

Tablo 74 Annenin öz olma durumuna göre dağılımı.

Araştırmaya Katılan Annenin Öz/Üvey Durumu	Frekans	%
Öz	311	97,8
Üvey	4	1,3
Yanıtız	2	0,9
Toplam	317	100,0

Annelerin % 97,8'i öz, % 1,3'ü üveydir.

Tablo 75 Babanın öz olma durumuna göre dağılımı.

Araştırmaya Katılan Babanın Öz/Üvey Durumu	Frekans	%
Öz	283	89,0
Üvey	1	0,3
Yanıtız	33	10,7
Toplam	317	100,0

Babaların % 89,0'ı öz, % 0,3'ü üveydir.

Tablo 76 Araştırmaya katılan velilerin eğitim durumlarına göre dağılımı.

Araştırmaya Katılan Velilerin Eğitim seviyeleri	Frekans	%
Okula gitmedi	6	1,9
İlkokul	113	35,5
Ortaokul	62	19,5
Lise	89	28,0
Üniversite	43	13,5
Master-doktora	1	0,3
Yanıtız	3	1,3
Toplam	317	100,0

Ankete katılan velilerin % 35,5'i ilkokul mezunu, % 28,0'ı lise mezunu, % 19,5'i ortaokul mezunu, % 13,5'i üniversite mezunudur.

Tablo 77 Öğrencinin kendine ait odasının olup olmama durumuna göre dağılımı.

Araştırmaya Katılan Velilerin Çocuklarının Kendine Ait Odası Var mı?	Frekans	%
Var	219	68,9
Yok	96	30,2
Yanıtız	2	0,9
Toplam	317	100,0

Öğrencilerin % 68,9'u kendi odasına sahip iken, % 30,2'sinin kendine ait odası yoktur.

Tablo 78 Araştırmaya katılan velilerin sahip olduğu çocuk sayısına göre dağılımı.

Araştırmaya Katılan Velilerin Kaç Çocuğu Var	Frekans	%
1 çocuk var	44	13,8
2 çocuk var	147	46,2
3 çocuk var	67	21,1
4 çocuk var	33	10,4
5 ve daha fazla çocuk var	23	7,2
Yanıtız	3	1,3
Toplam	317	100,0

Ankete katılan velilerin % 46,2'sinin 2 çocuğu, % 21,1'inin 3 çocuğu, % 13,8'inin 1 çocuğu, % 10,4'ünün 4 çocuğu vardır. 5 ve daha fazla çocuğa sahip olanlar ise % 7,2'lik bir kesimdir.

Tablo 79 Öğrencilerin, velinin kaçınıcı çocuğu olduğuna göre dağılımı.

Araştırmaya Katılan Velilerin Okuldaki Çocukları Kaçınıcı çocuğu	Frekans	%
1.çocuk	124	39,0
2.çocuk	95	29,9
3.çocuk	43	13,5
4.çocuk	14	4,4
5.ve daha sonraki çocuk	13	4,1
Yanıtız	28	9,0
Toplam	317	100,0

Öğrencilerin % 39,0'ı velinin 1. çocuğu, % 29,9'u velinin 2. çocuğu, % 13,5'i velinin 3. çocuğu, % 4,4'ü velinin 4. çocuğu, % 4,1'i velinin 5. Ve daha sonraki çocuğudur.

Tablo 80 Araştırmaya katılan velilerin memleketine göre dağılımı.

Araştırmaya Katılan Velilerin Memleketleri	Frekans	%
Adana	2	0,6
Adıyaman	7	2,2
Afyon	1	0,3
Ağrı	3	0,9
Amasya	5	1,6
Ankara	4	1,3
Antalya	4	1,3
Artvin	4	1,3
Aydın	1	0,3
Balıkesir	1	0,3
Bingöl	1	0,3
Bolu	3	0,9
Bursa	1	0,3
Çanakkale	4	1,3
Çorum	2	0,6
Denizli	3	0,9
Diyarbakır	5	1,6
Edirne	2	0,6
Elazığ	3	0,9
Erzincan	5	1,6
Erzurum	5	1,6
Eskişehir	1	0,3
Gaziantep	5	1,6
Giresun	9	2,8
Gümüşhane	10	3,1
Hatay	4	1,3
Isparta	5	1,6
İstanbul	27	8,5
Kars	6	1,9
Kastamonu	8	2,5
Kayseri	4	1,3
Kırklareli	2	0,6
Kırşehir	1	0,3
Konya	9	2,8
Malatya	8	2,5
Manisa	2	0,6
Kahramanmaraş	4	1,3
Mardin	18	5,7
Muğla	1	0,3
Muş	2	0,6
Nevşehir	4	1,3
Niğde	3	0,9
Ordu	7	2,2
Rize	3	0,9
Sakarya	2	0,6

Samsun	8	2,5
Siirt	2	0,6
Sivas	12	3,8
Tekirdağ	5	1,6
Tokat	9	2,8
Trabzon	12	3,8
Tunceli	2	0,6
Şanlıurfa	7	2,2
Yozgat	3	0,9
Zonguldak	2	0,6
Bayburt	3	0,9
Karaman	2	0,6
Kırıkkale	1	0,3
Batman	4	1,3
Bartın	3	0,9
Ardahan	3	0,9
Iğdır	3	0,9
Karabük	2	0,6
Kilis	2	0,6
Düzce	2	0,6
Yabancı uyruklu	6	1,9
KKTC	1	0,3
Mersin	3	0,9
Yanıtız	9	3,0
Toplam	317	100,0

Ankete katılan velilerin % 8,5'i İstanbul, % 5,7'si Mardin ilindendir. Diğer iller daha küçük yüzdeler oluşturmaktadır. Tablodan da görüldüğü gibi velilerin memleketleri çok çeşitlidir.

7.2.2. İletişim İle İlgili Bulgular

7.2.2.1. İletişim İle Bulguların Dağılımı

Tablo 81 Araştırmaya katılan velilerin gelir düzeyine göre dağılımı.

Araştırmaya Katılan Velilerin Gelir Düzeyleri	Frekans	%
0-500 YTL	80	25,24
500YTL-1000YTL	127	40,06
1500YTL-2000YTL	63	19,87
2000YTL ve üstü	47	14,83
Toplam	317	100

Velilerin %25,24'ünün aylık gelir düzeyi 0-500 YTL arasında, %40,06'sının 500-1000YTL arasında, %19,87'sinin 1500-2000 YTL arasında ve %14,83'ünün ise 2000

YTL'nin üzerindedir. Ailelerin çoğunun aylık gelirinin 500-1000 YTL arasında olduğu görülmektedir.

Tablo 82 Velinin Okul Müdürü ile görüşme isteme durumuna göre dağılımı.

Siz Okul Müdürü ile görüşmek istediniz mi?		Frekans	%
Hayır	Sebep Bildirilmeyen	197	62,1
	Sebep Bildiren. (Çünkü çocuğuma güveniyorum)	1	0,3
Evet	Sebep Bildirmeyen	29	9,1
	Sebep Bildiren Toplam	74	23,34
	Tanışmak için	2	0,6
	Okulun ihtiyaçları	5	1,6
	Çocuk kavga ettiğinde	1	0,3
	Para istendiğinde	4	1,3
	Çocuğumun sağlık problemi nedeniyle	4	1,3
	Okul Müdürünü tebrik ve takdir etmek için	1	0,3
	Çocuğumun ders durumu ve toplantılarda	6	1,9
	Kurs hakkında	1	0,3
	Evet, güvenlik konusunda	1	0,3
	Evet, okulun başarı durumu için	2	0,6
	Öğrenci servisleri hakkında	1	0,3
	Öğretmenimizin sınıfını bırakmaması için	2	0,6
	Okul aile birliği üyesi olduğumdan	5	1,6
	Çocuğu kayıt yaptırırken	2	0,6
	Öğretmen durumu ile ilgili	2	0,6
	Maddi yardım sebebi ile	6	1,9
	Yanıtsız	45	14,2
	Toplam	317	100,0

Ankete katılan velilerin “Siz Okul Müdürü ile görüşmek istediniz mi?” sorusuna verdikleri değişik cevaplarda; % 62,1’i müdürle görüşmek istemezken, % 9,1’i görüşmek istemiş ve sebep bildirmemiştir. Görüşenlerin ise görüşme nedenleri, tabloda da görüldüğü gibi; çocuğunun ders durumu, okuldan sağlanacak maddi yardım sebebiyle, okul-aile birliği üyesi olmaları, okulun ihtiyaçları, okuldan para istendiğinde, çocuğunun sağlık problemi olarak sıralanmaktadır. Bu soruyu %14,2 oranında veli yanıtsız bırakmıştır. Tablo 38’de bu konu çapraz dağılım olarak gösterilmiştir. Öğrenci velilerinin Okul Müdürüyle görüşme

nedenlerine baktığımızda çocuğunun akademik başarısına yönelik görüşmelerin yetersiz olması dikkat çekmektedir.

Tablo 83 Velinin Okul Müdürü ile görüşme isteme durumuna göre çapraz dağılımı.

Siz Okul Müdürü ile görüşmek istediniz mi?		Öğrenci Velisinin Eğitim seviyesi						Toplam
		Okula gitmedi	İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite	Master-Doktora	
Evet	Frekans	1	22	16	25	10	0	74
	%	16,66%	21,15%	23,88%	27,17%	21,27%	0,00%	23,34%
Hayır	Frekans	5	68	42	55	27	1	198
	%	83,33%	65,38%	62,68%	59,78%	57,44%	100%	62,46%
Yanıtsız	Frekans	0	14	9	12	10		45
	%	0,00%	13,46%	13,43%	13,04%	21,27%	33,33%	14,19%
Toplam	Frekans	6	104	67	92	47	1	317
	%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Her eğitim düzeyindeki veliler'in büyük çoğunluğu daha önce okul müdürü ile görüşmek istememişlerdir. Teker teker incelendiğinde ise en çok okula gitmeyen ve lise mezunu olan velilerin okul müdürü ile görüşmek istedikleri söylenebilir. İlkokul ve üniversite mezunları ise daha önce okul müdürü ile görüşme isteği konusunda en düşük yüzdelere sahiptir. Literatürde “Öğrenciler, ana babaların gerçekleri ile okul gerçekleri arasında kalırlar. Bu gerçekler ne kadar birbiriyle paralel gider uyuşur ise o oranda öğrenci bocalamaz kararsız kalmaz.” Olarak bahsedilmektedir. Öğrenci velilerinin okul Müdürüyle ya da diğer yöneticilerle iletişim eksikliği onların okul gerçeklerinden uzak kalmalarına ve dolayısıyla çocuklarının problemlerini anlamada ve çözmede zorluklarla karşı karşıya gelmelerine sebep olmaktadır. Tablo 122’de de görüldüğü gibi okul’a sürekli gelen, okul yönetimi ve öğretmenlerle sürekli iletişim halinde olan velilerin çocuklarının daha başarılı oldukları görülmektedir. Okula hiç gelmeyen ve çocuğunun durumuna ilgisiz kalan velilerin çocuklarının başarısızlık oranlarının ise diğerlerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 84 Araştırmaya katılan velilerin Okul Müdürü ile görüşme sebebine göre dağılımı.

Sizce hangi durumda Okul Müdürü ile görüşülmeli?	Frekans	%
Çocuğun davranışları ve disiplin hakkında	24	7,8
Okula geç gelme ya da gel-meme	5	1,6
Öğretmenleri asan konularda	22	6,9
Sosyal faaliyet	3	0,9
Genel konular	85	26,8
Sınıf değişikliği sınıf prob-lemeleri	2	0,6
Bilmiyorum	3	0,9
Öğretmen öğrenci veli ara-sındaki sorunlarda	10	3,2
Sorun olduğunda	70	22,1
Öğrenciler arasında kavga olursa	2	0,6
Çocuğumun uyumsuz oldu-ğunu gördüğümde	7	2,2
Okul Müdürüne görüş bil-dirmek için	6	1,9
Güvenlik konusunda	2	0,6
Eğitim konusunda	19	6,0
En küçük bir kaygı olduğun-da	2	0,6
Başarı durumunu öğrenmek için	3	0,9
Yanıtız	52	16,4
Toplam	317	100,0

Bu tabloda anketi cevaplayan velilere “Siz okul müdür ile görüşmek istediniz mi, ne sebeple görüşmek istediniz” sorusu açık uçlu olarak seçeneksiz soruldu. Ankete katılan velilerin % 26,8’i genel konular sebebiyle görüştüğünü, % 22,1’i çocuğuyla ilgili herhangi bir sorun olduğunda, %7,8’i Çocuğun davranışları ve disiplin hakkında, % 6,9’u öğretmenleri aşan konularda, % 6,0’ı eğitim konusunda Okul Müdürü ile görüştiklerini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan velilerin %16,4’ünün soruyu cevapsız bırakmaları dikkat çekicidir. Ankete katılanların çoğu bir sorun olduğunda veya genel konular için okul müdürü ile görüşülmesi gerektiğini düşünmektedir. Disiplin, eğitim ve öğretmeni aşan konular ise bunları takip etmektedir. Bunun dışında sosyal faaliyet, sınıf değişikliği problemleri, öğrenciler arası kavga, güvenlik, herhangi küçük bir kaygı ve öğrencinin başarısı gibi durumlar için okul müdürü ile görüşmenin çok önemli sebepler olmadığı düşünülmektedir.

Burada ailelerin Okul Müdürü ile görüşme nedenleri arasında çocuğuyla ilgili sorun olduğunda ya da disiplin ve davranış problemleri nedeniyle görüşme oranı yüksek görülmektedir. Bunun nedenleri ailelerin okula yalnızca çocukları ile ilgili olumsuz bir durum olduğunda çağırılmaları ve velinin de bir problem olmadığında okula gelmek istememesi olarak değerlendirilebilir.

Tablo 85 Araştırmaya katılan veliye göre Okul Müdürünün en önemli görevi ve eğitim seviyesine göre dağılımı.

Sizce Okul Müdürünün en önemli görevi nedir?		Eğitim seviyeniz					Toplam
		Okula gitmedi	İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite	
Öğrenciyle ilgilenmeli	Frekans	1	20	6	10	9	46
	%	16,7%	21,3%	10,5%	12,7%	22,0%	16,6%
Ankettekileri uygulamalı	Frekans	0	0	1	0	0	1
	%	0,0%	0,0%	1,8%	0,0%	0,0%	0,4%
Okulu iyi yönetmesi	Frekans	2	34	17	25	12	90
	%	33,3%	36,2%	29,8%	31,6%	29,3%	32,5%
Veli ve öğrenciyle işbirliği yapmalı	Frekans	0	5	1	5	1	12
	%	0,0%	5,3%	1,8%	6,3%	2,4%	4,3%
Disiplini sağlamak	Frekans	1	25	21	24	6	77
	%	16,7%	26,6%	36,8%	30,4%	14,6%	27,8%
Okul güvenliğini sağlamak	Frekans	1	2	2	5	1	11
	%	16,7%	2,1%	3,5%	6,3%	2,4%	4,0%
Çocuklarımızın iyi eğitim alması	Frekans	0	4	8	7	10	29
	%	0,0%	4,3%	14,0%	8,9%	24,4%	10,5%
Okulda demokratik bir düzen oluşturma	Frekans	0	2	1	0	2	5
	%	0,0%	2,1%	1,8%	0,0%	4,9%	1,8%
Odasında oturmak	Frekans	0	0	0	1	0	1
	%	0,0%	0,0%	0,0%	1,3%	0,0%	0,4%
Velileri bilgilendirmek	Frekans	1	2	0	2	0	5
	%	16,7%	2,1%	0,0%	2,5%	0,0%	1,8%
Toplam	Frekans	6	94	57	79	41	277
	%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

İlkokul, ortaokul ve lise mezunu veliler Okul Müdürünün başlıca görevlerinin okulu iyi yönetmesi ve disiplini sağlaması görüşünde birleşirken; üniversite mezunu veliler ise Okul Müdürünün başlıca görevlerinin okulu iyi yönetmek ve çocuklarının iyi eğitim almasını sağlamak olarak görmektedir. Daha sonrasında her eğitim düzeyi için “öğrenciyle ilgilenmeli” yargısı gelmektedir. Tüm eğitim düzeylerinde ise “velileri bilgilendirmek”, “odasında oturmak”, “okulda demokratik bir düzen sağlamak” ve “veli ve öğrenciyle işbirliği yapmak” görevleri çok önem taşımamaktadır. Okul müdürünün, “okulu iyi yönetmek”,

“disiplini sağlamak” ve “öğrenciyle ilgilenmek” her eğitim düzeyindeki veli için ilk görevleri olarak görünmektedir. Ayrıca üniversite mezunu velilerine göre “çocukların iyi eğitim alması” okul müdürünün öncelikli görevleri arasındadır.

Tablo 86 Araştırmaya katılan veliye göre çocuğunun başarı durumu ve eğitim seviyesine göre dağılımı.

Çocuğunuzu başarılı bulur musunuz?		Eğitim seviyeniz						Toplam
		Okula gitmedi	İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite	master-doktora	
Evet	Frekans	4	53	39	63	30	1	190
	%	66,7%	57,6%	67,2%	77,8%	73,2%	100,0%	68,1%
Hayır	Frekans	1	13	2	2	1	0	19
	%	16,7%	14,1%	3,4%	2,5%	2,4%	0,0%	6,8%
Biraz	Frekans	1	26	17	16	10	0	70
	%	16,7%	28,3%	29,3%	19,8%	24,4%	0,0%	25,1%
Toplam	Frekans	6	92	58	81	41	1	279
	%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Eğitim düzeyine göre velilerin çoğu çocuklarının başarılı olduğunu düşünmektedir. Her eğitim düzeyi için veliler genel olarak çocuklarının başarılı olduklarını düşünmektedir. Bunun yanı sıra okula gitmeyen ve ilkokul mezunu olan veliler diğer eğitim düzeylerine göre çocuklarının başarısız olduklarını daha yüksek oranda belirtmektedirler. Her eğitim düzeyi için çocuklarının orta derecede başarıya sahip olduğunu belirten velilerin oranları birbirine yaklaşıktır. Yine de velilerin çoğu çocuklarının başarılı olduğunu düşünmektedir.

7.2.2.2.Okul–Aile İletişiminde Veli Tutum Ölçeğinin Oluşturulması

7.2.2.3. Bulguların Değerlendirilmesi

Okul- aile iletişiminde velilerin yaklaşımını belirlemek amacıyla velilerden likert ölçeğinde hazırlanmış anket sorularını “ 5 =Kesinlikle Katılıyorum, 4 = Katılıyorum, 3 = Kararsızım, 2 = Katılmıyorum, 1= Kesinlikle Katılmıyorum” olmak üzere değerlendirme-leri istenmiştir. Velilerin yöneticiler ile iletişimleri hakkında sorulan sorulara verdikleri yanıtlardan hareketle her bir velinin yöneticilerle iletişimi sağlama becerilerini yansıtan “okul-aile iletişiminde veli tutum ölçeği” oluşturulmuştur.

Tablo 87 Ankette yer alan soruların birbirleri ile olan tutarlılığını ve kullanılan ölçeğin ilgilenilen sorunu ne derece yansıttığını belirlemek amacıyla yapılan güvenilirlik analizi.

Güvenilirlik Analizi	
Cronbach's Alpha	Soru Sayısı
0,85	24,00

Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği için yapılan güvenilirlik analizine göre $0,80 \leq \text{Cronbach Alfa} = 0,85 < 1,00$ olduğundan kullanılan ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçektir. Analizlerde kullanılacak tekniklerin belirlenmesi amacıyla okul-aile iletişimde veli tutum ölçeğinin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov-Smirnov Testi ile test edilmiştir. Test sonucuna göre; $p=0,26 > \alpha = 0,05$ olduğundan değişkenin dağılımının normal dağılım olduğunu söyleyen H_0 hipotezi kabul edilir. Değişken normal dağılım varsayımını sağladığından verilerin analizinde parametrik yöntemler kullanılacaktır.

Tablo 88 Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği.

Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği	
Kolmogorov-Smirnov Z	1,01
Çift Taraflı Kuyruk Olasılığı (p)	0,26

Ölçeği oluşturan sorular bazında farklılığın olup olmadığının incelenmesi için tüm soruların normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov Smirnov Testi ile test edilmiş ve tüm soruların normal dağılım göstermediği görülmüştür. ($p < \alpha$) Bu nedenle soru bazında incelemelerde parametrik olmayan testler kullanılacaktır.

Tablo 89 Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeğini oluşturan sorulara ait tanımlayıcı istatistikler.

Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği soruları	N	Minimum	Maksimum	Ortalama	Standart Hata
Okul Müdürünün isteklerini göz önünde bulundururum	310	1	5	4,14	0,87
Veli toplantılarına katılırım	311	1	5	4,41	0,9
Okul ve Okul Müdürü ile ilgili görüşlerimi Okul Müdürüne rahatça söyleyebilirim.	310	1	5	3,97	1,06
Okul aile işbirliğinin artmasına yönelik çalışmalarda istekliyimdir.	311	1	5	3,76	1,05

Genel toplantılar dışında da Okul Müdürüyle görüşürüm.	308	1	5	3,11	1,25
Ekonomik nedenler Okul Müdürü - veli iletişimini etkiler	301	1	5	3,19	1,37
Okul Müdürleri, öğrenciyle ilgili konularda velilerin görüşlerini alırlar	307	1	5	3,67	1,23
Çocuğumla ilgili konularda Okul Müdürünün görüşlerini alırım	312	1	5	3,43	1,25
Okul Müdürü velilerin eleştirilerini hoşgörüyü karşılar	312	1	5	3,71	1,15
Okul Müdürlerinin eleştirilerini hoşgörü ile karşılarım	308	1	5	3,9	1
Okul Müdürleri, veliye öğrencinin başarısından çok sosyal ve psikolojik gelişimi hakkında bilgi verir.	314	1	5	3,32	1,21
Görüşmelerde öğrencinin basarî düzeyinden bahsetmek yerine daha basarîli olması için yapılması gerekenler anlatılır.	308	1	5	4,04	0,99
Okul Müdürü veli iletişiminin yetersiz olusunda Okul Müdürü etkendir	307	1	5	3,34	1,19
Okul Müdürü veli iletişiminin yetersiz olusunda veli etkendir	307	1	5	3,17	1,18
Okul Müdürü veli işbirliği öğrenci başarısını olumlu yönde etkilemektedir.	310	1	5	3,85	1,17
Veli olarak Okul Müdürünün isine müdahale ederim.	305	1	5	2,25	1,18
Okulun eğitim anlayışından haberdarım.	309	1	5	3,89	1,02
Derslerde uygulanan öğretim metodlarını bilirim.	306	1	5	3,69	1,04
Görüşmelerde verdiğim sözü tutarım.	309	1	5	4,41	0,82
Okul Müdürü görüşmelerde verdikleri sözleri tutarlar.	302	1	5	3,91	1,06
Okul Müdürü ailelerin endişelerini dinlerler ve sorularını dürüstçe cevaplarlar.	313	1	5	3,89	1,11
Çocuğumun sorunları olduğunda onları dinlerim.	314	1	5	4,46	0,82
Etkin bir zaman planlaması konusunda çocuğuma yardımcı olurum.	313	1	5	4,37	0,83
Çocuğum her türlü konuda benimle konuşur.	307	1	5	4,28	0,93

Soru ortalamalarının çoğu 4 (Katılıyorum)'ün üzerinde veya yakın olduğundan araştırmaya katılan velilerin genellikle belirtilen yargılara katıldığını söyleyebiliriz. "Veli

olarak Okul Müdürün işine müdahale ederim” yargısının ortalaması 2,25’tir. Bu ortalama velilerin bu yargıya çok katılmadıklarını göstermektedir. “Genel toplantılar dışında da Okul Müdürüyle görüşürüm”, “Ekonomik nedenler Okul Müdürü - veli iletişimini etkiler” ve “Okul Müdürü veli iletişiminin yetersiz olusunda veli etkindir” yargılarının ortalamaları ise 3(Karasızım)’e yakın olduğu görülmektedir. Veliler bu yargılar konusunda karasız bir görüş sergilemektedir.

7.2.2.3.1.Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri velilerin mesleklerine göre farklılıklar

Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşlerinin mesleklerine göre farklılık gösterip göstermediğinin araştırılması için Varyans Analizi kullanılmıştır. Varyans analizinin kullanılabilmesi için örneklemelerin seçildiği anakütlelerin varyanslarının eşit olması gerekir. Varyans eşitliğinin sınanması için Levene Testi kullanılmıştır.

Tablo 90 Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği.

Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği	
Levene İstatistiği	p
1,92	0,02

Levene, $p=0,02 < \alpha =0,05$ olduğundan H_0 reddedilir, varyanslar homojen değildir. Varyans analizinin temel varsayımı sağlanmadığından, bu analizin alternatifini olan Kruskal Wallis testi kullanılacaktır.

Tablo 91 “Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri velilerin mesleklerine göre farklılık göstermekte midir?” Yargısıyla ilgili Ki-Kare tablosu.

Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği	
Ki-Kare	51,64
Serbestlik Derecesi	49
P	0,37

Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri mesleklerine göre farklılık göstermektedir. ($p=0,37 > \alpha=0,05$)

7.2.2.3.2. Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri velilerin statülerine göre farklılıklar

Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşlerinin statüsüne göre farklılık gösterip göstermediğinin araştırılması için t-testi kullanılmıştır.

Tablo 92 Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği.

Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği				
Statü	Birim Sayısı	Ortalama	Std Hata	Ort. Std. Hata
Anne	215	87,73	12,88	0,88
Baba	95	88,35	13,93	1,43

Statüsü “Anne” olanların okul-aile iletişimi tutum ölçeği ortalaması 87,73, “Baba” olanların ise 88,35’tir.

Tablo 93 Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri velilerin statülerine göre farklılık göstermekte midir?

Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği						
T	Serbestlik derecesi	Çift taraflı kuyruk olasılığı	Ortalama Farkı	Std. Hata	95% Güven aralığı	
					Alt Limit	Üst Limit
-0,376301025	308	0,706952	-0,61248	1,6276456	-3,8152	2,590227

T-testi sonucuna göre; velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri statüsüne göre farklılık göstermemektedir. ($p=0,706 > \alpha=0,05$) Ölçeği oluşturan sorular hakkında veli görüşlerinin statüye göre farklılık gösterip göstermediğinin test edilmesi için Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Test sonuçlarına göre;

Tablo 94 Ölçeği oluşturan sorular hakkında veli görüşlerinin statüye göre farklılık gösterip göstermediği ile ilgili Mann Whitney U testi.

Okul-aile iletişiminde veli tutum ölçeği	Veli toplantılarına katılım	Okul Müdürleri, veliye öğrencinin başarısından çok sosyal ve psikolojik gelişimi hakkında bilgi verir.	Çocuğum her türlü konuda benimle konuşur.
Mann-Whitney U	7511,50	8505,00	7971,50
Wilcoxon W	11976,50	31510,00	12436,50
Z	-3,82	-2,22	-2,71
P	0,00	0,03	0,01

“Veli toplantılarına katılım”(p= 0,00<0,05), “Okul Müdürleri, veliye öğrencinin başarısından çok sosyal ve psikolojik gelişimi hakkında bilgi verir”(p= 0,03<0,05) ve “Çocuğum her türlü konuda benimle konuşur”(p=0,01<0,05) yargıları hakkındaki görüşleri statülerine göre farklılık göstermektedir.

Tablo 95 Anne ve Babaların, “Veli Toplantılarına katılım”, “ Çocuğum her türlü konuda benimle konuşur”, “Okul Müdürleri, veliye öğrencinin başarısından çok sosyal ve psikolojik gelişimi hakkında bilgi verir” yargılarıyla ilgili sıra ortalamaları.

Yargılar	Statü	N	Mean Rank
Veli toplantılarına katılım	Anne	210	163,73
	Baba	94	127,41
	Total	304	
Okul Müdürleri, veliye öğrencinin başarısından çok sosyal ve psikolojik gelişimi hakkında bilgi verir.	Anne	214	147,24
	Baba	94	171,02
	Total	308	
Çocuğum her türlü konuda benimle konuşur.	Anne	206	158,80
	Baba	94	132,30
	Total	300	

Sıra ortalamaları (Mean Rank) incelendiğinde; annelerin “ Veli Toplantılarına katılım” ve “ Çocuğum her türlü konuda benimle konuşur” yargılarına babalara göre daha olumlu cevap verdikleri görülmektedir. “Okul Müdürleri, veliye öğrencinin başarısından çok sosyal ve psikolojik gelişimi hakkında bilgi verir” yargısına ise babalar annelere göre daha olumlu cevaplar vermişlerdir.

7.2.2.3.3. Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri velilerin okula gelme durumuna göre farklılıklar

Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşlerinin velilerin okula gelme durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğinin araştırılması için Varyans Analizi kullanılmıştır.

Tablo 96 Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği.

Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği	
Levene İstatistiği	p
1,49	0,23

Levene $F=1,49 \rightarrow p=0,23 > \alpha=0,05$ olduğundan H_0 kabul edilir, varyanslar homojendir. Varyans analizi kullanılabilir.

Tablo 97 Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri velilerin okula gelme durumuna göre farklılık göstermekte midir?

Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği	Ort. Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Ort. Kare	F	Kuyruk Olasılığı
Gruplar Arası	2457,80	2,00	1228,90	7,14	0,01
Gruplar İçi	49415,44	287,00	172,18		
Toplam	51873,24	289,00			

Varyans Analizi sonucuna göre; velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri okula gelme durumlarına göre farklılık göstermektedir. ($p=0,01 > \alpha=0,05$) Bu farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını görmek amacı ile Post Hoc testinden faydalanılacaktır.

Tablo 98 Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri velilerin okula gelme durumuna göre Post Hoc testi.

Bonferroni	Okul-aile iletişiminde veli tutum ölçeği					
(I) Öğrenci Velisinin okula gelme durumu	(J) Öğrenci Velisinin okula gelme durumu	Ortalama Fark	Standart Hata	Kuyruk Olasılığı	95% Güven aralığı	
					Alt Limit	Üst Limit
Okula sürekli gelen veli	Okula ara sıra gelen veli	6,738884	1,786061	0,000588	2,43788	11,03989
	Okula hiç gelmeyen veli	3,942857	2,276024	0,25286	-1,538	9,42374
Okula ara sıra gelen veli	Okula sürekli gelen veli	-6,73888	1,786061	0,000588	-11,04	-2,43788
	Okula hiç gelmeyen veli	-2,79603	2,066589	0,531393	-7,7726	2,180518
Okula hiç gelmeyen veli	Okula sürekli gelen veli	-3,94286	2,276024	0,25286	-9,4237	1,538025
	Okula ara sıra gelen veli	2,796026	2,066589	0,531393	-2,1805	7,772571

Yapılan Post Hoc Testine göre “okula sürekli gelen veli” ve “okula ara sıra gelen veli” arasında okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği bakımından farklılık vardır.($p=0,0005<0,05$) “Okula sürekli gelen veli”, “okula ara sıra gelen veli” ye göre yargılara daha olumlu cevaplar vermiştir.

7.2.2.3.4.Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri velilerin yaşına göre farklılıklar

Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşlerinin velilerin yaşına göre farklılık gösterip göstermediğinin araştırılması için Varyans Analizi kullanılmıştır.

Tablo 99 Okul-aile iletişiminde veli tutum ölçeği.

Okul-aile iletişiminde veli tutum ölçeği	
Levene İstatistiği	p
1,82	0,14

Levene $F=1,82 \rightarrow p=0,14 > \alpha =0,05$ olduğundan H_0 kabul edilir, varyanslar homojendir. Varyans analizi kullanılabilir.

Tablo 100 Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri velilerin yaşına göre Varyans analizi.

Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği	Ort. Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Ort. Kare	F	Kuyruk Olasılığı
Gruplar Arası	160,90	3,00	53,63	0,31	0,82
Gruplar İçi	54142,25	312,00	173,53		
Toplam	54303,15	315,00			

Varyans Analizi sonucuna göre; velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri yaşa göre farklılık göstermemektedir. ($p=0,82 > \alpha=0,05$)

7.2.2.3.5. Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri velilerin birliktelik durumuna göre farklılıklar

Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşlerinin velilerin birliktelik durumuna göre farklılık gösterip göstermediğinin araştırılması için Varyans Analizi kullanılmıştır.

Tablo 101 Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği.

Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği	
Levene İstatistiği	p
0,98	0,40

Levene $F=0,98 \rightarrow p=0,40 > \alpha=0,05$ olduğundan H_0 kabul edilir, varyanslar homojendir. Varyans analizi kullanılabilir.

Tablo 102 Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri velilerin birliktelik durumuna göre Varyans analizi.

Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği	Ort. Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Ort. Kare	F	Kuyruk Olasılığı
Gruplar Arası	1048,55	4,00	262,14	1,57	0,18
Gruplar İçi	51241,42	306,00	167,46		
Toplam	52289,97	310,00			

Varyans Analizi sonucuna göre; velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri birliktelik durumuna göre farklılık göstermemektedir. ($p=0,18 > \alpha=0,05$) Gruplar arasındaki farklılığı daha net ortaya koyabilmek için “birlikte”, “boşanmış”, “anne vefat”, “baba vefat”, “her ikisi de vefat” olmak üzere beş sınıflı olan birliktelik değişkeni “birlikte” ve diğer grupların tek bir sınıf haline getirilmesi ile oluşturulan yeni sınıf ise “özel durum” olarak tanımlanmıştır. Bu şekilde iki kategorili hale getirilmesinin nedeni ailesi birlikte olan çocukların ve ailelerinin okul ile iletişimlerinin daha olumlu olduğu izleniminden kaynaklanmaktadır. Bu yeni sınıflandırmadan sonra Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşlerinin velilerin birliktelik durumuna göre farklılık gösterip göstermediğinin araştırılması için t-testi kullanılmıştır.

Tablo 103 Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği.

Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği				
Birliktelik Durumu	Birim Sayısı	Ortalama	Std Hata	Ort. Std. Hata
Birlikte	280	84,18	12,24	0,73
Özel Durum	31	80,26	13,52	2,43

Birlikte olan velilerin okul-aile iletişimi tutum ölçeği ortalaması 84,18, özel durumu olan velilerin okul-aile iletişimi tutum ölçeği ortalaması ise 80,26’dır. Ancak test sonucuna göre bu ortalamalar arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Tablo 104 Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği.

Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği						
T	Serbestlik derecesi	Çift taraflı kuyruk olasılığı	Ortalama Farkı	Std. Hata	95% Güven aralığı	
					Alt Limit	Üst Limit
1,675979313	309	0,094754	3,924078	2,341364	-0,68296	8,531113

T-testi sonucuna göre; velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri birliktelik durumuna göre farklılık göstermemektedir. ($p=0,094 > \alpha=0,05$) T-testinden ve varyans analizinden elde edilen sonuç, velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri birliktelik durumuna göre farklılık göstermediği yönündedir.

7.2.2.3.6.Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri annenin öz/üvey olma durumuna göre farklılıklar

Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşlerinin annenin öz/üvey olma durumuna göre farklılık gösterip göstermediğinin araştırılması için t-testi kullanılmıştır.

Tablo 105 Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri annenin öz/üvey olma durumuna göre Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği.

Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği				
Anne öz/Üvey	Birim Sayısı	Ortalama	Std. Hata	Ort. Std. Hata
Öz	311	87,95	13,24	0,75
Üvey	4	87,25	4,79	2,39

Öz anne olanların okul-aile iletişimi tutum ölçeği ortalaması 87,95, üvey olanların ise 87,25'tir.

Tablo 106 Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri annenin öz/üvey olma durumuna göre Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği

Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği						
T	Serbestlik derecesi	Çift taraflı kuyruk olasılığı	Ortalama Farkı	Std. Hata	95% Güven aralığı	
					Alt Limit	Üst Limit
0,105268788	313	0,9162	0,69855	6,635899073	-12,3581	13,75516

T-testi sonucuna göre; velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri annenin öz/üvey olma durumuna göre farklılık göstermemektedir. ($p=0,916 > \alpha=0,05$) Bu sonuç üvey anne sayısının dört olması ve dolayısı ile temsil gücünün düşük olması nedeni ile çok sağlıklı değildir.

7.2.2.3.7.Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri babanın öz/üvey olma durumuna göre farklılıklar

Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşlerinin babanın öz/üvey olma durumuna göre farklılık gösterip göstermediğinin araştırılması için t-testi kullanılmıştır.

Tablo 107 Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri babanın öz/üvey olma durumuna göre Okul-aile iletişiminde veli tutum ölçeği.

Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği				
Baba öz/Üvey	Birim Sayısı	Ortalama	Std. Hata	Ort. Std. Hata
Öz	283	88,64	12,93	0,77
Üvey	1	67,00	.	.

Öz baba olanların okul-aile iletişimi tutum ölçeği ortalaması 88,64, üvey olanların ise 67'dir.

Tablo 108 Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri babanın öz/üvey olma durumuna göre Okul-aile iletişiminde yönetici tutum ölçeği.

Okul-aile iletişimde yönetici tutum ölçeği						
T	Serbestlik derecesi	Çift taraflı kuyruk olasılığı	Ortalama Farkı	Std. Hata	95% Güven aralığı	
					Alt Limit	Üst Limit
1,670655744	282	0,0959	21,6431	12,95485896	-3,85739	47,14361

T-testi sonucuna göre; velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri babanın öz/üvey olma durumuna göre farklılık göstermemektedir. ($p=0,09 > \alpha=0,05$) Bu sonuç üvey baba sayısının bir olması ve dolayısı ile temsil gücünün düşük olması nedeni ile çok sağlıklı değildir.

7.2.2.3.8. Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri eğitim düzeylerine göre farklılıklar

Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşlerinin velilerin eğitim düzeylerine göre farklılık gösterip göstermediğinin araştırılması için Varyans Analizi kullanılmıştır.

Tablo 109 Okul-aile iletişiminde veli tutum ölçeği.

Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği	
Levene İstatistiği	p
2,27	0,06

Levene $F=2,27 \rightarrow p=0,06 > \alpha=0,05$ olduğundan H_0 kabul edilir, varyanslar homojendir. Varyans analizi kullanılabilir.

Tablo 110 Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri eğitim düzeylerine göre Okul-aile iletişiminde veli tutum ölçeği

Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği	Ort. Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Ort. Kare	F	Kuyruk Olasılığı
Gruplar Arası	1600,55	5,00	320,11	1,87	0,10
Gruplar İçi	52650,16	308,00	170,94		
Toplam	54250,71	313,00			

Varyans Analizi sonucuna göre; velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri eğitim düzeylerine göre farklılık göstermemektedir. ($p=0,18 > \alpha=0,05$)

Tablo 111 Ölçeği oluşturan sorular hakkında veli görüşlerinin statüye göre farklılık gösterip göstermediğinin test edilmesi için kullanılan Kruskal Wallis testi.

Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği	Veli toplantılarına katılım	Okul aile işbirliğinin artmasına yönelik çalışmalarında istekliyimdir.	Ekonomik nedenler Okul Müdürü - veli iletişimini etkiler	Okul Müdürü veli işbirliği öğrenci başarısını olumlu yönde etkilemektedir.	Derslerde uygulanan öğretim metotlarını bilirim.	Çocuğumun sorunları olduğunda onları dinlerim.	Etkin bir zaman planlaması konusunda çocuğuma yardımcı olurum.
Ki-Kare	13,09	12,66	16,81	13,54	23,56	17,43	15,91
Serbestlik Derecesi	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00
P	0,02	0,03	0,00	0,02	0,00	0,00	0,01

“Veli toplantılarına katılım”(p=0,02<0,05), “Okul aile işbirliğinin artmasına yönelik çalışmalarda istekliyimdir” (p=0,03<0,05), “Ekonomik nedenler Okul Müdürü - veli iletişimini etkiler” (p=0,00<0,05), “Okul Müdürü veli işbirliği öğrenci başarısını olumlu yönde etkilemektedir” (p=0,02<0,05), “Derslerde uygulanan öğretim metotlarını bilirim” (p=0,00<0,05), “Çocuğumun sorunları olduğunda onları dinlerim.” (p=0,00<0,05) ve “Etkin bir zaman planlaması konusunda çocuğuma yardımcı olurum” (p=0,01<0,05) yargılarında verilen cevaplar arasında eğitim düzeylerine göre farklılık görülmektedir.

Tablo 112 Yargılar bazında velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri eğitim düzeyleri-ne göre farklılık gösterip göstermediğine dair tablo.

Yargılar	Eğitim seviye-niz	N	Mean Rank
Veli toplantılarına katılım	Okula gitmedi	6	128,67
	İlkokul	110	135,68
	Ortaokul	61	175,08
	Lise	87	160,54
	Üniversite	43	163,36
	Master-doktora	1	218,00
	Toplam	308	
Okul aile işbirliğinin artması-na yönelik çalışmalarda istek-liyimdir.	Okula gitmedi	5	83,00
	İlkokul	112	138,70
	Ortaokul	59	152,68
	Lise	88	170,66
	Üniversite	43	173,12
	Master-doktora	1	166,00
	Toplam	308	
Ekonomik nedenler Okul Müdürü - veli iletişimini etki-ler	Okula gitmedi	6	228,50
	İlkokul	104	166,78
	Ortaokul	59	143,99
	Lise	87	130,57
	Üniversite	41	139,41
	Master-doktora	1	263,50
	Toplam	298	
Çocuğumla ilgili konularda Okul Müdürünün görüşlerini alırım	Okula gitmedi	6	137,08
	İlkokul	111	150,50
	Ortaokul	61	154,08
	Lise	89	154,38
	Üniversite	41	171,70
	Master-doktora	1	188,50
	Toplam	309	
Okul Müdürü veli işbirliği öğrenci başarısını olumlu yönde etkilemektedir.	Okula gitmedi	6	143,33
	İlkokul	110	134,56
	Ortaokul	61	147,63
	Lise	87	175,03
	Üniversite	42	172,31
	Master-doktora	1	146,00
	Toplam	307	
Derslerde uygulanan öğretim metotlarını bilirim.	Okula gitmedi	6	148,42
	İlkokul	107	123,30
	Ortaokul	60	155,04
	Lise	86	172,58
	Üniversite	43	175,76

	Master-doktora	1	270,00
	Toplam	303	
Çocuğumun sorunları olduğunda onları dinlerim.	Okula gitmedi	6	45,75
	İlkokul	111	147,48
	Ortaokul	62	168,23
	Lise	89	166,99
	Üniversite	43	158,43
	Master-doktora	1	78,00
	Toplam	312	
Etkin bir zaman planlaması konusunda çocuğuma yardımcı olurum.	Okula gitmedi	6	66,67
	İlkokul	110	142,00
	Ortaokul	62	163,65
	Lise	88	173,08
	Üniversite	43	156,20
	Master-doktora	1	91,00
	Toplam	310	

Sıra ortalamaları (Mean Rank) incelendiğinde; eğitim düzeyi lise ve üzerinde olan velilerin yargılara daha olumlu cevaplar verdiği söylenebilir. “Ekonomik nedenler Okul Müdürü - veli iletişimini etkiler” yargısına okula gitmemiş ve yüksek eğitim görmüş velilerin diğer eğitim düzeylerine sahip velilere göre daha olumlu cevaplar verdikleri görülmektedir. “Çocuğumun sorunları olduğunda dinlerim” yargısına ise ortaokul ve lise mezunu veliler daha olumlu cevaplar vermişleridir. Üniversite ve Mater-Doktora eğitimi olan veliler “çocuğumla ilgili konularda Okul Müdürünün görüşlerini alırım “ yargısına daha olumlu cevaplar vermişlerdir.

7.2.2.3.9.Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri çocuğun kendine ait odasının olup olmama durumuna göre farklılıklar

Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşlerinin çocuğun kendine ait odası olup olmama durumuna göre farklılık gösterip göstermediğinin araştırılması için t-testi kullanılmıştır.

Tablo 113 Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri çocuğun kendine ait odasının olup olmama durumuna göre okul-aile iletişiminde veli tutum ölçeği.

Okul-aile iletişiminde veli tutum ölçeği				
Çocuğun kendine ait odası var mı?	Birim Sayısı	Ortalama	Std Hata	Ort. Std. Hata
Var	219	89,94	12,06	0,81
Yok	96	83,29	14,42	1,47

Odası olanların ortalaması 89,94, olmayanların ortalaması ise 83,29'dur.

Tablo 114 Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri çocuğun kendine ait odasının olup olmama durumuna göre okul-aile iletişiminde yönetici tutum ölçeği.

Okul-aile iletişiminde yönetici tutum ölçeği						
T	Serbestlik derecesi	Çift taraflı kuyruk olasılığı	Ortalama Farkı	Std. Hata	95% Güven aralığı	
					Alt Limit	Üst Limit
4,233014053	313	0,00	6,64	1,57	3,56	9,73

T-testi sonucuna göre; velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri çocuğun kendine ait odası olup olmama durumuna göre farklılık göstermektedir. ($p=0,00 > \alpha=0,05$) Bir üstteki tablodan ortalamaları karşılaştıracak olursak; evde çocuğunun ayrı odası olan velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili tutum ölçeği yargılarına daha çok katıldıkları görülmektedir.

7.2.2.3.10. Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri sahip oldukları çocuk sayısına göre farklılıklar

Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşlerinin velilerin sahip oldukları çocuk sayısına göre farklılık gösterip göstermediğinin araştırılması için Varyans Analizi kullanılmıştır.

Tablo 115 Okul-aile iletişiminde veli tutum ölçeği.

Okul-aile iletişiminde veli tutum ölçeği	
Levene İstatistiği	p
0,74	0,56

Levene $F=0,74 \rightarrow p=0,56 > \alpha=0,05$ olduğundan H_0 kabul edilir, varyanslar homojendir. Varyans analizi kullanılabilir.

Tablo 116 Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri sahip oldukları çocuk sayısına göre okul-aile iletişiminde veli tutum ölçeği.

Okul-aile iletişimi- veli tutum ölçeği	Ort. Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Ort. Kare	F	Kuyruk Olasılığı
Gruplar Arası	1292,88	4,00	323,22	1,88	0,11
Gruplar İçi	53080,77	309,00	171,78		
Toplam	54373,65	313,00			

Varyans Analizi sonucuna göre; velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri velilerin sahip oldukları çocuk sayısına göre farklılık göstermemektedir. ($p=0,11 > \alpha=0,05$)

7.2.2.3.11. Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri öğrencinin velisinin kaçınıcı çocuğu olduğu durumuna göre farklılıklar

Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşlerinin velilerin sahip oldukları çocuk sayısına göre farklılık gösterip göstermediğinin araştırılması için Varyans Analizi kullanılmıştır.

Tablo 117 Okul-aile iletişiminde veli tutum ölçeği.

Okul-aile iletişiminde veli tutum ölçeği	
Levene İstatistiği	p
1,21	0,31

Levene $F=1,21 \rightarrow p=0,31 > \alpha=0,05$ olduğundan H_0 kabul edilir, varyanslar homojendir. Varyans analizi kullanılabilir.

Tablo 118 Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri öğrencinin velisinin kaçınıcı çocuğu olduğu durumuna göre Varyans analizi.

Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği	Ort. Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Ort. Kare	F	Kuyruk Olasılığı
Gruplar Arası	1074,80	4,00	268,70	1,57	0,18
Gruplar İçi	48503,23	284,00	170,79		
Toplam	49578,03	288,00			

Varyans Analizi sonucuna göre; velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri öğrencinin velisinin kaçınıcı çocuğu olduğu durumuna göre farklılık göstermemektedir. ($p=0,18 > \alpha=0,05$)

7.2.2.3.12.Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri velinin memleketine göre farklılıklar

Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşlerinin velinin memleketine göre farklılık gösterip göstermediğinin araştırılması için Varyans Analizi kullanılmıştır.

Grup sayısı elliden fazla olduğu için homojenlik testi yapılamamaktadır.

Tablo 119 Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri velinin memleketine göre Varyans analizi.

Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği	Ort. Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Ort. Kare	F	Kuyruk Olasılığı
Gruplar Arası	12497,46	67,00	186,53	1,09	0,31
Gruplar İçi	41031,54	240,00	170,96		
Toplam	53529,00	307,00			

Varyans Analizi sonucuna göre; velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri memleketine göre farklılık göstermemektedir. ($p=0,31 > \alpha=0,05$)

7.2.2.3.13 Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri velinin gelir düzeyine göre farklılıklar

Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşlerinin velinin memleketine göre farklılık gösterip göstermediğinin araştırılması için Varyans Analizi kullanılmıştır.

Tablo 120 Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği.

Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği	
Levene İstatistiği	p
1,440	0,231

Levene $F=1,44 \rightarrow p=0,231 > \alpha=0,05$ olduğundan H_0 kabul edilir, varyanslar homojendir. Varyans analizi kullanılabilir.

Tablo 121 Velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri velinin gelir düzeyine göre Varyans analizi.

Okul-aile iletişimde veli tutum ölçeği	Ort. Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Ort. Kare	F	Kuyruk Olasılığı
Gruplar Arası	889,886	3	296,629	1,896	0,130
Gruplar İçi	48968,549	313	156,449		
Toplam	49858,435	316			

Varyans Analizi sonucuna göre; velilerin okul-aile iletişimi ile ilgili görüşleri memleketine göre farklılık göstermemektedir. ($p=0,13 > \alpha=0,05$)

7.2.2.3.14. Öğrencilerin resmi başarı durumları velilerin okula gelme durumuna göre farklılıklar

Her iki değişken de kategorik olduğundan öğrencilerin resmi başarı durumlarının velilerin okula gelme durumuna göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenebilmesi için öğrencilerin resmi başarı durumları ile velilerin okula gelme durumları arasında ilişki olup olmadığının test edilmesi amacıyla Ki-Kare Bağımsızlık Testi kullanılmıştır.

Tablo 122 Öğrencilerin resmi başarı durumları velilerin okula gelme durumuna göre Ki-Kare Bağımsızlık Testi.

Resmi belgeye göre öğrenci başarısı	Öğrenci velisinin okula gelme durumu			Toplam
	Okula sürekli gelen veli	Okula ara sıra gelen veli	Okula hiç gelmeyen veli	
Zayıfı yok	42	69	19	130
(%)	79,2	57,5	63,3	64
1 zayıfı var	3	22	1	26
(%)	5,7	18,3	3,3	12,8
2 ve daha fazla zayıfı var	8	29	10	47
(%)	15,1	24,2	33,3	23,2
Toplam	53	120	30	203
(%)	100	100	100	100

Pearson Square	Chi-Serbestlik Derecesi	p
12,677	4	0,013

Test sonucuna göre; bağımsızlık durumunu ifade eden Ho hipotezi reddedilmektedir. ($p = 0,013 < \alpha = 0,05$). Öğrencilerin başarı durumları ile velilerin okula gelme durumları arasında ilişki vardır. Frekanslara bakıldığında; okula sürekli gelen velilerin çocuklarının daha başarılı oldukları görülmektedir. Velisi okula gelmeyen öğrencilerin %79,2'sinin, okula ara sıra gelenlerin 57,5'inin ve okula hiç gelmeyenlerin %63,3'ünün zayıfı yoktur. 2 ve daha fazla olan öğrencilerin velilerinin %33,3'ünün okula hiç gelmediği, okula ara sıra gelenlerin %24,2'sinin ve okula sürekli gelenlerin ise % 15,1'inin 2 ve daha fazla zayıfı olduğu görülmektedir. Okula hiç gelmeyen velilerin çocuklarının başarısızlık oranları diğerlerine göre daha yüksektir.

7.2.2.3.15. Öğrencilerin resmi başarı durumları velilerin yaşına göre farklılıklar

Her iki değişken de kategorik olduğundan öğrencilerin resmi başarı durumlarının velilerin yaşına göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenebilmesi için öğrencilerin resmi başarı durumları ile velilerin yaşları arasında ilişki olup olmadığının test edilmesi amacıyla Ki-Kare Bağımsızlık Testi kullanılmıştır.

Tablo 123 Öğrencilerin resmi başarı durumları velilerin yaşına göre Ki-Kare Bağımsızlık Testi.

Resmi belgeye göre öğrenci başarısı	Öğrenci velisinin yaşı				Toplam
	20-30	31-40	41-50	51-60	
Zayıfı yok	4	82	50	7	143
(%)	44,4	63,1	63,3	63,6	62,4
1 zayıfı var	1	12	13	2	28
(%)	11,1	9,2	16,5	18,2	12,2
2 ve daha fazla zayıfı var	4	36	16	2	58
(%)	44,4	27,7	20,3	18,2	25,3
Toplam	9	130	79	11	229
(%)	100	100	100	100	100

Pearson Square	Chi-Serbestlik Derecesi	p
5,535	6	0,477

Test sonucuna göre; bağımsızlık durumunu ifade eden Ho hipotezi kabul edilmektedir. ($p = 0,477 > \alpha = 0,05$). Öğrencilerin başarı durumları ile velilerin yaşları arasında ilişki yoktur.

7.2.2.3.16. Öğrencilerin resmi başarı durumları velilerin birliktelik durumuna göre farklılıklar

Her iki değişken de kategorik olduğundan öğrencilerin resmi başarı durumlarının velilerin birliktelik durumuna göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenebilmesi için öğrencilerin resmi başarı durumları ile velilerin birliktelik durumları arasında ilişki olup olmadığının test edilmesi amacıyla Ki-Kare Bağımsızlık Testi kullanılmıştır.

Tablo 124 Öğrencilerin resmi başarı durumları velilerin birliktelik durumuna göre Ki-Kare Bağımsızlık Testi.

Resmi belgeye göre öğrenci başarısı	Öğrenci velisinin birliktelik durumu		Toplam
	Birlikte	Özel Durum	
Zayıfı yok	131	10	141
(%)	65,5	38,5	62,4
1 zayıfı var	23	5	28
(%)	11,5	19,2	12,4
2 ve daha fazla zayıfı var	46	11	57
(%)	23	42,3	25,2
Toplam	200	26	226
(%)	100	100	100

Pearson Square	Chi-Serbestlik Derecesi	p
7,207	2	0,027

Test sonucuna göre; bağımsızlık durumunu ifade eden Ho hipotezi reddedilmektedir. ($p = 0,027 < \alpha = 0,05$). Öğrencilerin başarı durumları ile velilerin birliktelik durumları arasında ilişki vardır. Frekanslara bakıldığında; velisi birlikte olan öğrencilerin daha başarılı oldukları görülmektedir. Velisi birlikte olan öğrencilerin %65'inin zayıfı yok, %11,5'inin 1 zayıfı ve %23'ünün 2 ve daha fazla zayıfı vardır. Velisi özel duruma sahip öğrencilerin ise %38,5'inin zayıfı yok, %19,2'sinin 1 zayıfı ve %42,3'ünün ise 2 ve daha fazla zayıfı vardır. Görüldüğü gibi velisi birlikte olan öğrencilerin başarı oranları özel duruma sahip velilerin çocuklarına göre daha yüksektir.

7.2.2.3.17. Öğrencilerin resmi başarı durumları velilerin eğitim düzeyine göre farklılıklar

Her iki değişken de kategorik olduğundan öğrencilerin resmi başarı durumlarının velilerin eğitim düzeyine göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenebilmesi için öğrencilerin resmi başarı durumları ile velilerin eğitim düzeyleri arasında ilişki olup olmadığının test edilmesi amacıyla Ki-Kare Bağımsızlık Testi kullanılmıştır.

Tablo 125 Öğrencilerin resmi başarı durumları velilerin eğitim düzeyine göre Ki-Kare Bağımsızlık Testi.

Resmi belgeye göre öğrenci başarısı	Öğrenci velisinin eğitim düzeyi					Toplam
	Okula gitmedi	İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite	
Zayıfı yok	5	50	28	39	20	142
(%)	83,3	51,5	62,2	70,9	80	62,3
1 zayıfı var	0	13	4	9	2	28
(%)	0	13,4	8,9	16,4	8	12,3
2 ve daha fazla zayıfı var	1	34	13	7	3	58
(%)	16,7	35,1	28,9	12,7	12	25,4
Toplam	6	97	45	55	25	228
(%)	100	100	100	100	100	100

Pearson Chi-Square	Serbestlik Derecesi	p
15,701	2	0,047

Test sonucuna göre; bağımsızlık durumunu ifade eden Ho hipotezi reddedilmektedir. ($p = 0,047 < \alpha = 0,05$). Öğrencilerin başarı durumları ile velilerin eğitim düzeyleri arasında ilişki vardır. Frekanslara bakıldığında; başarısı en düşük olan öğrencilerin velilerinin ilkokul mezunu olduğu görülmektedir. Velisi okula gitmeyen öğrenci sayısının düşük olması nedeni ile temsil gücü azdır. Bunun dışında tablo incelendiğinde, velisi ilkokul mezunu olan öğrencilerin %35,1'inin, ortaokul mezunu olanların 28,9'unun, lise mezunu olanların 12,7'sinin ve üniversite mezunu olanların %12'sinin 2 ve daha fazla zayıfı vardır. Oranlar incelendiğinde velisi ilkokul mezunu olan öğrencilerin diğerlerine göre daha başarısız olduğu söylenebilir. Ayrıca zayıfı olmayan öğrencilerin oranları incelendiğinde; velisi üniversite mezunu olanların %80'i, lise mezunu olanların %70,9'u, ortaokul mezunu olanların %62,2'si ve ilkokul mezunu olanların ise %51,5'inin başarılı olduğu görülmektedir. Velisi üniversite mezunu olan öğrencilerin başarı oranlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

7.2.2.3.18. Öğrencilerin resmi başarı durumları kendilerine ait odaları olup olmamasına göre farklılıklar

Her iki değişken de kategorik olduğundan öğrencilerin resmi başarı durumlarının oda sahipliği durumuna göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenebilmesi için öğrencilerin resmi başarı durumları ile oda sahipliği durumları arasında ilişki olup olmadığının test edilmesi amacıyla Ki-Kare Bağımsızlık Testi kullanılmıştır.

Tablo 126 Öğrencilerin resmi başarı durumları kendilerine ait odaları olup olmamasına göre Ki-Kare Bağımsızlık Testi.

Resmi belgeye göre öğrenci başarısı	Çocuğun kendine ait odası var mı?		Toplam
	Var	Yok	
Zayıfı yok	99	44	143
(%)	66	56,4	62,7
1 zayıfı var	20	8	28
(%)	13,3	10,3	12,3
2 ve daha fazla zayıfı var	31	26	57
(%)	20,7	33,3	25
Toplam	150	78	228
(%)	100	100	100

Pearson Chi-Square	Serbestlik Derecesi	p
4,441	2	0,109

Test sonucuna göre; bağımsızlık durumunu ifade eden H_0 hipotezi kabul edilmektedir. ($p = 0,109 > \alpha = 0,05$). Öğrencilerin başarı durumları ile kendilerine ait oda sahiplikleri arasında ilişki yoktur.

7.2.2.3.19. Öğrencilerin resmi başarı durumları ailedeki çocuk sayısına göre farklılıklar

Her iki değişken de kategorik olduğundan öğrencilerin resmi başarı durumlarının ailedeki çocuk sayısına göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenebilmesi için öğrencilerin resmi başarı durumları ile ailedeki çocuk sayısı arasında ilişki olup olmadığının test edilmesi amacıyla Ki-Kare Bağımsızlık Testi kullanılmıştır.

Tablo 127 Öğrencilerin resmi başarı durumları ailedeki çocuk sayısına göre Ki-Kare Bağımsızlık Testi.

Resmi belgeye göre öğrenci başarısı	Ailedeki çocuk sayısı					Toplam
	1 Çocuk	2 Çocuk	3 Çocuk	4 Çocuk	5 ve daha fazla Çocuk	
Zayıfı yok	20	66	26	21	11	144
(%)	74,1	66,7	53,1	67,7	52,4	63,4
1 zayıfı var	0	14	5	4	4	27
(%)	0	14,1	10,2	12,9	19	11,9
2 ve daha fazla zayıfı var	7	19	18	6	6	56
(%)	25,9	19,2	36,7	19,4	28,6	24,7
Toplam	27	99	49	31	21	227
(%)	100	100	100	100	100	100

Pearson Chi-Square	Serbestlik Derecesi	p
11,248	8	0,188

Test sonucuna göre; bağımsızlık durumunu ifade eden Ho hipotezi kabul edilmektedir. ($p = 0,188 > \alpha = 0,05$). Öğrencilerin başarı durumları ile ailedeki çocuk sayısı arasında ilişki yoktur.

7.2.2.3.20. Öğrencilerin resmi başarı durumları ailedeki kaçınıcı çocuk olduklarına göre farklılıklar

Her iki değişken de kategorik olduğundan öğrencilerin resmi başarı durumlarının ailedeki kaçınıcı çocuk olduklarına göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenebilmesi için öğrencilerin resmi başarı durumları ile ailedeki kaçınıcı çocuk oldukları arasında ilişki olup olmadığının test edilmesi amacıyla Ki-Kare Bağımsızlık Testi kullanılmıştır.

Tablo 128 Öğrencilerin resmi başarı durumları ailedeki kaçınıcı çocuk olduklarına göre Ki-Kare Bağımsızlık Testi.

Resmi belgeye göre öğrenci başarısı	Ailedeki kaçınıcı çocuk					Toplam
	1. Çocuk	2. Çocuk	3. Çocuk	4. Çocuk	5. ve daha sonraki Çocuk	
Zayıfı yok	65	40	24	5	6	140
(%)	74,7	58,8	66,7	38,5	54,5	65,1
1 zayıfı var	8	9	5	2	2	26
(%)	9,2	13,2	13,9	15,4	18,2	12,1
2 ve daha fazla zayıfı var	14	19	7	6	3	49
(%)	16,1	27,9	19,4	46,2	27,3	22,8
Toplam	87	68	36	13	11	215
(%)	100	100	100	100	100	100

Pearson Chi-Square	Serbestlik Derecesi	p
10,383	8	0,239

Test sonucuna göre; bağımsızlık durumunu ifade eden Ho hipotezi kabul edilmektedir. ($p = 0,188 > \alpha = 0,05$). Öğrencilerin başarı durumları ile ailedeki kaçınıcı çocuk oldukları arasında ilişki yoktur.

7.2.2.3.21. Öğrencilerin resmi başarı durumları ailenin gelir düzeyine göre farklılıkları.

Her iki değişken de kategorik olduğundan öğrencilerin resmi başarı durumlarının ailenin gelir düzeyine göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenebilmesi için öğrencilerin resmi başarı durumları ile ailenin gelir düzeyi arasında ilişki olup olmadığının test edilmesi amacıyla Ki-Kare Bağımsızlık Testi kullanılmıştır.

Tablo 129 Öğrencilerin resmi başarı durumları ailenin gelir düzeyine göre Ki-Kare Bağımsızlık Testi.

Resmi belgeye göre öğrenci başarısı	Ailenin Gelir Düzeyi (YTL)				Toplam
	0-500	500-1000	1500-2000	2000 ve üstü	
Zayıfı yok	43	52	33	16	144
(%)	58,9	56,5	73,3	80	62,6
1 zayıfı var	5	13	8	2	28
(%)	6,8	14,1	17,8	10	12,2
2 ve daha fazla zayıfı var	25	27	4	2	58
(%)	34,2	29,3	8,9	10	25,2
Toplam	73	92	45	20	230
(%)	100	100	100	100	100

Pearson Chi-Square	Serbestlik Derecesi	p
15,302	6	0,018

Test sonucuna göre; bağımsızlık durumunu ifade eden Ho hipotezi reddedilmektedir. ($p = 0,018 < \alpha = 0,05$). Öğrencilerin başarı durumları ile velilerin gelir düzeyleri arasında ilişki vardır. Frekanslara bakıldığında; gelir düzeyi 1500-2000 YTL ve 2000YTL ve üzerinde olan ailelerin çocuklarının daha başarılı oldukları görülmektedir. Velisinin gelir düzeyi 2000YTL ve üstünde olan öğrencilerin %80'inin, 1500 ve 2000 YTL arasında olanların %73,3'ünün, 500 ve 1000 YTL arasında olanların %56,5'inin ve 0 ve 500 YTL arasında olanların ise %58,9'unun zayıfının olmadığı görülmektedir. Görüldüğü gibi velisinin gelir düzeyi 1500-2000 YTL ve 2000 YTL ve üzerinde olan öğrencilerin başarı oranları birbirine yakın ve diğer gelir durumlarının oranlarına göre daha yüksektir. Aynı şekilde 2 ve daha fazla zayıfı olan öğrencilerin daha çok 0- 500(%73) ve 500-1000 (%92)YTL gelir düzeyine sahip gruplarda bulunduğu görülmektedir. Yüksek gelir düzeyinde ise başarısızlık oranı azalmaktadır.

Tablo 130 Annesinin Çalışma Durumu ve Okula Gelme Durumunda Göre Öğrenci Başarısının Dağılımı.

Öğrenci Velisinin okula gelme durumu	Resmi belgeye göre öğrenci başarısı	Anne Meslek			
		Çalışmıyor		Çalışıyor	
		Frekans	%	Frekans	%
okula sürekli gelen veli	zayıfı yok	0	0	34	79,07
	1 zayıfı var	0	0	3	6,98
	2 ve daha fazla zayıfı var	0	0	6	13,95
okula ara sıra gelen veli	zayıfı yok	2	100	35	54,69
	1 zayıfı var	0	0	11	17,19
	2 ve daha fazla zayıfı var	0	0	18	28,13
okula hiç gelmeyen veli	zayıfı yok	0	0	12	70,59
	1 zayıfı var	0	0	0	0
	2 ve daha fazla zayıfı var	0	0	5	29,41

Tablodan görüldüğü gibi, araştırmaya katılan annelerin hemen hemen hepsi çalışmaktadır, sadece 2 anne çalışmadığını belirtmiştir. Çalışan annelerden sürekli okula gelenlerin %79,07'sinin çocuğunun resmi belgeye göre zayıfı yok, %6,98'inin bir zayıfı var, %13,95'inin ise iki ve daha fazla zayıfı vardır. Çalışan annelerden okula ara sıra gelenlerin

%54,69'unun çocuğunun resmi belgeye göre zayıfı yok, %17,19'unun bir zayıfı var, %28,13'ünün ise iki ve daha fazla zayıfı vardır. Çalışan annelerden okula hiç gelmeyenlerin %70,59'unun çocuğunun resmi belgeye göre zayıfı yok, %29,41'inin iki ve daha fazla zayıfı vardır, sadece bir zayıfı olan öğrenci bulunmamaktadır.

Tablo 131 Velinin Yaşı ve Okula Gelme Durumunda Göre Öğrenci Başarısının Dağılımı.

Öğrenci Velisinin okula gelme durumu	Resmi belgeye göre öğrenci başarısı	Velinin Yaşı							
		20-30		31-40		41-50		51-60	
		Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%
okula sürekli gelen veli	zayıfı yok	3	100	24	75	14	88	1	50
	1 zayıfı var	0	0	2	6	1	6	0	0
	2 ve daha fazla zayıfı var	0	0	6	19	1	6	1	50
okula ara sıra gelen veli	zayıfı yok	1	33	38	60	26	55	3	50
	1 zayıfı var	1	33	9	14	10	21	2	33
	2 ve daha fazla zayıfı var	1	33	16	25	11	23	1	17
okula hiç gelmeyen veli	zayıfı yok	0	0	12	57	6	86	1	100
	1 zayıfı var	0	0	0	0	1	14	0	0
	2 ve daha fazla zayıfı var	1	100	9	43	0	0	0	0

Tablodan görüldüğü gibi; 20-30 yaş aralığında veli kişi sayısı oldukça azdır. 20-30 yaş aralığında olup sürekli okula gelen velilerin çocuklarının hepsinin resmi belgeye göre hiç zayıfı yoktur. 20-30 yaş aralığında olup okula hiç gelmeyen veli bir tane olup çocuğunun resmi belgeye göre iki ve daha fazla zayıfı olduğu görülmektedir.

31-40 yaş aralığında olup sürekli okula gelen velilerin %75'inin çocuklarının resmi belgeye göre zayıfı yok, %6'sının bir zayıfı var, %19'unun ise iki ve daha fazla zayıfı vardır. Bu yaş aralığında okula ara sıra gelenlerin %60'ının çocuğunun resmi belgeye göre zayıfı yok, %14'ünün bir zayıfı var, %25'inin ise iki ve daha fazla zayıfı vardır. Okula hiç gelmeyenlerin ise %57'sinin çocuğunun resmi belgeye göre zayıfı yok, %43'ünün iki ve daha fazla zayıfı vardır, sadece bir zayıfı olan öğrenci bulunmamaktadır.

41-50 yaş aralığında olup sürekli okula gelen velilerin %88'inin çocuklarının resmi belgeye göre zayıfı yok, %6'sının bir zayıfı var, %6'sının ise iki ve daha fazla zayıfı vardır. Bu yaş aralığında okula ara sıra gelenlerin %55'inin çocuğunun resmi belgeye göre zayıfı yok, %21'inin bir zayıfı var, %23'ünün ise iki ve daha fazla zayıfı vardır. Okula hiç

gelmeyenlerin ise %86'sının çocuğunun resmi belgeye göre zayıfı yok, %14'ünün bir zayıfı vardır, iki ve daha fazla zayıfı olan öğrenci bulunmamaktadır.

50-60 yaş aralığında veli kişi sayısı oldukça azdır. 50-60 yaş aralığında olup sürekli okula gelen iki veliden birinin zayıfı yok diğerinin ise iki ve daha fazla zayıfı vardır. Bu yaş aralığında okula ara sıra gelenlerin %50'sinin çocuğunun resmi belgeye göre zayıfı yok, %33'ünün bir zayıfı var, %17'sinin ise iki ve daha fazla zayıfı vardır. Okula hiç gelmeyen bir veli vardır ve çocuğunun hiç zayıfı yoktur.

Tablo 132 Velilerin Birliktelik ve Okula Gelme Durumunda Göre Öğrenci Başarısının Dağılımı.

Öğrenci Velisinin okula gelme durumu	Resmi belgeye göre öğrenci başarısı	Velilerin Birliktelik Durumu			
		Birlikte		Özel Durum	
		Frekans	%	Frekans	%
okula sürekli gelen veli	zayıfı yok	40	85,11	1	20
	1 zayıfı var	2	4,26	1	20
	2 ve daha fazla zayıfı var	5	10,64	3	60
okula ara sıra gelen veli	zayıfı yok	65	60,75	3	27,27
	1 zayıfı var	18	16,82	4	36,36
	2 ve daha fazla zayıfı var	24	22,43	4	36,36
okula hiç gelmeyen veli	zayıfı yok	15	60	4	80
	1 zayıfı var	1	4	0	0
	2 ve daha fazla zayıfı var	9	36	1	20

Tablodan görüldüğü gibi; anne-babası birlikte olup sürekli okula gelen velilerin %85,11'inin çocuklarının resmi belgeye göre zayıfı yok, %4,26'sının bir zayıfı var, %10,64'ünün ise iki ve daha fazla zayıfı vardır. Okula ara sıra gelenlerin %60,75'inin çocuğunun resmi belgeye göre zayıfı yok, %16,82'sinin bir zayıfı var, %22,43'ünün ise iki ve daha fazla zayıfı vardır. Okula hiç gelmeyenlerin ise, %60'ının çocuklarının resmi belgeye göre zayıfı yok, %4'ünün bir zayıfı var, %36'sının ise iki ve daha fazla zayıfı vardır.

Anne-babası boşanmış, ikisinden biri vefat ya da ikisinin de vefat etmesi gibi özel durumda olanlardan sürekli okula gelen velilerin %20'sinin çocuklarının resmi belgeye göre zayıfı yok, %20'inin bir zayıfı var, %60'ının ise iki ve daha fazla zayıfı vardır. Okula ara sıra gelenlerin %27,27'sinin çocuğunun resmi belgeye göre zayıfı yok, %36,36'sının bir zayıfı var, %36,36'sının ise iki ve daha fazla zayıfı vardır. Okula hiç gelmeyenlerin ise,

%80'inin çocuklarının zayıfı yok, %20'sinin iki ve daha fazla zayıfı olup, sadece bir zayıfı olan bulunmamaktadır.

Tablo 133 Velilerin Eğitim Düzeyi ve Okula Gelme Durumunda Göre Öğrenci Başarısının Dağılımı.

Öğrenci Velisinin okula gelme durumu	Resmi belgeye göre öğrenci başarısı	Velinin Eğitim Düzeyi									
		okula gitmedi		ilkokul		ortaokul		lise		üniversite	
		Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%
okula sürekli gelen veli	zayıfı yok	0	0	12	70,59	7	63,64	12	85,71	10	100,00
	1 zayıfı var	0	0	0	0	1	9,09	2	14,29	0	0,00
	2 ve daha fazla zayıfı var	0	0	5	29,41	3	27,27	0	0	0	0
okula ara sıra gelen veli	zayıfı yok	2	66,67	29	52,73	8	50	22	66,67	7	58,33
	1 zayıfı var	0	0	10	18,18	3	18,75	7	21,21	2	16,67
	2 ve daha fazla zayıfı var	1	33,33	16	29,09	5	31,25	4	12,12	3	25
okula hiç gelmeyen veli	zayıfı yok	3	100	6	46,15	10	83,33	0	0	0	0
	1 zayıfı var	0	0	1	7,69	0	0	0	0	0	0
	2 ve daha fazla zayıfı var	0	0	6	46,15	2	16,67	2	100	0	0

Hiç okula gitmemiş veli sayısının oldukça az olduğu görülmektedir. Hiç okula gitmemiş velilerden çocuğunun okuluna ara sıra gittiğini belirtenlerin % 66,67'sinin çocuklarının zayıfı yok, %33,33'ünün ise iki ve daha fazla zayıfı vardır.

İlkokul mezunu olup sürekli okula gelen velilerin %79,59'unun çocuklarının resmi belgeye göre zayıfı yok, %29,41'inin ise iki ve daha fazla zayıfı vardır, sadece bir zayıfı olan öğrenci bulunmamaktadır. Okula ara sıra gelenlerin %52,73'ünün çocuğunun resmi belgeye göre zayıfı yok, %18,18'inin bir zayıfı var, %29,09'unun ise iki ve daha fazla zayıfı vardır. Okula hiç gelmeyenlerin ise, %46,15'inin çocuklarının zayıfı yok, %7,7'sinin bir zayıfı ve %46,15'inin iki ve daha fazla zayıfı vardır.

Ortaokul mezunu olup sürekli okula gelen velilerin %63,34'ünün çocuklarının resmi belgeye göre zayıfı yok, %9,09'unun bir zayıfı ve %27,27'sinin iki ve daha fazla zayıfı vardır.

Okula ara sıra gelenlerin %50'sinin çocuğunun resmi belgeye göre zayıfı yok, %18,75'inin bir zayıfı var, %31,25'inin ise iki ve daha fazla zayıfı vardır. Okula hiç gelmeyenlerin ise, %83,33'ünün çocuklarının zayıfı yok, %16,67'sinin iki ve daha fazla zayıfı vardır ve sadece bir zayıfı olan öğrenci bulunmamaktadır.

Lise mezunu olup sürekli okula gelen velilerin %85,71'inin çocuklarının resmi belgeye göre zayıfı yok, %14,29'unun bir zayıfı vardır, iki ve daha fazla zayıfı olan öğrenci bulunmamaktadır. Okula ara sıra gelenlerin %66,67'sinin çocuğunun resmi belgeye göre zayıfı yok, %21,21'inin bir zayıfı var, %12,12'sinin ise iki ve daha fazla zayıfı vardır. Okula hiç gelmeyen iki velinin ikisinin çocuğunun da iki ve daha fazla zayıfı vardır.

Üniversite mezunu olup okula sürekli gelen velilerin hiçbirinin çocuklarının zayıfı yoktur. Okula ara sıra gelenlerin %58,33'ünün çocuğunun resmi belgeye göre zayıfı yok, %16,67'sinin bir zayıfı var, %25'inin ise iki ve daha fazla zayıfı vardır. Üniversite mezunu olup okula hiç gelmeyen veli bulunmamaktadır.

Tablo 134 Velilerin Memleketinin Bulunduğu Yer ve Okula Gelme Durumunda Göre Öğrenci Başarısının Dağılımı.

Öğrenci Velisinin okula gelme durumu	Resmi belgeye göre öğrenci başarısı	Memleketinizin Bulunduğu Bölge						
		Marmara	Ege	Akdeniz	İç Anadolu	Karadeniz	Doğu Anadolu	Güneydoğu Anadolu
		Frekans	Frekans	Frekans	Frekans	Frekans	Frekans	Frekans
okula sürekli gelen veli	zayıfı yok	8 (%89)	2 (%100)	1 (%50)	2 (%50)	14 (%88)	5 (%83)	8 (%67)
	1 zayıfı var	1 (%11)	0 (%0)	1 (%50)	0 (%0)	0 (%0)	1 (%17)	0 (%0)
	2 ve daha fazla zayıfı var	0 (%0)	0 (%0)	0 (%0)	2 (%50)	2 (%13)	0 (%0)	4 (%33)
okula ara sıra gelen veli	zayıfı yok	9 (%64)	3 (%75)	5 (%83)	7 (%54)	19 (%54)	11 (%52)	9 (%50)
	1 zayıfı var	2 (%14)	0 (%0)	0 (%0)	3 (%23)	6 (%17)	5 (%24)	5 (%28)
	2 ve daha fazla zayıfı var	3 (%21)	1 (%25)	1 (%17)	3 (%23)	10 (%29)	5 (%24)	4 (%22)
okula hiç gelmeyen veli	zayıfı yok	1 (%100)	1 (%50)	0 (%0)	2 (%100)	6 (%55)	2 (%40)	5 (%100)
	1 zayıfı var	0 (%0)	0 (%0)	0 (%0)	0 (%0)	1 (%9)	0 (%0)	0 (%0)
	2 ve daha fazla zayıfı var	0 (%0)	1 (%50)	2 (%100)	0 (%0)	4 (%36)	3 (%60)	0 (%0)

Memleketi Marmara Bölgesi'nde olan ve sürekli okula gelen velilerin %89'unun çocuklarının resmi belgeye göre zayıfı yok, %11'inin sadece bir zayıfı vardır, iki ve daha fazla zayıfı olan öğrenci bulunmamaktadır. Okula ara sıra gelenlerin çocuklarının %64'ünün zayıfı yok, %14'ünün bir zayıfı var, %21'inin ise iki ve daha fazla zayıfı vardır. Okula hiç gelmeyen bir veli vardır ve çocuğunun zayıfı yoktur.

Memleketi Ege Bölgesi'nde olan ve sürekli okula gelen velilerin çocuklarının da zayıfı yoktur. Okula ara sıra gelenlerin %75'inin çocuklarının zayıfı yok, %25'inin iki ve daha fazla zayıfı vardır, sadece bir zayıfı olan öğrenci yoktur. Okula hiç gelmeyen velilerin %50'sinin çocuklarının zayıfı yok, %50'sinin ise iki ve daha fazla zayıfı vardır.

Memleketi Akdeniz Bölgesi'nde olan ve sürekli okula gelen velilerin %50'sinin çocuklarının zayıfı yok, %50'sinin ise bir zayıfı vardır, iki ve daha fazla zayıfı olan öğrenci bulunmamaktadır. Okula ara sıra gelenlerin %83'ünün çocuklarının zayıfı yok, %17'sinin iki ve daha fazla zayıfı vardır, sadece bir zayıfı olan öğrenci yoktur. Okula hiç gelmeyenlerin çocuklarının iki ve daha fazla zayıfı vardır.

Memleketi İç Anadolu Bölgesi'nde olan ve sürekli okula gelen velilerin %50'sinin çocuklarının zayıfı yok, %50'sinin ise iki ve daha fazla zayıfı vardır, sadece bir zayıfı olan öğrenci yoktur. Okula ara sıra gelenlerin çocuklarının %54'ünün zayıfı yok, %23'ünün bir zayıfı var, %23'ünün ise iki ve daha fazla zayıfı vardır. Okula hiç gelmeyenlerin çocuklarının zayıfı yoktur.

Memleketi Karadeniz Bölgesi'nde olan ve sürekli okula gelen velilerin %88'inin çocuklarının zayıfı yok, %13'ünün iki ve daha fazla zayıfı vardır, sadece bir zayıfı olan öğrenci yoktur. Okula ara sıra gelenlerin %54'ünün çocuklarının resmi belgeye göre zayıfı yok, %17'sinin sadece bir zayıfı vardır, %29'unun iki ve daha fazla zayıfı vardır. Okula hiç gelmeyenlerin çocuklarının %55'inin çocuklarının resmi belgeye göre zayıfı yok, %9'unun sadece bir zayıfı vardır, %36'sının iki ve daha fazla zayıfı vardır.

Memleketi Doğu Anadolu Bölgesi'nde olan ve sürekli okula gelen velilerin %83'ünün çocuklarının resmi belgeye göre zayıfı yok, %17'sinin sadece bir zayıfı vardır, iki ve daha fazla zayıfı olan öğrenci yoktur. Okula ara sıra gelenlerin %52'sinin çocuklarının resmi belgeye göre zayıfı yok, %24'ünün bir zayıfı, %24'ünün iki ve daha fazla zayıfı

vardır. Okula hiç gelmeyenlerin çocuklarının %40'ının çocuklarının zayıfı yok, %60'ının iki ve daha fazla zayıfı vardır, sadece bir zayıfı olan öğrenci yoktur.

Memleketi Güney Doğu Anadolu Bölgesi'nde olan ve sürekli okula gelen velilerin %67'sinin resmi belgeye göre zayıfı yok, %33'ünün iki ve daha fazla zayıfı vardır, sadece bir zayıfı olan öğrenci yoktur. Okula ara sıra gelenlerin %50'sinin zayıfı yok, %28'inin bir zayıfı ve %22'sinin iki ve daha fazla zayıfı vardır. Okula hiç gelmeyenlerin çocuklarının hiçbirinin zayıfı yoktur.

SONUÇ

Bu araştırmanın temel amacı; Devlet İlköğretim Okulu yöneticileri ile öğrenci velilerinin okul yönetimi-aile ilişkilerinde yaşadıkları sorunlar hakkındaki görüşlerini alarak bu konuda yaşanan sorunları ve bu sorunların öğrenci başarısına nasıl etki ettiğini belirlemektir.

Öğrenci başarısı açısından yönetici-veli işbirliği literatürü incelendiğinde öğrencilerin başarısında en önemli faktörlerden biri olarak velilerin çocuklarının eğitimine okul yöneticisi ile işbirliği yaparak doğrudan katılmaları olarak gösterilebilir. Yönetici-aile iletişiminin diğer önemli boyutu yönetici ile veliler arasındaki karşılıklı güvenin geliştirilmesinde ve veli katılımını artırmada sıkı bir iletişim büyük önem taşır. Okuldaki çalışmaların, planlamaların, organizasyon ve uygulama basamaklarının velilere duyurulması okula olan güveni artıracak ve veli desteğini güçlendirecektir. Okul-aile birliklerinin, okul aile işbirliğini sağlama, çevre ile iyi ilişkiler kurma konularında yeterince etkili olmadıkları düşünülmektedir. Literatür çalışmalarındaki görüşlerle bulgularımızdaki görüşler arasında paralellik söz konusudur. Okullarda okul yöneticisi-veli işbirliği anlayışı tanımlanabilir: Öncelikle veli, eğitim ve öğretimde etkin bir rol oynaması gereken unsur olarak kabul edilmeli ve bu konuda çalışmalar yapılmalıdır. Yöneticilerle velilerin bir arada olmaları için fırsatlar oluşturulmalıdır. Bu fırsatlar aileyi de eğitimin sürecine katacak şekilde olmalıdır. Milli Eğitim Bakanlığınca uygulanmakta olan e-okul sistemiyle yönetici-veli iletişimindeki problemlerin daha da artacağı düşünülmektedir. Çünkü öğrenci velisi internet aracılığıyla öğrencisinin bilgisine rahatlıkla ulaşabileceğinden okula gelmemeyi tercih edecektir. Yönetici-veli iletişimini engelleyen en önemli engellerden biri de ekonomik nedenlerdir. Okula çevre desteğinin artması için okul merkezli yönetim uygulanmalı, bu da okullarda karşılaşılan ekonomik sorunları azaltabilir. Okullara kendi çevresinin özelliklerine uygun bir eğitim vizyonu geliştirme ve uygulama fırsatı verilmelidir.

Okul boyutuna bakacak olursak okullarda öğrenci sayısının artması sorunların da artması anlamına gelmektedir. Öğrenci sayısı arttıkça, öğrenci başarısı da düşmektedir. Okul yönetiminin demokratik olması, öğretmen ve öğrencilerin okulla ilgili kararlara katılması öğrenci başarısını etkilemektedir. Okul yöneticileri ve öğretmenler etkili bir iletişim ve başarı için öğrencilerin velileri ile eğitim sorunlarını birebir görüşerek öğrenciyi tanımalıdır. Öğrencilerin ilgi alanları doğrultusunda çalışma alanları yaratılmalı ve öğrenciler

aktif hale getirilmelidir. Okul, çocuğun yaşamındaki ilk toplumsal kurumdur. Okul yönetimi öğrencilere yaşamında gerekli olacak değerleri ve bilgileri kazandırırken topluma uyum sağlaması için gerekli sosyalleşme becerilerini de kazandırır. Bu nedenle yöneticiveli iletişiminde karşılaşılan sorunları çözebilmek için;

- Öğrencilerin kişisel özellikleri,
- Aileden kaynaklanan sorunların sebepleri,
- Okuldan kaynaklanan sorunların sebepleri araştırılmalıdır.

Başarıyı yakalamak için okullarda etkili yöneticilere ihtiyaç vardır.

Aileyle ilgili literatür incelendiğinde, birey ve toplum arasındaki olumlu ilişkiler, aile aracılığı ile kurulabildiğinden aile temel bir toplumsal kurumdur. Aile yapısı veli-öğretmen iletişimine yansıdığından öğretmen, aileyle iletişimi sağlamak bakımından öğrenci ailelerinin yapısını tanımalı ve iyi analiz etmelidir. Anne babanın eş zamanlı olarak çalışması çocuğun eğitim yaşantısı ile yeterince ilgilenilmesine engel olmaktadır. Bu durumda çocuk okula, öğretmenlere ve derslere karşı olumsuz tutum geliştirebilmektedir. Aile içindeki iletişimsizlik, çocuğun gelişimini olduğu kadar arkadaş ilişkilerini ve okul başarısını da olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle çocuğun okul başarısına ailenin olumlu ya da olumsuz etkisi kaçınılmaz olarak düşünülebilir. Ailelerle iletişimde Milli Eğitim Bakanlığı ile Medya arasında eğitim amaçlı geniş tabanlı bir işbirliği yapılabilir.

Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin profili incelendiğinde; yöneticilerin %25'i Okul Müdürü, %12'si Müdür Başyardımcısı ve %63'ü ise Müdür Yardımcısıdır. Yöneticilerin büyük bir çoğunluğu erkektir ve 46 yaş ve üzeri yaş grubundadır ve evlidir. 26-35 yaş aralığındaki yönetici sayısının azlığı dikkat çekmektedir. Yöneticilerin önemli bir çoğunluğu ilk-orta-lise eğitimini şehirde tamamlamış olup lisans ya da ön lisans mezunudur, yüksek lisans mezunu olanların oranı düşüktür. Yöneticilerin çoğunluğu kadrolu olup yöneticilikte ya da aynı okulda geçen meslek süreleri arasında çarpıcı bir farklılık bulunmamaktadır. Yöneticiler belli aralıklarla veli iletişimiyle ilgili konularda hizmet içi eğitime alınmalıdırlar.

Araştırmaya katılan velilerin çoğunluğu annelerden oluşmaktadır. Yaş dağılımları incelendiğinde yarısından fazlasını 31-40 yaş grubu oluşturmaktadır. Ailelerin çoğunun aylık geliri 500-1000 YTL arasındadır. Öğrencilerin aile yapılarına bakıldığında büyük bir kısmının ailesinin birlikte ve öz ayrıca genellikle iki çocuklu aile oldukları görülmüştür. Eğitim seviyeleri değerlendirildiğinde üniversite ve daha üst eğitim seviyesinde olanların oranı oldukça düşüktür. Bu durumun nedeninin veli profilinin çoğunun Kadınlardan oluşmasından kaynaklandığı da düşünülebilir. Öğrencilerin çoğunun kendisine ait bir odası bulunmaktadır.

Velilerin yarısı okula ara sıra geldiğini belirtirken soruyu yanıtlamayan ve hiç gelmeyen velilerin oranının %17 olması dikkat çekicidir. Ayrıca velilerin çoğunluğu Okul Müdürü ile özellikle görüşme talebinde bulunmadığını belirtmiştir. Veliler tarafından Okul Müdürü ile görüşme nedeni, okulda herhangi bir sorunun olması ve genel konular olarak görülmektedir. İlkokul, ortaokul ve lise mezunu veliler, Okul Müdürünün başlıca görevlerinin okulu iyi yönetmesi ve okul genelinde disiplini sağlaması görüşünde birleşirken üniversite mezunu veliler ise Okul Müdürünün başlıca görevlerinin okulu iyi yönetmek ve çocuklarının iyi eğitim almasını sağlamak olarak görmektedir. Genel olarak veliler, çocuklarının başarılı olduklarını düşünmektedir. Öğrencilerini başarılı bulan veliler onların akademik başarısıyla ilgilenmektedir. Halbuki İlköğretim Okullarında öğrenci başarısı sadece notlara bakılarak değil bireysel ve sosyal eğitim açısından bir bütün olarak değerlendirilmektedir. Bu durum göz ardı edilmemelidir.

Okul-veli iletişimde veli tutumları incelendiğinde genellikle olumlu tavırlar sergilenmekle birlikte genel toplantılar dışında Okul Müdürüyle görüşme, ekonomik nedenlerin iletişimlerini etkilemesi ve Okul Müdürlerinin, kendilerine çocuklarının başarısından çok sosyal ve psikolojik gelişimi hakkında bilgi vermesi konularında kararsız kalmaktadırlar. Velilerin parasal konularda okul yönetimine problem çıkarmaları, çocuklarının sosyal ve duygusal davranışlarından çok ders başarıları ile ilgilenmeleri bu konuda kararsız kalmalarına neden olmaktadır. Öğrenci Velilerinin, Okul Müdürü veli iletişiminin yetersiz oluşunda Okul Müdürü ya da kendilerinin etken olmaları konusunda da kararsızlıkları söz konusudur ancak ortalamaları incelendiğinde Okul Müdürlerinin etken olduğunu daha fazla düşündükleri görülmektedir. Velilerin bu tutumu mesleklerine, statülerine, eğitim düzeylerine, gelir düzeylerine, yaşlarına, birliktelik durumlarına, ailedeki çocuk sayısına, öğrencinin ailedeki kaçıncı çocuk olduğuna, çocuğun oda sahipliği durumuna göre farklılık

göstermemektedir. Okul yönetimi veli iletişiminde veli tutumu velinin okula gelme sıklığına göre farklılık göstermektedir, okula sürekli gelen veli ara sıra gelenlere göre daha olumlu bir tutum içerisinde. Okula sürekli gelen veliler okulu ve okul yöneticisini daha yakından tanıma fırsatı bulduklarından okul veli iletişiminde olumlu bir tutum içerisinde. Okul yönetimiyle sürekli görüşmeyen velilerin, okulu, programı, okul yönetimini ve öğretmeni yeterince tanımamaları bu konudaki düşüncelerini olumsuz yönde etkilemektedir. Ayrıca velilerin okulu ve okul yönetimini daha sık ziyaret etmeleri için birtakım özendirici tedbirler alınmalıdır.

Veli tutumuna dair soru bazında incelemelerde; annelerin babalardan daha fazla toplantılara katıldığı ve çocuğun anne ile daha rahat iletişim kurduğu göze çarpmaktadır. Bunun nedeni babaların çalışıyor olmasının yanı sıra toplantılara gereken önemin verilmemesi, okul yönetiminin başış isteyeceği düşüncesi ve olumsuz bir durum karşısında babanın vereceği tepki endişesi nedeniyle baba yerine anneye toplantı notunun iletilmesi olabilir. Babalar annelere göre “Okul Müdürlerinin, kendilerine öğrencinin başarısından çok sosyal ve psikolojik gelişimi hakkında bilgi verdiği” fikrine daha çok katılmaktadır. Eğitim seviyesi yüksek lisans düzeyinde olan aileler veli toplantılarına daha çok katılmakta, okulda kullanılan eğitim metotlarını daha çok bilmekte ve çocuğu ile ilgili konularda daha fazla Okul Müdürüne danışmaktadır. Ailenin eğitim seviyesi arttıkça okul-aile işbirliğinin artmasına yönelik istekleri ve işbirliği de artmaktadır. Velilerin eğitim düzeyi azaldıkça okul ile ilişkilerde de azalma görülmektedir. Hiç okula gitmeyen ve yüksek lisans seviyesinde olan velilerin ekonomik nedenlerin aradaki iletişimi etkilediğini daha fazla düşünmeleri dikkat çekicidir. Ekonomik nedenler okulla ilişkileri her yönden etkilediği bir gerçektir. Velilerin ekonomik problemleri okul etkinliklerine katılmalarını ve okulla ilişkilerini engellemektedir. Daha çok lise mezunu veliler, Okul Yönetimi-veli işbirliği öğrenci başarısını olumlu yönde etkilediğini düşünmektedir.

İletişim, yöneticilerin bakış açısı ile değerlendirildiğinde; Okul Müdürü, Müdür Başyardımcıları ve Müdür Yardımcılarının veli ile görüşme isteklerindeki ortak noktaları öğrenci sorunları, öğrencilerin başarı ve disiplinleri konularıdır. Okul Müdürleri ile daha çok eğitim-öğretim ve başarı konularında, Müdür Başyardımcıları ile öğrenci davranış ve sosyal gelişimleri hakkında, Müdür Yardımcıları ile de daha çok devamsızlıkla ilgili konularda veli ile görüşmek istemektedir. Velilerin görüşme nedenleri ise bu belirtilen konulara ek olarak ekonomik destek, izin alma ve öğretmen-öğrenci şikâyetleridir. Öğrenci velileri

okula genellikle çocuğuyla ilgili problem olduğunda gelmektedir. Problemi öğretmenle çözemeyen veli okul yöneticilerine başvurmaktadır. Veliler genellikle disiplin, devamsızlık, izin, başarı gibi konularda yöneticilerin daha etkin olacağını düşündüklerinden en kısa sürede sonuç alacakları yöneticiye başvurmaktadır.

Genel olarak tüm yöneticilere göre Okul Müdürünün görevi okulu başarılı bir şekilde yönetmektir. Okul Müdürü ve Müdür Yardımcılarının önemli bir çoğunluğu Okul Müdürünün görevini “Koordinasyonu sağlamak, işlerliğin verimin artırılması” olarak tanımlarken farklı olarak Müdür Başyardımcılarının %25’i Okul Müdürünün görevini “eğitim sürecini yönetmek” olarak tanımlamaktadır. Yöneticiler genel olarak veliler tarafından dürüst, güvenilir, çalışkan, sıcak, sevecen ilgili problem çözebilen ve prensipli, sert mizaçlı olarak tanındığını düşünmektedir.

Yaşa göre yapılan incelemelerde 26-30 yaş grubunda olan genç yöneticilerin velilerin kendileri ile daha çok çevre güvenliği, yardım, öğrenci sorunları hakkında görüşmek istediklerini düşündükleri, 31-35 yaş grubunda olan yöneticilerin velilerin kendileri ile daha çok öğrenci başarısı ve disiplini hakkında, 36-40 yaş grubunda olan yöneticilerin öğrencileri ile ilgili sorunları hakkında, 41-45 yaş grubunda olan yöneticilerin izin almak, ekonomik destek, öğretmen öğrenci şikayeti gibi konularda, 46-50 yaş grubunda olan yöneticilerin çocuklarının okul içindeki durumları için, 51 ve üzerindeki yöneticilerin disiplin devam, devamsızlık ve başarıları hakkında velilerin kendileri ile görüşmek istediklerini düşündükleri sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca yöneticilerin çoğunluğu başarılı öğrencilerin aileleri ile görüşmektedir. Oysa yöneticiler başarısız öğrencilerin velileriyle daha çok görüşerek o öğrencilerin başarılarının artırılması için tedbirler almalıdır. Dolayısıyla okul yönetimiyle iletişim halinde olan velilerin çocuklarının başarılarının olumlu yönde etkilendiği de düşünülebilir.

Okul-veli iletişimde yönetici tutumları incelendiğinde; genellikle olumlu tavırlar sergilenmekle birlikte velilerin maddi konularda işbirliği yapmaya ve okul-aile işbirliğinin artmasına yönelik çalışmalarda istekli olmaları, velilerin okul aile birliği ve veli toplantılarına tam katılımları, kendileri ve öğretmenlerin talebi olmaksızın görüşme yapmaları konularında kararsızdırlar. Yöneticilerin bu tutumu görevlerine, cinsiyetlerine, yaşlarına, medeni durumlarına, ilk-orta ve lise eğitimini tamamladıkları yere, eğitim düzeylerine, mezun oldukları fakülteye, branşlarına, pozisyonlarına, yöneticilikte ve meslekte geçen hizmet sürelerine göre farklılık göstermemektedir. Ancak yöneticilerin tutumları başarılı

öğrencilerin aileleri ile görüşme durumuna göre farklılık göstermektedir. Başarılı öğrencilerin velileri ile görüşen yöneticilerin okul-aile iletişiminde tutumlarının veliler ile görüşmeyen yöneticilere göre daha olumlu olduğu dikkat çekmektedir. Yukarıdaki sonuca paralel olarak başarılı öğrencilerin aileleriyle iletişimi, okul yöneticisinin görüşlerini de olumlu etkilemektedir.

Yönetici tutumuna dair soru bazında incelemelerde; Okul Müdürleri diğer yöneticilere göre velilerle olan görüşmeleri talep olmadan yapmaktadır. Kadın yöneticiler erkek yöneticilere göre iletişimde öğrenciyi kullanmak yerine daha çok veli ile birebir iletişimi tercih etmektedir. Evli olan yöneticilerin bekârlara göre veli öğretmen görüşmelerinin ders saatleri dışında yapıldığı, velilerin toplantı kararları doğrultusunda çalışma yaptığı, velinin yönetici ve öğretmen isteklerini göz önünde bulundurduğu ve maddi işbirliği yapmaya istekli oldukları konularındaki görüşleri daha olumludur. İlk-orta ve lise eğitimini şehirde tamamlayan yöneticiler, veliye öğrencinin başarısından çok onun sosyal ve psikolojik gelişimi hakkında bilgi vermektedir. Branşı sınıf öğretmeni olan yöneticiler, velilerin eleştirilerini daha hoşgörülle karşılamaktadır. Yöneticilerin aynı okuldaki hizmet süresi arttıkça yöneticiler, velilerin kendilerine mesleki yeterlilikleri konusunda daha çok güven duyduklarını düşünmektedir. Okulda öğrenciyle ilgili problem olduğunda ya da diğer konular için veli görüşme talebini beklemeden doğrudan okul müdürüyle görüşmektedir. Bu da okul müdürüyle veli arasındaki iletişim engelinin bulunmadığını velilerin okul yönetimiyle rahat bir şekilde diyaloga geçtiklerini göstermektedir.

Öğrenci başarısına yönelik incelemelerde; öğrencilerin akademik başarıları ile velilerin okula gelme, velilerin birliktelik durumlarının, eğitim düzeylerinin ve gelir düzeylerinin ilişkili olduğu ancak velinin yaşı, öğrencinin kendine ait oda sahipliği, ailedeki çocuk sayısı, ailedeki kaçıncı çocuk oldukları ile ilişkili olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Okula sürekli gelen, birlikte olan velilerin çocukları daha başarılıdır. Başarısı en düşük olan öğrencilerin velileri ilkokul mezunudur. Gelir düzeyi 1500-2000 YTL ve 2000YTL ve üzerinde olan ailelerin çocukları daha başarılıdır. Okula sürekli gelen velinin çocuklarının başarılarının, birlikte oturan velilerin çocuklarının başarıları, eğitim durumu yüksek olan ve ekonomik durumu iyi olan velilerin çocuklarının başarılarının yüksek olması beklenen bir sonuçtur. Gerçek başarı, insanın kendi kendisini sürekli geliştirmesiyle gerçekleşir. Kendisine güvenen insan da her zaman başarılı olur. Bu nedenle öğrenci ile etkileşim içerisinde olan aile bireyleri, öncelikle öğrencinin kendisine olan güvenini artırmak; problemler-

rini çözümede paylaşımcı davranmak ve çözüm yollarını onun da fikirlerini alarak bulmak için gayret göstermelidir.

Araştırmada elde edilen bulgulardan yola çıkarak okul-aile iletişimini engelleyen çeşitli etkenler dikkat çekmektedir. Yukarıda sözü edilen bu engellerin bir kısmı yalnızca yöneticilerin diğer bir kısmı ise hem yöneticilerin hem de ana babaların gözledikleri engellerdir. Çeşitli okullar için, burada belirlenmiş olan engellere eklenebilecek başka bazı engeller bulunabileceği gibi bazılarının da geçerli olmaması söz konusu olabilir. Önemli olan, okul yöneticilerine bir hareket noktası sağlanabilmiş olmasıdır. Okul yönetiminden beklenen, kendi okulu ile ilgili incelemeleri yaptıktan sonra öncelikle ana babalar ile yönetici-veli grubunun her ikisinin de belirttikleri engellerden yola çıkarak bu engelleri aşmak konusunda öğretmenlerle işbirliği yaparak çaba sarf etmesidir.

ÖNERİLER:

- Boşanmış ailelerin okul yöneticileriyle iletişimi ve birlikte olan ailelerin okul yönetimiyle iletişimi konularında çalışmalar yapılabilir.
- Okul Müdürlüklerince okul-aile işbirliğini canlı tutmak için etkili bir iletişim mekanizması kurulmalıdır. Okul ortamının biraz uzağında kalan ailenin eğitim ve öğretimin içine çekilmesi, yeterli bir iletişim sisteminin kurulması ile mümkün olabilir.
- Bu çalışmada yönetici-veli iletişiminde telefonla iletişim konusu dikkate alınmamıştır. Bu, ayrı bir çalışma konusu yapılabilir.
- Babaların çocuğun başarısıyla ilgilenmesi yönünde araştırma yapılabilir.
- Okul-Yöneticisi-Veli İşbirliği anlayışı tanıtılabilir.
- Milli Eğitim Bakanlığınca okullarda uygulanan Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi konusunda Yüksek lisans çalışması yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Açıkalın, A., Sumak, E., Sumak, S., Kundaktan Okula Çocuklarımız, Ankara, 2003.
- Akkök, F., Örnek Bir Okul-Aile İşbirliği, Ankara, 1998.
- Akyüz, E., Ulusal ve Uluslar arası Hukukta Çocuğun Haklarının ve Güvenliğinin Korunması, Ankara, 2000.
- Akyüz, H., Eğitim Sosyolojisinin Temel Kavram ve Alanları, İstanbul, 1991.
- Albayrak, F., İlköğretim Okullarının Yönetiminde Okul-Aile Birliklerinin Okul Yönetimine Katkısı, G. Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Y.L. Tezi, Ankara, 2004.
- Alıcıgüzel, İ., Çağdaş Okulda Eğitim ve Öğretim, İstanbul, 2003.
- Alkan, C.-Hacıoğlu F., Öğretmenlik Uygulamaları Öğretim Teknolojisi, Ankara, 1997.
- Aslan, A., Acan, G., İlkokul Öğrencilerinin Başarı ve Başarısızlıklarında Aile Faktörü, Yüksek Lisans Tezi, H.Ü., Ankara, 1994.
- Aslan, B., İlkokullarda Okul-Aile İlişkileri, H.Ü. Doktora Tezi, Ankara, 1990.
- Aslanargun, E., “Okul-Aile İşbirliği ve Öğrenci Başarısı Üzerine Bir Tarama Çalışma” Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı:18 2007.
- Aydın, A. Okul Çevre İlişkileri Eğitim ve Okul Yöneticiliği El Kitabı, Ankara, 2004.
- Aydın, A., Sınıf Yönetimi, Ankara, 2004.
- Aydın, M., Eğitim Yönetimi, Ankara 1998.
- Aytaç, T., Okul Merkezli Yönetim, Ankara, 2000.
- Bacanlı, H., Sınıf Yönetimi, Ankara, 2001.
- Başar, H., Sınıf Yönetimi, Ankara, 2006.
- Başaran, İ. E., Eğitime Giriş, Ankara, 1989.
- Başaran, İ. E., Eğitim Yönetimi Nitelikli Okul, Ankara, 2000.
- Başaran, İ. E., Türkiye Eğitim Sistemi, Ankara, 1996.
- Başaran, İ. E., Türkiye Eğitim Sistemi, Ankara, 1993.
- Bilen, M., Ailede Toplumsallaşma, Ankara, 1994.
- Bilgin, B., İslam ve Çocuk, Ankara, 1991.
- Bingöl, C., Okul-Aile Birliklerinin Görevlerini Gerçekleştirme Derecesinin Belirlenmesi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2004.
- Bulut, I., Aile Değerlendirme Ölçeği el Kitabı, Ankara, 2003.
- Briggs, D. C., Çocuğunuzla Birlikte Büyüyün, İstanbul, 2000.
- Bursalıoğlu, Z., Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış, Ankara, 2000.

- Can, H., Organizasyon ve Yönetim, Ankara, 2002.
- Carrasquilla, A.L., C.B., Parents and Scholl, Newyork&London:Garland Publishing, Inc. London, 1993.
- Cemaloğlu, N., “Öğretmen Performansının Arttırılmasında Okul Yöneticisinin Rolü”, Milli Eğitim Dergisi, Sayı:153–154, Ankara, 2002.
- Chandler, S., Kişisel Başarı İçin 100 İpucu, İstanbul, 1998.
- Covey, S. R. ,Etkili Ailelerin 7 Alışkanlığı, (Çev. S.Yeniçeri), İstanbul, 1999.
- Cüceloğlu, D., Keşkesiz Bir Yaşam İçin İletişim Donanımları, İstanbul, 2002.
- Çelik, K., Okullarda Acil Durum Yönetimi, Ankara, 2007.
- Çelik, N., Okul-Aile İlişkilerinde Yaşanan Sorunlar, İstanbul, 2005.
- Çelik, V., Okul Kültürü ve Yönetimi, Pegem A Yayıncılık, Ankara, 2000.
- Çeviş, M., Denizli İli Merkez İlköğretim Okullarındaki Okul-Aile İşbirliğinin Yönetici, Öğretmen ve Veli Tarafından İdeal ve Pratik Düzeyde Değerlendirilmesi, Pamukkale Ü. Sos.Bil.Ens. Denizli, 2002.
- Dodurgalı, A., Eğitim Sosyolojisi, İstanbul, 1995.
- Dökmen, Ü., Sanatta ve Günlük Yaşamda İletişim Çatışmaları ve Empati, İstanbul.
- Duman, F.N., Aile Okul İşbirliği Aileler Okula Gidiyor, İstanbul, 2005.
- Durmuş, A., Okula Giden Çocukların Eğitimi, İstanbul, 2005.
- Ekmekçi, F.Ö., Bilinçli Anne Baba ve Başarılı Çocuk Çocuğun Başarısında Ailenin Rolü, İstanbul, 2005.
- Ensari, H., 21.yy. Okulları için Etkili Bir Stratejik Yönetim Aracı, İstanbul, 2005.
- Erçetin, Ş., ve Özdemir M.Ç., Sınıf Yönetimi, Ankara, 2004.
- Erden, M., Sınıf Yönetimi, İstanbul, 2005.
- Erdoğan, İ., Eğitimde Değişim Yönetimi, Ankara, 2002.
- Erdoğan, İ., Okul Yönetimi Ve Öğretim Liderliği, İstanbul, 2003.
- Gökkyer, N., Öğretim Liderliği, Ankara 2004.
- Göztür, E.,Performans Yönetim Sistemi ve Amaçlara Göre Yönetim, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2000.
- Gürsel, M., Okul Yönetimi, Kuramsal ve Uygulamalı, Konya, 2003.
- Irwin, R.,D., Straight Answers to People Problems, Boston, 1994.
- İlgar, L., Eğitim Yönetimi, Okul Yönetimi, Sınıf Yönetimi, İstanbul, 2000.
- Jandt, F., Straight Answers to People Problems, Boston, 1994.
- Kalaycı, Ş., SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri, Ankara, 2006.

- Kaplan, S., İlköğretim I.Kademe Okul-Aile işbirliği Mevcut Durum ve Bir Model Önerisi, M. Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2002.
- Karasar, N., Araştırmalarda Rapor Hazırlama, Ankara, 2001.
- Kazak, E., Okul-Aile İşbirliği ve Sorunları, Sakarya Üniversitesi, S.B.E. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya, 1998.
- Kebeci, S., Okul-Aile Birliğinin Okul Performansı Üzerindeki Rolü, M.Ü. Sos.Bil. Ens. İşletme Anabilim Dalı Yön. Ve Org. Böl., İstanbul, 2006.
- Kılıçcı, Y., Okulda Ruh Sağlığı, Akara, 2006.
- Koçel, T., İşletme Yöneticiliği, İstanbul, 2003.
- Kolay, Y., “Okul-Aile-Çevre İş Birliğinin Eğitim Sistemindeki Yeri ve Önemi”, Milli Eğitim Dergisi, Sayı:164, Ankara, 2004.
- Küçükahmet, L., Öğretim İlke ve Yöntemleri, Ankara, 1989.
- M.E.B., “Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı 2006 Yılı Mali Bütçesine İlişkin Rapor”, Ankara, 2005.
- M.E.B. EARGE, Okul Gelişim Modeli Ankara, 2002.
- Lucio W.H. Mc Neil J.D., Supervision, New York, 1962,
- M.E.B., “Okul-Aile Birliği Yönetmeliği” 25831 sayılı Resmi Gazete (31.5.2005)
- M.E.B., Okulda Performans Yönetimi Modeli, Ankara, 2006.
- M.E.V., Özel Öğretim Kurumlarında Öğretmen Seçme ve Performans Değerlendirme Sistemi, No:6, Ankara, 2004.
- Nazlı, S., Aile Danışmanlığı, Akara, 2003.
- Oğan, M., Okul, Okul-Aile Birliği ile Ana-Baba İletişimi ve Velilerin Eğitim Beklentisi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Y.L. Tezi, Ankara, 2000.
- Oktay, A., Okul Öncesi Eğitim Sorunları, Ankara, 1983.
- Oktay, A., Yaşamın Sihirli Yılları: Okul Öncesi Dönem, İstanbul, 2000.
- Onal, G., İşletme Yönetimi ve Organizasyonu, M.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınları No: 4, İstanbul, 1995.
- Özdemir, S., Eğitimde Örgütsel Yenileşme, Ankara, 2000.
- Özden, Y., Eğitimde Yeni Değerler, Ankara, 1999.
- Özkan, Z., NLP Teknikleriyle Aile İçi İletişim, İstanbul, 2004.
- Öztürk, H., Eğitim Sosyolojisi, Ankara, 1983.
- Pehlivan, İ., Okul-Çevre İlişkileri, Yönetici Adaylarının Eğitimi Ders Notları, Ankara., 2000.
- Pernoud, L., Bu Zamanda Anne Olmak Kolay Değil, İstanbul, 1994.

- Schlechty, P.C., Okulu Yeniden Kurmak, (Çev. Yüksel Özden), Ankara, 2005.
- Sevinç, M., Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar, İstanbul, 2003.
- Şişman, M., Öğretim Liderliği, Ankara, 2002.
- Şişman, M., ve Turan S., Sınıf Yönetimi, Ankara, 2004.
- Tarcan, A., Oral, B., İnternet ve Toplum, Akara, 2005.
- Taymaz, H., Okul Yönetimi, Ankara, 2003.
- Tezcan, M., Eğitim Sosyolojisi, Ankara, 1991.
- Tezcan, M., Sosyolojik Kurumlarda Eğitim, Ankara, 2005.
- Tutar, H., “Örgütsel İletişim”, Ankara, 2003.
- Türk Dil kurumu, Türkçe Sözlük, Ankara, 1988.
- Vural, B., Öğrenci Başarısı İçin Aile Okul Birlikteliği, İstanbul, 2004.
- Yalçınkaya, M., “Açık Sitem Teorisi ve Okula Uygulanması”, G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt 22, Sayı 2, Ankara, 2002.
- Yamakoğlu, C., İnsan İlişkileri, Ankara, 1991.
- Yamane, T., Temel Örnekleme Yöntemleri, İstanbul, 2001.
- Yavuzer, H., Ana-Baba ve Çocuk, İstanbul, 1995.
- Yavuzer H., Ana-Baba Okulu, İstanbul, 1988.
- Yavuzer, H., Çocuk ve Suç, İstanbul, 1982.
- Yavuzer, H., Çocuk Eğitimi El Kitabı, İstanbul, 1997.
- Yörükoğlu, A., Gençlik Çağı Ruh Sağlığı ve Ruhsal Sorunlar, İstanbul, 1989.

İnternet Kaynakları

- <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/159/gyuksel.htm> (02/01/2008)
- http://www.ruhsagligi.org/altmenu.asp?detay=1&Anald=1166&AltID=a326612&def_dil_id=198&m_o= (12.12.2007)
- <http://www.agumuseli.com/dokumanlar/makale/ailekatilimiogrencibasaris.pdf> (02.01.2008)
- http://www.istatistikanaliz.com/kolmogorov_smirnov_testi.asp (02.01.2008)
- <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/176/index3-icindekiler.htm> (02.01.2008)
- <http://aof.anadolu.edu.tr/kitap/IOLTP/1266/unite06.pdf> (02.12.2007)
- <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/146/demirbulak.htm> (04.01.2008)
- <http://www.egitimdergisi.hacettepe.edu.tr/19916YASEM%C4%B0N%20KO%C3%87AK.pdf> (14/01/2008)

ÖZGEÇMİŞ

18 Mart 1973 tarihi, Ordu ili Perşembe ilçesi doğumluyum. İlkokulu köyümde orta ve liseyi Ordu merkezde tamamladıktan sonra, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesine kaydoldum. Bu fakülteden 1994 yılında mezun olduktan sonra, aynı yıl Ağrı Anadolu Lisesinde öğretmen olarak göreve başladım. Askerlik görevimi Etimesgut'ta temel eğitimden sonra Hakkari Çukurca'da yedek subay öğretmen olarak tamamladım. Halen İstanbul ili Bahçelievler İlçesi Siyavuşpaşa İlköğretim Okulunda Müdür Başyardımcısı olarak görevimi sürdürmekteyim. Bu görevime ek olarak Bahçelievler Belediyesi İlköğretim Okulu Kurucu Müdürlük görevini sürdürmekteyim. 2006 yılında Beykent Üniversitesi, İşletme Anabilim dalında yüksek lisans eğitimine başladım.

Özel ilgi alanlarım, Kamu Yönetimi, Eğitim Yönetimi ve denetimi, Çocuk Psikolojisi, Web Tasarımı ve programlamadır.

Yabancı dilim Fransızca ve Arapça olup evli ve bir çocuk babasıyım.

Onur Bekyürek

EKLER:

Ek: 1 Beykent Üniversitesi'ne Anket Çalışması hakkında yazılan yazı.

Konu: Onur Bekyürek'in Anket Çalışması Hk.

24.04.2007

Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Enstitümüzün Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans programında danışmanlığında tez çalışması yapan Onur BEKYÜREK'in tez çalışmaları kapsamında, Milli Eğitim Bakanlığı; İstanbul ili Bahçelievler ilçe teşkilatına bağlı ilköğretim okullarında Okul Müdürlerinin Öğrenci velileriyle iletişimde karşılaştıkları problemler hakkında hazırladığı anket çalışması için gerekli iznin İstanbul İli Bahçelievler İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nden alınması hususunda gereğinin yapılmasını arz ederim.

Yrd. Doç. Dr. F. Şule KAYA

Ekler:

Yönetici Anketi (3 sayfa)

Veli Anketi (2 sayfa)

Ek: 2-A Velilere Yönelik Anket Soruları 1.Sayfa.

Velilere Yöneltilcek Anket Soruları

--	--	--

Sayın Veli!

Bu anket İstanbul İli Bahçelievler İlçesindeki resmi İlköğretim Okullarında yönetici-veli iletişimde karşılaşılan problemler" konulu bir yüksek lisans tezinin bilgi toplama aracı olarak hazırlanmıştır. Anket iki bölümden oluşmaktadır. 1.Bölüm kişisel bilgiler ile ilgili 8 sorudan, 2.bölüm yönetici-aile işbirliği ile ilgili 29 sorudan oluşmaktadır. Bu ankette toplanacak verilerin, yönetici(Okul)-aile iletişimi ile ilgili sorunları ortaya çıkaracak ve böylece eğitim sistemimizin gelişmesine katkıda bulunacağına inanıyorum. Anket yoluyla toplanan bu bilgiler, yalnızca bilimsel amaçla kullanılacak, başka hiçbir kişi ya da kuruma verilmeyecektir. Bu nedenle anket üzerine kimliğinizi açıklayıcı bilgi yazmayınız. Yardım ve katkılarınız için teşekkür ederim.

Onur Bekyürek

Beyken Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

İşletme Anabilimdalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bölümü

Yüksek Lisans Öğrencisi

1. Bölüm Kişisel Bilgiler

1. Mesleğiniz :

2. Statünüz : ()Anne ()Baba ()Diğer

3. Yaşınız : ()20 – 30 ()31 – 40 ()41 – 50 ()51 – 60 ()61 ve üzeri

4.Gelir Durumunuz:()500YTL-1000YTL () 1000YTL-1500YTL () 1500YTL-2000YTL () 2000YTL ve üstü

5.Anne babanın **birliktelik durumu**:()Birlikte ()Boşanmış ()Anne Vefat ()Baba vefat ()Her ikisi de vefat

6. Anne : ()Öz ()Üvey **Baba:** ()Öz ()Üvey

7. **Eğitim seviyeniz** :() Okula gitmedi ()İlkokul ()Ortaokul ()Lise ()Üniversite ()Master–Doktora

8. **Çocuğun kendisine ait odası var mı?** ()Var ()Yok

8. Kaç çocuğunuz var? () Kaçınıcı Çocuğunuz ()

9. **Memleketiniz** :

II. Bölüm :	KESİNLİKLE KATILYORUM	KATILYORUM	KARARSIZ	KATILMIYORUM	KESİNLİKLE KATILMIYORUM
1. Okul Müdürünün isteklerini göz önünde bulundururum					
2. Veli toplantılarına katılırım					
3. Okul ve okul müdürü ile ilgili görüşlerimi okul müdürüne rahatça söyleyebilirim					
4. Okul–aile işbirliğinin artmasına yönelik çalışmalarda istekliyimdir					
5. Genel toplantılar dışında da okul müdürüyle görüşürüm					
6. Ekonomik nedenler okul müdürü–veli iletişimini etkiler					
7. Okul Müdürleri, öğrenciyle ilgili konularda velilerin görüşlerini alırlar					
8. Çocuğumla ilgili konularda Okul Müdürünün görüşlerini alırım					
9. Okul Müdürü velilerin eleştirilerini hoşgörüyü karşılar					
10. Okul Müdürlerinin eleştirilerini hoşgörü ile karşılarım					
11. Okul Müdürleri, veliye öğrencinin başarısından çok, sosyal ve psikolojik gelişimi hakkında bilgi verir					

Ek: 2-B Velilere Yönelik Anket Soruları 2. Sayfa.

12.Görüşmelerde öğrencinin başarı düzeyinden bahsetmek yerine daha başarılı olması için yapılması gerekenler anlatılır.					
13.Okul Müdürü veli iletişiminin yetersiz oluşunda Okul Müdürü etkendir					
14.Okul Müdürü veli iletişiminin yetersiz oluşunda veli etkendir					
15.Okul Müdürü veli işbirliği öğrenci başarısını olumlu yönde etkilemektedir.					
16.Veli olarak Okul Müdürünün işine müdahale ederim					
17.Okulun eğitim anlayışından haberdarım					
18.Derslerde uygulanan öğretim metotlarını bilirim					
19.Görüşmelerde verdiğim sözü tutarım					
20.Okul Müdürü görüşmelerde verdikleri sözleri tutarlar					
21.Okul Müdürü ailelerin endişelerini dinlerler ve sorularını dürüstçe cevaplarlar					
22.Çocuğumun sorunları olduğunda onları dinlerim					
23.Etkin bir zaman planlaması konusunda çocuğuma yardımcı olurum					
24.Çocuğum her türlü konuda benimle konuşur					
25.Sizce okul Müdürünün en önemli görevi nedir?					
26.Çocuğunuzu başarılı bulur musunuz					
27.Okul müdürü sizden çocuğunuzla ilgili görüşme talebinde bulundu mu, ne sebeple					
28.Siz okul müdürü ile görüşmek istediniz mi, ne sebeple görüşmek istediniz?					
29.Sizce hangi durumda okul müdürü ile görüşülmeli					

Not: Velilere Yönelik Anketteki 1. bölüm soruları ile 24,25,26,27,28,ve 29. sorular Danışman hocam Yrd.Doç Dr. F.Şule Kaya tarafından verilmiştir. 2. Bölüm soruları 4, 12, 17, 18. sorular; “Kaplan, a.g.k., 1, 2, 3, 15, 22, 23, 24. sorular; “Çeviş, a.g.k.,

Ek: 4-A Yönetici Bilgi Formu.

YÖNETİCİ BİLGİ FORMU

Sayın Yönetici!

Bu anket İstanbul İli Bahçelievler İlçesindeki resmi İlköğretim Okullarında yönetici-veli iletişimde karşılaşılan problemler" konulu bir yüksek lisans tezinin bilgi toplama aracı olarak hazırlanmıştır. Anket iki bölümden oluşmaktadır. 1.Bölüm kişisel bilgiler ile ilgili 14 sorudan, 2.bölüm yönetici-aile işbirliği ile ilgili 42 sorudan oluşmaktadır. Bu ankette toplanacak verilerin, yönetici(Okul)-aile iletişimi ile ilgili sorunları ortaya çıkaracak ve böylece eğitim sistemimizin gelişmesine katkıda bulunacağına inanıyorum. Anket yoluyla toplanan bu bilgiler, yalnızca bilimsel amaçla kullanılacak, başka hiçbir kişi ya da kuruma verilmeyecektir. Bu nedenle anket üzerine kimliğinizi açıklayıcı bilgi yazmayınız. Yardım ve katkılarınız için teşekkür ederim.

Onur Bekyürek

Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

İşletme Anabilimdalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bölümü

Yüksek Lisans Öğrencisi

1.Bölüm

1. Göreviniz:

.....

2.Cinsiyetiniz

- (a) Bay
(b) Bayan

3. Yaşınız

- (a) 21 – 25
(b) 26 – 30
(c) 31 – 35
(d) 36 – 40
(e) 41 – 45
(f) 46 – 50
(g) 51 - ...

4. Medeni durumunuz

- (a) Evli
(b) Bekar

7. İlk-orta- lise eğitiminizi tamamladığınız yer:

Sırayla:.....

- a) Köy
b) Kasaba
c) İlçe
d) Şehir merkezi

8. Eğitim düzeyiniz

- (a) Eğitim Enstitüsü, Ön lisans
(b) Lisans
(c) Yüksek lisans
(d) Doktora

9. Mezun olduğunuz üniversite

.....

10. Mezun olduğunuz fakülte

- (a) Eğitim Fakültesi
(b) Fen Edebiyat Fakültesi
(c) Yabancı Dil
(d) Öğretmen Okulu
(e) Diğer

11. Branşınız

- (a) Sınıf öğretmeni
(b) Branş öğretmeni
(c) Diğer

12. Aşağıdakilerden kendinize uygun olanı işaretleyiniz.

- (a) Kadrolu
(b) Vekil
(c) Görevlendirme
(d) Diğer.....

13. Yöneticilikte geçen hizmet süreniz

- (a) 0 – 5 yıl
(b) 6 – 10 yıl
(c) 11 – 15 yıl
(d) 16 – 20 yıl
(e) 21 - ... yıl

14. Aynı okulda geçen hizmet süreniz

- (a) 0-5 yıl
(b) 5-10 yıl
(c) 10 - ... yıl

Not: Yönetici Bilgi Formu soruları Danışman hocam Yrd.Doç Dr. F.Şule Kaya tarafından verilmiştir.

Ek:4-B Okul Yöneticisi Anketi 1.Sayfa.**2.Bölüm****OKUL YÖNETİCİSİ ANKETİ**

S.N	Okul Yöneticilerine Yöneltilecek Sorular	Kesinlikle katılıyor	Katılıyor	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1	Bu okulda veliler, öğretmenle olan görüşmelerini teneffüslerde ya da ders saatleri dışında yaparlar					
2	Bu okulda veliler, toplantılarda alınan kararlar doğrultusunda çalışma yaparlar.					
3	Bu okulda veliler, okul yöneticisinin ve öğretmenin isteklerini göz önünde bulundururlar.					
4	Bu okulda velilerin hepsi, okul aile birliği ve veli toplantılarına tam olarak katılırlar.					
5	Bu okuldaki veliler, okul ile ilgili görüşlerini yönetici ve öğretmenlere rahatça söylerler.					
6	Veliler maddi konularda işbirliği yapmaya isteklidirler.					
7	Bu okulda veliler, okul-aile işbirliğinin artmasına yönelik çalışmalarda isteklidirler.					
8	Veli okul yöneticisi ve öğretmenle olan görüşmelerini onların isteği üzerine olmasını beklemeksizin yaparlar.					
9	Veliler okul yöneticisine mesleki yeterlilikleri konusunda güvenirlir.					
10	Okul yöneticisi veli ile iletişimde velinin anlayacağı şekilde konuşurlar.					
11	Yöneticiler, öğrenci hakkında aldıkları kararları veliye iletirken öğrenciyi suçlamazlar.					
12	Okul-aile iletişimde yöneticiler veli ile olumlu iletişim kurarlar.					
13	Yönetici iletişim aracı olarak öğrenciyi kullanmak yerine velinin kendisiyle yazılı ya da yüzyüze iletişim kurarlar.					
14	Yöneticiler okul-aile iletişimi konusunda velileri bilgilendirirler.					
15	Yönetici veliyle yüzyüze iletişimi tercih eder.					
16	Yöneticiler öğrenciyle ilgili konularda velilerin görüşlerini alırlar.					
17	Yöneticiler velilerin okulla daha fazla iletişim içinde olmaları için çaba harcarlar.					
18	Yöneticiler velilerin eleştirilerini hoşgörüyü karşılar.					
19	Yönetici, veliye öğrencinin başarısından çok onun sosyal ve psikolojik gelişimi hakkında bilgi verir.					
20	Yöneticiler, okul-aile işbirliği için okul rehberlik servisini devreye sokar.					
21	Yöneticiler, okul-aile işbirliği ve iletişimi için gerektiğinde velilerin evlerine ziyaret düzenlerler.					
22	Yöneticilerin velilere gönderdikleri yazılar anlaşılırdır.					
23	Veli toplantılarında öğrencinin başarı düzeyinden bahsetmek yerine daha başarılı olması için yapılması gerekenler anlatılır.					
24	Okul-aile birliği toplantıları sorunlara çözüm bulacak şekilde düzenlenir.					
25	Veli toplantılarında katılımın daha çok olması için toplantılar mesai saatleri dışında yapılır.					
26	Bu okuldaki yönetici ile veli arasındaki sürekli ve sağlıklı iletişim öğrencinin başarısı için yapılır.					
27	Okul yöneticisinin veliye verdiği bilgi, öğretmenin veliye verdiği bilgi ile tutarlıdır.					
28	Okul yöneticisi okulla ilgili konularda velilerin görüşlerini alır.					
29	Okul yöneticisi, veliyle iletişimde demokratiktir.					
30	Okul yöneticisi velilerle düzenli ve planlı olarak toplantı yapar.					
31	Okul yöneticisi velilerin okulla daha fazla iletişim içinde olmaları için çaba harcarlar.					
32	Okul yöneticisi okul-aile işbirliği ve iletişimi için velilere sürekli bilgi verir.					
33	Öğretmen ve veli okul-aile işbirliği ve iletişimde okul yöneticisine karşı güven duyarlar.					

Ek:4-C Okul Yöneticisi Anketi 2. Sayfa.

34	Çocukların velileri ile ne sebeple görüşürsünüz/görüşme talebinde bulunursunuz
35	Veliler sizle ne sebeple görüşmek isterler
36	Sizce okul müdürünün görevleri nelerdir
37	Sizce Veliler sizi nasıl tanırlar, tanımlar
38	Başarılı öğrencilerin velileri ile de görüşür müsünüz

Not: Okul Yöneticisi anketinin ilk 33 sorusu Çeşiş'in araştırmasından alınmıştır. Geri kalan sorular Danışman hocam Yrd.Doç Dr. F.Şule Kaya tarafından verilmiştir.

Ek: 5-A İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü Tarafından Beykent Üniversitesi Rektörlüğüne Yazılan Resmi Yazı.

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.34.00.18.580/1765

31 Mayıs 07

Konu: Anket (Onur BEKYÜREK)

BEYKENT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNÜNE

- İlgi : a) Valilik Makamının 30.05.2007 tarih ve 18.580/ 1726 sayılı Oluru.
b) Milli Eğitim Bakanlığı Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığının 18.08.2003 gün ve 2430 Sayılı Emri.
c) 17.05.2007 tarih ve 364 / 2110 sayılı yazınız.

Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Yönetimi Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı Yüksek Lisans programı öğrencisi Onur BEKYÜREK, İlimiz Bahçelievler İlçesindeki İlköğretim Okullarında **“İlköğretim Okulu Müdürlerinin Velilerle İletişimde Karşılaştıkları Sorunlar”** konulu anket uygulaması yapma isteği İLGİ (a) Valilik Oluru ile uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi, gereğinin İLGİ (a) Valilik Oluru doğrultusunda, İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin bilgisinden sonra Okul Müdürlüklerine gerekli duyurunun anketçi tarafından yapılmasını, işlem bittikten sonra 2 (iki) hafta içinde sonuçtan Müdürlüğümüz Kültür Bölümüne rapor halinde bilgi verilmesini arz ederim.

Erdem DEMİRCİ
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

EKLER :

- Ek-1. (İLGİ(a)Valilik Oluru)
2. (Anket Soruları)

NOT : Verilecek cevapta tarih, kayıt numarası, dosya numarası yazılması rica olunur.

Adres : İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü A.Blok Ankara cad. No:2 Cağaloğlu

Tel. ve Fax : 212 526 13 82 İnternet : www.istanbul-meb.gov.tr E-mail : apk@istanbul-meb.gov.tr

Ek: 5-B Anket Uygulaması İçin Alınan Valilik Onayı.

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

SAYI : B.08.4.MEM.4.34.00.18.580/ 1726
KONU: Anket (Onur BEKYÜREK)

30 Mayıs 07

VALİLİK MAKAMINA

İLGİ : a-)Beykent Üniversitesi Rektörlüğü' nün 17.05.2007 tarih ve 359/2108 sayılı yazısı.
b-)Milli Eğitim Bakanlığı Araştırma,Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı'nın 18.08.2003 tarih ve B.0.0.APK.0.03.05.02/2430 sayılı emri.

Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü İşletme Yönetimi Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı Yüksek Lisans programı öğrencisi Onur BEKYÜREK, İlimiz Bahçelievler İlçesindeki İlköğretim Okullarında **"İlköğretim Okulu Müdürlerinin Velilerle İletişimde Karşılaştıkları Sorunlar"** konusunda anket uygulaması yapma hakkında ilgi(a) yazı ve ekleri Müdürlüğümüzce incelenmiştir.

Adı geçenin yukarıda belirtilen konuda, eğitim-öğretimi aksatmamak koşulu ile ve okul Müdürlerinin gözetim ve sorumluluğunda, anket yapılan kişilere ait kimlik bilgilerinin yazılmaması kaydıyla, **(EK: 5' den 5/8')** de belirtilen anket çalışmasını ilimiz Bahçelievler İlçesi İlköğretim Okullarında uygulaması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde Olurlarınıza arz ederim.

M,Ata ÖZER
Milli Eğitim Müdürü

EKLER :
Ek-1. İLGİ (a)yazı ve ekleri

OLUR
29/05/2007

Hikmet DİNÇ
Vali
Vali Yardımcısı

**EGİTİM
%100
DESTEK**

NOT :Verilecek cevapta tarih, kayıt numarası, dosya numarası yazılması rica olunur.
Adres :İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü A.Blok Ankara cad. No:2 Cağaloğlu 526
13 82

4440632

Ek: 6 Örnek Veli Görüşmesi. ¹

- Ne kadar zamandır bu okulun velisisiniz?
- Okul Veli İş birliğine yönelik herhangi bir çalışmaya doğrudan katıldınız mı? Katıldıysanız nedir?
.....
- Katkınızın yeterli olduğuna inanıyor musunuz? Eğer yeterli görmüyor iseniz bu katkı nasıl artırılabilir?
.....
- Okul Kaynaklarının kullanımı konusunda yeterince bilgilendiriliyor musunuz? Eğer yeterli görmüyorsanız bilgilendirme size nasıl olmalıdır?
.....
- Eğitim-öğretimin geliştirilmesinde okulun kaynaklarının verimli bir şekilde kullanıldığına inanıyor musunuz? Bu konuda neler yapılabilir?
.....
- Çocuğunuzun okuldaki gelişimi ile ilgili olarak okul yönetimi ve öğretmenlerden neler bekliyorsunuz?
.....
- Okul-veli iş birliğinin geliştirilmesi için neler yapılabilir?
.....

¹ M.E.B. EARGE, “Okul Gelişim Modeli” Ankara, 2002. s. 131